

تصویر ابو عبد الرحمن الکروبی

عہ بدولت لا یہ سنیو

منتدی اقرأ الثقافی
www.ahlamontada.com
پشت لہ نہوا و
رویہ کریوہ

شیعری ۱۹۶۵-۱۹۷۹

پۆدایەزانەکانی چۆرەها کتێب: سەردانی: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پەراي دانلود کتێبەهای مختلف مراجعه: (مُنْتَدَى اقرا الثقافى)

www.lqra.ahlamontada.com

www.lqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عریی ، فارسی)

* نهم بهر همه، یه که مجاره، به سر به رشتی و له ژیر
چاود تیری عه بدوللا په شیو خوی، چاپ ده کړی و هه موو
چاپه ساخته کانی بیشتر پوچ ده کاته وه.

* هه ر که سیک نهم بهر همه، بڼی پر سی دانر، کڅپی
بکا یا چاپی بکاته وه، له ږنگی دادگاوه تووشی
سزا ده بڼی.

* له سهر نه رکی کاک جه میل محمه د عومری برای
شاعیر چاپ کراوه.

ئەم بەرگە تاكە سەرچاوەی
راستەقینەیه بۆ خۆتندنەوہی:

* فرمیسك و زام

* بتی شكاو

* شەوانامەى شاعىرىكى تىنوو

* دوانزە وانە بۆ منالان و چەند شىعەرىكى قەدەغە

* شەو نىيە خەوتتان پتوہ نەبىنەم

- * پشت له نه‌وا و پرو له کرټوه
- * عه‌بدوللا پەشتو
- * کاری ته‌کنیکی: سه‌رکه‌وت وه‌لی
- * بیروکە‌ی هونه‌ریی به‌رگ: قه‌ره‌نی جه‌میل
- * دیزاینی به‌رگ: عوسمان پیرداود
- * له کتیب‌خانه‌ی گشتیی هه‌ولێر ژماره (۱۰۰ سالی ۲۰۰۶ ی دراهتی.
- * چاپ‌خانه‌ی وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده / هه‌ولێر
- * تیراژ: ۲۰۰۰ دانه

عه‌بدوللا په‌شیو

پشت له نه‌وا
و
پوو له کری‌وه

چاپی یه‌کم

کوردستان 2006

بهرکول

بیسټ سال زټره، له کوردستان به‌گشتی و له
رڼه‌لاتی نیشتمان به‌تایبه‌تی، دیوانه‌کانم بڼ
پرسی من چاپ ده‌کړن.

له چاپه بیتنم‌وود و پر ه‌له و په‌لاندې به‌روبوومی
چل سالی ژيانم شپوټن‌راوه. شيعره جگه‌رگوښه‌کانم،
له بهر چاوی زه‌قی دمه‌لاتی خړی و بېگانده‌ا،
له‌سر شه‌قامه‌کان به‌سهربرای ک‌وتون.

* * *

پټم خوښه جارتکي تریښ هه موو خوښه ویستانم
ناگادار بکه موه، که نه دیوانه یی بی ناگاداری من
چاپکراون دهستیان تیوه ویراوه، بل خوښندنه و
لیکولینه وه ناشین.

نوهی به من کراوه باوهړ ناکه م، به درتزیایی میژووی
چاپه مهنی، به نوو سرتکی تری زیندوو کرابی.
شپواندنن به نه نغمه ستی به ره مه کانه و
چاونوو قساندنن لایه نه په یو منیداره کان هولی
کوشتمه، کوشتنکی بیتدنگ و له سرخو.
دانی پيدا دهنیم:

تاوانباران نامانجی خویان پتکاوه.

هوی سهرمکی تیکچوونی ته ندر ووستیم له سالانی
دوا پیدا نه تککرنی جگرگوشه کانه.

ناکه شتیک جی نومید بی، نوهیه، خه مخقرانی
په یفی کوردی و هه موو نهوانه ی رتزیان هیه بل
قه له می خاکی و که مېرستم نه دیوانه شه قوشپانه،
به تایبه تی هدیوانی دوکتور عه بدوللا په مشیو،
بسووتین و نه و کسانه ش تفباران بکه که چاپیان
کردوون، یا بلاویان دمه کنه وه.

* * *

له مهولا بڼ خوتندنه وهی هه موو دیوانه کان ته نیا و
ته نیا پشت بهم چاپه ددبه سترئ.
لهم چاپه دا هه موو هه له کان راست کراونه ته وه.
بڼ شایبی شوئنی سانسو کراو پر کراوته وه.
هه ندئ شیعر، به هڅی کاتی نووسینیا نه وه، له
شوئنی که وه بڼ شوئنی که، له دیوانی که وه بڼ دیوانی که،
جیگړی کتیا ی پڼ کراوه. چنډ شیعرک ، که پیشت
له بیر کرا بوون، بڼ یه که مجار بللو ده کړنه وه.
چنډ شیعرکی کڅنیش، که له رووی زمانه وه
لاوازیوون، دهرهاوژراوین.
رچا وکړینی زمانی ستاندارد (به هه موو
پیکهاته کانی هه) تا که هڅی دمسکاری و دهرهاوژستن
بووه.
خڅ شبه ختانه، به دریزایی ژیا ن شتی کم نه نووسیوه له
رووی ناوهری که وه لپی په شیمان به.

* * *

شیعر، بڼ من:
عشق و چارمنووسه، نه ک پیشه.
میحرابه، نه ک بازاړ.
نانېره، نه ک ناندر.
شیعر خاچیکی قورس بوو چارمنووس دای به

کۆلى خىزم و نەو كەسانەشدا كە لىمەو نىزىكن.
 تاكە خەلاتىك، كە لە ئەنجامى نووسىندا دەستم
 كەوتوو، خۆشەويستىيە. تاكە ترسى عومریش، كە
 چركە بە چركە و ھەنگاۋ بە ھەنگاۋ لەگەلمداپە، لە
 دەستدانى ئو خەلاتەپە.
 زۆر جار، كە نامى نازىزان دەخوئىمەو، يا كاتى،
 لە كۆپكى شىعرخوئىننەو، بە زمانى ئاگر و گۆل
 لەگەل پەكتىردا دەدوئىن، شەرم دامدەگىرى و
 دەشلەزىم. وا دەزانم ئو ھەي لەوانى وەردەگرم زۆر
 زۆترە لە ھەي پىيانى دەبەخشم. ھەر واشە!
 بۆيى، لەگەل ھەمىو كۆرەو ھەي و
 نەھامەتتەكانىشدا، مەن بەختەو ھەم.

عەبدوللا بەشىو
 ھىلسىنكى - ۲۱/۱۰/۲۰۰۵

فرمیتسک و زام

۱۹۶۷ - ۱۹۶۵

فرمیسک و زام

چاپی بمکم - کمرکووک - ۱۹۶۷

هەر ناله، وا له پورچی جه لالا و مکوو هیلال
هەر ماهه، وا له کونجی مه لالا له نال نهچێ
حه مدی

له بیرت ناکه

چون بۆم دهکری له بیرت کهم؟
چون بۆم دهکری دلگیرت کهم؟

چون لایه‌په‌ی پاکی سپی
- هی رابردوی شادی و کبی -

لوول بدم و بیشارمه‌وه،
بهم دله‌ی پر نازارمه‌وه؟

هەر دوڤننى بوو، لىرانەدا،
هەر لەم شوپنە وىرانەدا،

بە رابواردن، بە لىوومژىن،
خەندىمان نا سەر لىوى ژىن،

بى ئازار و بى پەرۇشى
كەوتىنە خەو، خەوى خۆشى.

لەبەر ترسى ھەناسەمان،
جۆشى دلى پر تاسەمان،

دەست و پەنجەى خواى دلدارى
دەيدايىنى بادەى بەختيارى.

سا چۆن دەبى لە بىرت كەم؟
چۆن بۆم دەكرى دلگىرت كەم؟

* * *

میشتا قاقای پتکه‌نیت،
چرپه و سکالای شیرینت،

له بهرگویم دمزینگینه‌وه،
هه‌روا دین و نابرینه‌وه.

سا چون ده‌بی له بیرت که‌م؟
چون بۆم ده‌کری دل‌گیرت که‌م؟

* * *

میشتا بزه‌ی سه‌ر لیومه‌کت،
میشتا دل‌کیشیی شیومه‌کت،

میشتا کولمی خونتیزاوت،
ناخافتنی گوشه‌ی چاوت،

وهڪ تارمايي له بهر چاڻ،
نه خشي سهر دلي داماڻ،

سا چؤن دهبي له بيرت ڪم؟
چؤن بؤم دهڪري دلگيرت ڪم؟

۱۹۶۵ - مهراڻ

زۆر لیت دوورم

زۆر لیت دوورم، راسته، گیانه،
به پیرۆشم، دل پر جۆشم،
جاسته م وهك چاو له كریانه،
له ناو شارێكى خامۆشم.

له سه ر په رده ی تاریكى شه و
شیوه ی جوانت دهنه خشیتم.
هه رگیز له چاو ناكه وئى خه و:
ده پیرستم، ده يدوتنم!

١٩٦٥ - به عێره

كىزۋەلى دىگىر

كىزۋەلى دىگىر، ئىلى لەخۇبايى،
بىچى دەمكوزىت بە نارەوايى؟

بىچى دىلرەقى بەرامبەر بە من،
كە بىتەرستم ھەتاكور مردن؟

دەزانم بۆچی دڵ پر لە قینی،
لە جەقی ریتگەش ھەرگیز نامبینی:

چونکە دڵپاک و وفادارم بۆت
شەوانی تاریک بەنازارم بۆت

چونکە لاوتکم، راستم، فیلباز نیم
چونکە چاویاز نیم، بەفیز و ناز نیم

چونکە جل ڕەنگاوڕەنگی جادە نیم
چونکە قوماڕچی و فیزی بادە نیم

چونکە نازانم، نە کەم و نە زۆر،
ڕووم مەکیاژ بکەم ھەر ڕۆژ بە سەجۆر

چونکە ھەژارم، خاوێن نە لار نیم
بەندە ی سەر بەرزیم، بەندە ی دینار نیم

چونکه له جیاتی دیاری یا سامان
پیشکشم کردی دلېک تا نه مان!

به لن، تڼ بویه دل پر له قینې،
له چغی رڼگش هرگیز نامبینی!

۱۹۶۰/۲/۱۲ - هرايز

په شیمانی

من هله بووم.
له پژانی جوانی و گنجیم به پهله بووم.
هر نه سره وتم...
به شوین هستیکی ون که وتم...
تا کوو له سهر سنگی نه رمی خیالی پوچ
کپ بووم، خه وتم
را برد که نجی...
تا ویک نه مدی به ری رهنجی.

زۆر بەر دەرگەي نازدار تەكم كوتايەو،
 تاكوو چلي ژيني گەنجيم پووتايەو.
 ئەوسا مۆمى ھەستى تەزيو،
 بۆ ژيانى پرشنگ بەزيو،
 داگيرسا، درەوشايەو.
 بۆي دەرخستىم پتي سەرەوژوور،
 پتيگەي كۆشكى نامانجى دوور...
 بەلام پاش چى؟!
 پاش ئەوھى خەم گەراي دانا
 لە دلي شيت و مەستەدا،
 ھەرچى جوانى و پۆشنايى بوو،
 سەر مخابن، لە دەستم دا.

١٩٦٥ - ھەولير

کرتکارین

کرتکارین، کرتکارین
پرومردہی نیش و نازارین
نارہقہ پڑین،
ژین دہن پڑین
تاکو و بڑین.

کرتکارین، کرتکارین
کولہ کھی ژینین، بہکارین

به مهلمهتی بازوو و شانمان،
 به تهمهنی پر مهینهتی تیکوشانمان
 شاخوداخی پر مهترسی
 بنکۆل دهکین، جهرگ دهرین،
 له کیسهی تهمهنی خۆمان
 نرخیکی تازهی بۆ دهکیرین...
 بهلام تووشی سهرسورمانین،
 که نازانین،
 بۆ کۆ دهچی پهنجی بازوو
 جگه له نان، چهند له تیک نان
 - ماکی ژیان -
 نه مهش بۆچی ؟
 تا بیتینه گه وهکوو نامراز،
 بی قهرمه، نه مانبی راز،
 جگه له پهنج، جگه له کار،
 بۆ گیرفانی سهرمایه دار!

دۆڭ زوال

پېك و جوانى، تۇدۇن ژوانى.
سنگ دەرپەرپو، چاوقەترانى!

هەنگاۋ بىنى، سوۈك خۇت بادە،
لەم جادەۋە بۇ ئەۋ جادە

سەر شانە كە لەناۋ كۆلەن،
نازاي ناۋ كۆپى كىرۋەلەن!

جل وهک بووکی ناو که ژاوهی،
یه خه به میخهک پازاوهی!

کهوشی تازهت چهشنی شالوور
لیتی هه لدهسی ناواز له دوور

بق هه ر جتیهک بجیت، بی دهنک،
دهتپه رستن کچانی شهنک

سا جیت له من، جیت له هه مه،
کهوا دلمان پر له خه مه!

حالت باشه وا گرهی دتی
گیرفانت گهرمه زهری دتی!

* * *

تف له به ژنه، لهو بالایه،
لهو سهر و مله والایه

تف له و دله پر سستییه
که هر فتری ژر ددهستییه

تف له جوانی نه و دوو چاوه
که بق چاویازی خولقاوه -

نابینن نیشتمانه کی...
نازاری خاکه جوانه کی...

تف له و کوچکه، چاند سه کساره!
چاند موچه بق دهنکی پاره!

به لام دووره له بیستنی
کور دایه تی و پرستنی

۱۹۶۵ - هرلیر

ئاواتىڭ

توخوا، گيانەكەم، لەگەل بەيان زوو
بمگەينە كۆشكى بەرزى ئارەزو،

وەك پەيكەرتكى دەستكردى خوايى،
بمخەرە ژينى پر دۇنيايى:

ومرە بەر دەرگە بە چاوى پر خەو،
ھەر بە پۇشاكى فرىشتەيى شەو،

هه ناسه يه كي بۆنخۆشی لايوان
ببيژينه سهر په ره ي گولي زيان،

با به يه ك خنده ي پاكي بى گري
مووچرك دلم وكموو ديل بگري،

تا كپ كا داخي شهوي دريژم،
كه خوري ي دلم بۆت هه لده ريژم.

١٩٦٥/٩/١ - هه لير

تابلوی ژيانم

منم - ژياني پر له ناسوړی،
له نیشتماندا، نيزیک و دووری،
کاری کرده سهر ناخی گیانم و
په نجهی بر دم بق خامهی جه سووری.

منم - لایله‌ی هزاری و پرژگار،
نال‌ی ده‌رویش، هه‌ناسه‌ی نازار،
گوچک‌ی ته‌مه‌نیان زرینگاندمه‌وه،
خست‌میان‌ه کار، به هیوای به‌هار.

منم - شه‌پۆلی نازار و تالیم
خه‌نده‌ی کوشت له‌سه‌ر لێوی منداڵیم،
به‌لام زۆر بیری به‌رزی ژبانی
به‌ره‌و ده‌ماخی ساوا پامالیم.

منم - گه‌ردانه‌ی گه‌ردنی خه‌یاڵ،
ساتی فریشه‌ی جوانیم دێته پال،
تابلۆی هونه‌رم‌بوو ساز ده‌کاتن،
ده‌مخاته بزه و خولبای گروگال

منم - سروشت و هونه ر و جوانی،
ئاواز و هه لبه ست، نووزه و گۆرانی،
یه که به یه که لیتویان ماچ کردم،
منیش بۆم گوتن هه رچه ندیم توانی.

۱۸/۶/۱۹۶۶ - هه ولتیر

هەر به کراوم

هەر به دراوم،
نهک به گفتوگۆی نهرم و شهکراوم،
خوو و رهوشته بهرزیت سوپهری شکا،
نهو ئاوه پاکه‌ی پیت دهگوت ئابروو
به جلی جوان و زێر و زیو تکا!

هه‌لبه‌ستیکێ نیزار قه‌هبانییه به ده‌سکارییه‌وه کراوته کوردی.

وهکوو کتکه کوتر،
 هه وراز به هه وراز،
 هه لډیر به هه لډیر،
 بی لیکدانه وه به شوینم کهوتی،
 باوه پت پیم کرد... هه رگیز نه سرهوتی.
 دهزانی به چی؟
 هه به دراوم،
 نهک به گفتوگویی نه رم و شه کراوم!

* * *

نه مه تا سنگی وا شورشگیر و له خویاییبووت
 نه مه تان هه ردوو گۆی مه مکه کانت،
 وا له دهست په نجهم ده نالن به جووت!
 که نجینه ی خۆمن...
 کوانتی، نابینم قهت به ربهستم که ی،
 دهر به دهرم که ی، زویر و پهستم که ی!

به لای، تو ئیستا
زۆر گوێدێرتری بۆ په‌نجه‌کانم له‌ ئه‌نگوستیله.
ئه‌و لایوه‌ ئاله‌ی،
که‌ من سه‌رده‌مێک وه‌ک خوا ده‌مپه‌رست،
وا به‌ ده‌ستمه‌وه‌ ئیستا که‌ دیله.

* * *

باوه‌رم هه‌تا که‌ ئه‌م جوانیه‌
بۆ گشت که‌سیکه‌، هه‌ر بۆ من نیه.
بۆیه‌ ده‌یشیلم،
بۆ که‌سیکی تر شیه‌یه‌ نا‌هیتلم...
ده‌زانی به‌ چی؟
هه‌ر به‌ دراوم،
نه‌ک به‌ گفتوگۆی نه‌رم و شه‌کراوم!

* * *

وا به سەر هه‌موو نه‌ندامی له‌شتا
 هه‌لده‌پێژم قین،
 قینیکێ دێرین.
 نای هه‌زار، نه‌زان، چی له‌ ده‌ست نایی:
 نه‌ فیز، نه‌ جێتو...
 نه‌ کینه، نه‌ ناز...
 یا خو هه‌رایێ!
 هه‌ر له‌و پۆژه‌وه‌ بێلم کردووه
 هه‌ر به‌ دراوم،
 نه‌ک به‌ گفتوگۆی نه‌رم و شه‌کراوم!

۱۹۶۶- هه‌ولێر

پیکه نه!

پیکه نه به من، به بالا و پوهتم،
به ساویلکه ییم، به بیرى چه وتم،
به درمخته کهى خه یالى لاویم،
که ساله های سبال له سایه ی خه وتم
به و دله مه سته ی چاوی توی په رست،
نه و چاوانه ی قهت بویان نه سره وتم.

* * *

پټکڼه به من همتا دمتوانی!
به لټی! پټکڼه به من، به ژینم،
به لاشی بیهیز،
به هر دوو چالی چاوی بیتینم.

به لټی! پټکڼه...
به پټکڼینه
به هاوتات ناشی هیچ نازمینتی.
من زویر نابم!
چاو راهاتووه هر وای بتبینتی

* * *

پټکڼه، کیانه!
به دور و دمه پر نیش و خه می
به قرچهی گهرما،
به سولهی سرما،

زۆر به تاسهوه دههاتمه سهر پټت،
 وشه‌ی دلداریم دهچرپانده گویت.
 هونراوه‌ی ته‌رم دهه‌ۆنینه‌وه
 بۆ دلداریی تۆ،
 بۆ به‌ختیاریی تۆ،
 بۆ پرووی ومکه مانگت،
 بۆ چاره‌کانت،
 بۆ پیلووی مه‌ست و برۆ و برژانگت.
 هونه‌رمه‌ندیک بووم، زۆر له‌خۆبایی.
 ده‌مویست تۆ بکه‌م
 به‌ تابلۆیه‌کی په‌نگینی خوایی.
 له‌ ده‌وروپشتت ده‌سوورامه‌وه به‌ دله‌یایی.
 به‌ په‌ره‌مووچه‌ی هه‌ستی ناسکم
 زۆر به‌ وردبینی نه‌خشم ده‌کردی،
 سا به‌ ره‌و ته‌ختی
 فریشته‌کانی به‌هه‌شت ده‌میردی!

* * *

به‌لن، پیکه‌نه
 که هاتوچۆم کرد
 له به‌رده‌م کۆشکی خنجیله‌ی زاوا،
 ته‌ماشام کردی زۆر به ترسه‌وه
 هه‌ر به کۆشهی چاو، ناچار... له‌تاوا ...

به‌لن، نازمه‌نن!
 ده‌نگی خرخال و قاقای پیکه‌نن،
 زپه‌ی سێ پسته گه‌ردانه‌ی زێڕین
 بکه‌ موسیقا و
 په‌رده‌ی گوێچکه‌می پێ بینه‌ گرین!

پیکه‌نه، گیانه!
 به‌و پۆژه پشه‌ی که تێیدا پوا
 کۆلی دلداریی زوو با‌بردوومان!
 به‌ خه‌وی خوێشی ناو نه‌و با‌ومشه‌ی
 ده‌مکێرتنه‌وه گشت را‌بردوومان.

* * *

پٽڪنه به ناز، نهی نيهاد مردوو،
 به خهونی دویتیتی من و تو هردوو،
 به هونراوهم و تاریی بیناییم،
 به ههناسهی سارد، ژینی تهنیاییم،
 به چند وشهیک، هیلانه سهر لیو،
 شیرین، ناگرین، کهم و هست برزو:
 «په‌ستگهی پروخار، نهی بووکی تازه،
 ژینی نیتو کوشکت سه‌جار پیروز بی،
 نهو گنجینه‌یی که ناوی تازه،
 با بخت هه‌وینی نه‌ندیشه و سوز بی!»

۱۹۶۶ - هه‌لیر

ئەي گۈلى زەرد

ئەي گۈلى زەرد،
ئەي گۈلى زەرد!
نەگەرچى پەشەبەي نامەرد
پەيتاپەيتا ھەلمەت دىنى
لە چلى ژىن بتقرىتىنى،
لە ژىر پىيان تىر بتشىلى،
بتنەنجنى و ھەر نەتھىلى،

تا ناکام بی و نه‌گهی به کام.
 ساریژ نه‌بی له دلتا زام.
 به‌لام، گیانه،
 نه‌ی گولی زهره،
 به‌رزه‌لچووی که لا بیتگرد:
 تو هر ده‌زیت...
 ره‌گت همه له دوورمشوین.
 گرت همه
 له‌ناو همه‌موو تنوکیکه خوین.

* * *

نه‌ی گولی زهره،
 نه‌ی گولی زهره!
 وا هزاران لوی نه‌به‌رد
 دل‌داری تو.ن.
 چاو‌منواری به‌هاری تو.ن.

باوهری بههیزیان پیته.
ژینیان داهنن له رقتا.
پۆلایین،
زۆر بههیزن،
به هر نرخیک دهپاریزن.

* * *

ئهی گۆلی زهرد!
تاكو شهوه با رهشبا
لا به لا بتهینتی و بتبا...
به لام سبهی،
تیشکی بهیان
که دهتبینتی
په یامی پیرۆزت گه یاند،
هه لتهمزتی... ماچت دهکات...
باست بۆ هر لاییک دهبات.

نهوسا شالوور
 بهجیده هیلی ناسوی دور.
 بق لای تو دی،
 تا مهستانه بچریکینی،
 رازه کانی مردایه تیت بدرکینی،
 گوردانیی خوش بلی بق تو، بق هه موو باخ،
 بله رزینی داوینی شاخ:
 «تق هر ده ژیت، نهی گولی زهره،
 بهرز هه لچووی که لا بیتگرد»

۱۹۶۶ - ههولیر

* * *

بمگره باومش، هیوام، ئاواتم،
ئەو باومشەیی بۆم بیتشکەیی ئاواتە.
بملاوتنەو تەکوو لە لاتم،
کە مەستی پاستیم تەنیا ئەو ساتە!

* * *

خاله پیرۆت

خاله پیرۆت، خاله پیرۆت!
بهسه، مهگری بق بهختی خۆت.

کاروانه که مان نه بهزه،
کۆله کهی پشنتی په گهزه،

ز پهی زهنگی پیشکه وتنه،
په یامبهری سه رکه وتنه،

قەت ناچەمى و نەچەمىو،
لە كۆپى ژىن زۆدى دىو،

وەكوو گولى وەرزی بهار
پوا لەسەر زبلى ئازار،

پەمكى داکوتا زۆر بەتین،
هەلچوو بەرمو ئاسمانى شین.

* * *

خالە، باوەرمان شەپۆلە،
شەپۆلى پر قىن و تۆلە،

پەيامى راستىي ژيانە،
دژى فرمىسكى گریانە،

لە سەرچاوەى ئازارەو،
لە هیواى لادى و شارەو،

له قولی خوینی زامه وه،
له حیبری نووکی خامه وه

په پتاپه پتا هه لقولا وه،
له گه ل زیان تیکه لا وه.

جموجولی نهو شه پۆله
تیر ناو دهکا هه ردی تۆله.

هیزی زۆردار با گه وردهش بی،
جله وگری نهو ده وردهش بی،

بروای ئیمه تیی ده مالتی،
به رهو نه مان پاید مه مالتی!

چونکه هیزی میژووی دووره
شۆرشه، دژی سنووره!

١٩٦٦ - هه لیر

وشه‌ی پفرده

ناغا کوتی:
من په‌یکه‌ری خوا م کتومت،
ده‌بی گشت لا
بمپه‌ستن هر و مکوو بت!
راست‌بونه‌وه مۆسقلینی و هیتله‌ر له‌گۆر،
کوتیان: راسته!
ئیمه‌ش دوتنی واما ده‌گوت!

* * *

«بچینه ده دوریه وه»
 جاران پهندی وا هه بوو.
 منیش له زۆر ههردم چاند،
 به زبلم برهوا هه بوو
 که چی نیستاش، داخه کهم،
 قهت هیچم نه دوریه وه،
 نه کهس کوتی نافهرین،
 نه پاداشت لای خوا هه بوو

۱۹۶۶- ههولیر

شهوهرزنگ

کیانه، وا شهو درهنگه.
زهمین کپ و بیتدمنگه.
به‌ریه‌نجه‌ره‌ی رووناکت
به‌رناده‌م، شهوهرزنگه -

تا کوو نه‌تگرمه باومش،
نه‌ی گولی ناواتی گه‌ش!

* * *

زۆر به ئازارم ئەمشەو.
لە چاوانم دوورە خەو.
بۆ خەوی باوەش هاتووم،
بۆیە، گرەو بێ... گرەو -

واز نەهێنم، دیدەگەش،
تا تێر نەتگرە باوەش!

* * *

وەرە دل پر نەوا بین،
لە ژێر پەردەی شەوا بین،
لە چۆلی خەم هەلفرین،
مەستی جوانیی دنیا بین -

تەنیا دەمی، دیدەگەش،
یەکتەر بگرێنە باوەش!

* * *

فینۆسم، خواو منده کهم،
بژیینه وه خنده کهم!
ژینم فیدای نهو ساتهی
دهشکینی پیو منده کهم -

به سکا لای دیدهی گهش،
به چریه چریی باوهش!

* * *

شهو قی نزمی نه سستیره
سه ما دمکا بق ئیره،
به خندهی پر به زمینی
چاو هه لئاگری لیره -

تا من و تقی دیدم گهش،
یه کتر نه کرینه باوهش!

۱۹۶۶ - مه و لیر

* * *

کیانہ، گەر جار جار... ناچار، لەتاوا،
ئەسرم قەتیس ما لە گۆشەیی چاوا
بەلاوێنەوه سەر لەسەر پانت،
کەپ دەبەهه بۆت وەک کۆریەیی ساوا!

* * *

دلداري بيگم

دوو دلدارين کپ و بيگمگ.
دوو زامدارين، زين شه و مزنگ.
له ناسماني خيالي تهر ديينه فرين
بي سکالا، بي پاز و نياز دهربرين.
به لام خوشه!
نه و دله چولهی خاموش بوو،
دور له جوش بوو،

نئیستا پرہ لہ ئاوازی
دہنگی سازی
خوشہ ویستی،
خوشہ ویستی کہ س نہ بیستی،
کہ لہ ئاسری شوگاری چاو
پیشکشم کرد، ہرچہند ویستی.

بہ لئی خوشہ!
با رامالئی
لیشاوی ئاندیشہی بیدن،
ہلمگری و بمباتہ لای
ئو خواوندہی جوان و شہرمن،
کہ دہمیکہ رادہ بوئیرین بی گفتوگو،
قوتمان دہدا کہرووی تہنگی
ژینی ژانی شہ و مزنگی،
بہ بیتدہنگی!

* * *

له چوارچټوهی دلی لاودا
 شټوهی جوانی په کتریمان هلواسیوه.
 له ناوټنه‌ی روونی چاودا
 دلی په کمان چاک ناسیوه.
 چوڼ نه‌یناسم؟ چوڼ نه‌مناسی؟
 هه‌موو جارۍ که پټک ده‌گین
 زمان له زاردا ده‌تاسی.
 له‌که‌ل دله‌کوته‌ی گرم،
 له روومه‌تمان تک تک ده‌تکی
 نارقه‌ی بی‌گرددی شهرم.
 ختووک‌ی په‌نجه‌ی نارمزو
 ده‌مانخاته بهر لیشاوی سیحری ته‌زو.
 بیناییمان، که فرمیسک ده‌یدوټنی،
 ده‌ستیکی خواپی نه‌یټنی
 پرده‌ی به سهردا ده‌کشیتنی،
 هیچ نابینتی.

بمبووره

بمبووره نئی کچ، بمبووره،
نهو رتگایه‌ی
ووستم به ناھنگ بیبرم
یه کجار دووره،
بی سنووره.
بمبووره، هیتشتا منال بووم،
کرچوکال بووم،

به لالانه‌وه‌ی ڕهنگاو ڕهنگ
 دنیام بۆ تۆ کرده ئاهه‌نگ.
 به‌لێ، بمبوه‌ره ، خۆشه‌ویست،
 نه‌وه‌ی ڕوویدا من وام نه‌ویست.
 بێ گوناهم،
 وایان پێم گوت ده‌روویشتم...
 هه‌ستیاکییان له‌ دل کوشتم.
 گوتیان وایه‌،
 خۆشه‌ویستی به‌س سه‌مایه‌!
 ماچکردنی لێوی ئاله‌،
 یا گوشینێ سینه‌ی کاله‌،
 مووچرکی ده‌ست له‌ ملانه‌،
 ڕابواردنی ناو گولانه‌،
 دلگیربوونه‌، ڕۆیشتنه‌،
 ئاشتبوونه‌وه‌ و گه‌یشتنه‌،
 خۆکوشتنه‌، خۆتێرشتنه‌،
 ته‌ومزه‌لی و پالکه‌وتنه‌،
 نه‌خه‌وتنه‌.

نُیستاش، گیانه،
چهند نازار و خه دمچیژم،
چهند نه سري به کول ده ریژم،
که پیم ده لئی:
«کوا، هیوامان نه هاته جی؟»
به لام چبکه م، جیم له ده ست دی؟!

۱۹۶۶ - مهولیر

جوانی ئه فسووناوی

هه موو شتیك جوانه له تۆ:
ناز كردن، تاسه، گفتوگۆ،
به لێندان، سەردان، هاتوچۆ.

چەندە جوانه
شەبۆلی بێكەنینی ناز،
كه ختوو كەي گيانم دەدا به سە ئاواز،

لایلا ییه بق خه و تنم
له باوهشی گهرمی مران.

ئای، چهند جوانه
رهوتت به ره و قوتابخانه.
به ههنگاوی وردیلهی سووک،
وهک پهپوله لهنجه بکات
بق ماچیکی لیوی گولووک.

* * *

هه موو شتیک جوانه له تق:
سۆزی گهرم،
بزهی نهرم،
دلته ریت و چیتزی ناسک،
جار جار چریهی تیکهل شهرم.

چهنده جوانه:

په نجهی له خټوه نهرم و شل،
تافگه که زیی نارمووشینی
په خش و خاوی سهر شان و مل.

چهنده جوانه:

قزی تهنکی سهر ناوچهوان،
که و مکو تهم سه ما دهکا
له سهر به فر و گول نه رخنهوان.

* * *

همووشتیکی جوانه له تق:

ورده نیگا،
چاو و برق،
گتیرانهوی بیرهمریت،
باسی خوشی و دهرده سهریت،

باسی دهسته خوشگانی خوت،
 باسی شیعرى بى تام و بقت،
 باسی دوارقز،
 باسی ناومال،
 باسی ناوى يه كه م منال!

۱۹۶۶ - ههولير

* گهانی خوتى بهشی يه كه مى نه م ههولير و به له ديوانى
 (فرميسك و زام) دا باقو كرايهوه، هى دووهميش له (بى
 شكاو) دا.

برپار

برپار بوو پتشتیل بکه م دلداریت
بیچرینم ژتی سۆزی یادگاریت

تا تیکه ل کیانی یه زدان نه بمه وه
بق نیتو پهرستگهی چاوت نه چمه وه

برپار بوو که وا ئاگریکی خوش
یه یامه کانت گشت بگریته کۆش

به لام تنۆكه فرميسكى نه مړوت
واى كرد كوراني بليتمه وه بۆت

له جاران پتر بهندهى جوانيت بم
شاعيرى بزهى كامه رانيت بم

١٩٦٦ - ههرايز

ياري دلسۆزم

كيانه، هه زاري، دوستي دلسۆزم،
تهوني تهنيني بيړي پر سۆزم،

ئهي نه و نازدارهي ساليهاي سالي
تهنيا و دهست لهمل دهزين له ماله:

زور تۆم خوشدهوي، قهت جيم مههيله،
زينم به پهنجهي ناسك، بشيله،

چونکه کام مه‌فال، کام دل‌داری تاک،
کام دایک و باوک، کام برای شیرپاک،

هتینده وکوو تو دلسقزه بق من،
دهم له‌ئاو دهمه و دهست له‌سهر گهردن!

۱۹۶۷ - مه‌لیر

بتی شکاو

۱۹۶۷ - ۱۹۶۸

بتی شکاو

چاپی به کمم - کم رکووک - ۱۹۶۸

هۆنراوهم

هۆنراوهم شيله‌ی دل و دهره‌وونه،
ئاوینه‌ی ژین و بوون و نه‌بوونه،

سروودی گهرمی تافی لاویمه،
هه‌لچوونی خوینی ناگراویمه،

بۆیه جیاوازی نییه، نه‌ی جوانم،
منت خوش بوئی یا شیعره‌مکانم.

۱۹۶۷ - مهرلیر

کج و شایه

شایی دهکا...
پتی له سهر دل شایی دهکا.
له سووکیدا
له په پوولهی ناو بههشتی
خوایی دهکا.

* * *

سنگی تازه یتگیبوی،
 هیچ نه دیوی،
 هله ده پهری.
 چاو منواره
 تا نیگای چاوی دلتهری
 شوینی کهوی...
 بوی نه سره وی.

* * *

نه و گردنهی که پرشنگی
 که وتوته شهر
 له کهل خشلی خوی و سنگی،
 وهک ترووسکهی خوابه رستی
 شه بولی دا، خلیسکی برد،
 ناخی دلمی له باومش کرد.

پسته‌کانی گەردانه‌ی زێر
 وەکوو منالێکن شەرمەن
 لەهه‌یکرا هەلەه‌قۆزنه‌وه و
 نیکای چاویک دەبرنه‌ من!
 سا به‌ تاسه‌ی کۆریه‌ی برسی،
 بۆ مۆژیکێ نه‌ومه‌میلە،
 ده‌که‌ونه‌وه و چه‌پۆک ده‌ده‌ن
 له‌و جیگایه‌ی دڵ بۆی دیله‌!

۱۹۶۷ - هه‌ولێر

بتي شكاو

بتيك بووي دمسكردى خۆم،
كرنووشم بق دهبردى،
له ساتى تهنيايمدا
سكالام بق دمكردى.

بهلام، نهمرق له دهورت
كۆمهلى كرنووشبهران
تفرى نهخشی پيرقزی
پهنجی منیان ههلوهران؛

شىلايان نەو شۇخىيەي
جىتى سەرنج بوو بۇ ھەلبەست
زەنگيان خستە نەو دلەي
پرد بوو بۇ ژىر پىي مەبەست.

كەوابى، تۇ دارىشتەي
دەستم بى و بۇ مەن نەبىت،
ئىتر بۇچى لە ژىر پىم
ئەنجن بە ئەنجن نەبىت؟!

۱۹۶۷ - ھەلىق

نامەى ژاڭاۋ

ئەى ناۋازى
ساتى ھۆننەۋەى ھەلبەست،
بەستە و سازى
ئەو شەۋانەى دەژىم سەرمەست:
جىت زانىۋە، ۋا بە جارى لەخۇبايىت؟
بۆ، ۋەك جاران،
خەملىۋ نەبۋو نامەى دوايىت؟

تتیدا نه‌بوو
ئه‌ندیشه‌یه‌ک، بیرتکی ورد،
بۆنیککی خوش،
یا نه‌خشیاکی جوانی ده‌ستکرد؟

وشه‌کانت گشت سارد و سړ،
رسته‌کانت پچر پچر،
چهند بۆ ناخیان، ئه‌ویه‌ری ناخ،
قوول چووم، خشیم،
هیچ مووچرک و
هیچ هستیکیان پئی نه‌به‌خشیم

* * *

خوشه‌ویستم!
من ده‌مه‌وی وشه‌کانت
بکه‌نه‌وه شانقی هستم،

بېزوتن دلى مېستم،
 بتکين وېکوو دلويه شير
 بو ليتوى کورپه ي هلبه ستم.
 من دمه وي
 وشه کانت
 ته روپه بن وهک دلى من،
 پر ته وږمى زين بن وهک خوت،
 گهرم بن وهک ليتوى گوشتن،
 ته زوېهر بن وهک گفتوگوت.

۱۹۶۷ - هراير

ماڦى خۆتە

چۆنت پىخۇشە، بە ئارەزوۋى خۆت،
لەت كە ئەو دىلە شادىيى دەۋىي بۆت.

لە چەقى رىگەم، ھەر لە بەرجاۋم،
بىنى ژىر پىيان نامەي پىچراۋم.

شان به شان برۆ، قشتیله و نازدار،
له گه‌ل دۆستیکی تازه‌ی پارهدار.

ئو دۆسته‌ی که‌وا ناو له زاران،
هر می تو نییه و می هزارانه!

بیلاوتنه‌وه، تیر بۆی پیکه‌نه،
له دلما نه‌خشی یادگار هه‌لکه‌نه.

قهیناکا، گیانه، مافی خۆته خۆ،
ئو په‌فتار ده‌کا به ئاره‌زووی تو.

بێبه‌شت ناکات له شیلانی له‌ش،
له سکا‌لای زۆر، وه‌نه‌وزه‌ی باو‌هش.

کټوې باوهر

با ترېشقه بټې، با برووسکه بټې،
ناسمانې ژېنم بټې ترووسکه بټې،

با دهروپېشتم کر مه و کاله بټې،
با دیمه نې خوټن بوم کولاله بټې -

پهيمانم داوه به زنجيره‌ی کتو،
که تيشکی خوری نيزيکه له لټو،

که ر په‌هيله بڼ و به‌رديش بباري،
له کتوی باوه‌ر نايتمه خوارۍ.

۱۹۶۷ - مولير

پنجم

«سرودی مندا له شه میبیک»

له بهندیخانه‌ی تاریک و نوته‌ک،
کوئی پر له دهنگی که له بچی مه‌چاک،
پر به ناخی دل،
ز قد گهرم و به‌کول،
گهر بتلیمه‌وه‌ش
به‌سته‌ی رزگاری
مهر ده‌لیم‌وه دژی زقداری.

* * *

ههروا له بیرمه،
دایکی نیشتمان
کاتێ نایه دهم گۆیکهی مه مکی ژيان،
چریانندییه گویم، به سۆز، به گریان:
«چهند ساله، رۆله،
له م خاک و خۆله
دێ دهنگی زیلی
په ترسی دیلی.
بۆ تۆله گۆش به، نهک بۆ زه لیلی»

* * *

ناچی له بیرم،
که باوکی ژیرم
چهکی مهردانهی خسته سهه شانی ...
نێمه به جیهتشت بۆ تیکۆشانی،

نه یگیرایه وه نه شکه نجه و سزا،
 تا رږژیک ټاگر به دلیا چزا.
 به لام همیشه دوا قسه ی په نده،
 ساتی پتی کوتم دم پر له خنده:
 « رږله، مرد بژی، نهک و مکوو به نده »

۱۹۶۷ - مه وایر

ههستیکی بریندار

گولی یه خان،
ژاکاوی گولدانی دویتنی!
بهسه، چیتەر... هه نیسکی تۆ نامبزویتنی.
دلداریمان
ئیتەر بهس بی و بپرتهوه،
یادگاریمان
له تابلوی یاد بپرتهوه.

با بڑا کئی،
با بچہ مئی
کہ رتنی شہسپہ پری دوا پڑ،
کہ سہر دہ مئی
زور بہ ناوات بووم بیگہ مئی.

۱۹۶۷ - مہولیر

پټم نه گوتو!

نهى خوټن شیرین،
که نجینه منى ناوړه!
دوړى دووړتر له نۀندیشم،
له سپټدهى هۀندى شهوان!
نهى بق چاوم پټلوو و برزانگ،
نهى نيزيکتر بؤم له رهوان:

له و ساته وه ون بوو بالات،
 دلی په هام به دواتا هات،
 هات، خوی ئالاند له گوزینگت،
 سه د گوزانی و سه د به سته ی گوت
 بۆ مه لی ناو پکه ی سنگت.

* * *

ئه ی چاوکه ی هۆنراوه ی په تی!
 تاوانم کرد یتیم نه گوتی:
 من ناواره و هه زاریکم،
 شاعیری دوور به شاریکم.
 تاوانم کرد، یتیم نه گوتی،
 به یانی زوو کوتاییی دتی به هارمکه م.
 به له تیک دل ده که یتیم وه شاره که م!
 تاوانم کرد، یتیم نه گوتی
 دلداریمان -

کورتەپێ بوو، زوو بپیمان؛
 زیندمخەو بوو، بە پۆژ دیمان؛
 بپایەوه و هەر زامی ما،
 ناکامی ما،
 سەرسامی ما.
 وانیش بوون بە هەوێن
 بۆ ئەم هۆنراوەی خەمەوێن!

١٩٦٨/٧/١٤ - بەغدا

باسم بکھڙ

باسم بکھن، تا دھتوانن باسم بکھن.
دووروونيش با بيٽه لام کاسم بکھن:

من به زيوم، ناشاعيرم، گقشه گيرم؛
هه لپهرستم، خويهرستم، ته سکه بيرم!

باسم بکھن، تا کارٽرتان ليک دھترائى...
گهر شه نه بئى، ٻڙڙ چى هه يه پٽى بنائى؟!

شالو بیتن،
سهری خوتان بدهن له کټو،
بگرن ومکوو کورته بالا داوتنی دټو.

باسم بکن،
کږیبهستن، باسم بکن.
باسم بکن،
هلبیاستن، باسم بکن.

به لکوو ناوم ومکوو هالو، به نازایی،
هه لسی له سر کړی قینتان یو بهرزیایی.

۱۹۶۸ - هه لیر

بۆ خوای خهوتن

ئهی خوای خهوتن،
وا شهوات، شهو!
پیشکەشم که وچانیک خو.
یا هر نهیی، تنیا ساتی،
میشکم سر که، بیدهری بهنگ...
گر نهسخهویی،
له کار کهویی وەک هی دهبهنگ!

ئەى خىۋى خەۋىن!
 ۋا دوو سالا نۆىژ دەكەم، هانا دىنەم،
 ئەژنۆم لەژىر پىيانى تۆ دەچەمىنەم،
 ناكوو ساتىك بىر و ھۆشم لە كار بخەى،
 تۆقرە بگرم،
 پىللو داخەم،
 بلىم: نۆخەى!

* * *

ئەى خىۋى خەۋىن!
 ۋەك دەبىنىت:
 نەۋتەمەنەم، تىن و تاۋم،
 خۆتىنى گەرم و ماسۋولكەى لەش،
 شىلەى دل و پرشەى جاۋم
 ۋا خەرىكى مالىئاۋاين
 لە ئىسقان و پىستى ماۋم!

ده ئیشتاکەش،
 نهچووه و بچێ، هیشتاکه هەم،
 خوێنم گەرمه و ئاسۆی هیوا بەدی دەکەم.
 کهوابێ... ها... نیوهی ژینم لێ بستیته،
 تهنیا ساتیک دڵنیام که، بمخهوتنه.

* * *

ئەهی خوای خەوتن!
 جلەوگری تەنسرەوتن،
 دەنگ، بنێره بۆ من، هەمووم،
 بێت: ئەهی لەش،
 ده بێسرهوه،
 دەمی خەوه.
 بێت: پێلەوه،
 خاوبه، بنوو.
 بێت: ئەهی یاد،

بېيچاوه بيره وهری،
 بيره وهری رڼاڼی خوښ له گڼل پهری. -
 پلټی: ئهې سۆز،
 نه ندېشه که ی ته لیسماوی، بیرى پوهان،
 بېرۆن... هه موو
 دهست که نه مل فریشته که ی شیعرى شهوان.
 به جیتی بیلن ته نیا نه مشه و،
 بق ساتیک، خه و!

۱۹۶۸ - مه راپور

ده ئیشتاکهش،
نه چووه و بچی، هیشتاکه هم،
خوینم گهرمه و ناسۆی هیوا بهدی دهکم.
کهوابی... ها... نیوهی زینم لی بسینه،
تهنیا ساتیک دلنیاام که، بمخهوتنه.

* * *

ئهی خوای خهوتن!
جله وگری تهنسهوتن،
دهنگ بنیره بۆ من، ههمووم،
بلی: ئهی لهش،
ده بسهروه،
دهمی خهوه.
بلی: پیلوو،
خاوبه، بنوو.
بلی: ئهی یاده،

دیتچہ وہ بیرہ وهری،
 بیرہ وهری رۆزانی خوش له گهل پهری. -
 بلی: ئەي سۆز،
 ئەندیشه گهی ته لیسماوی، بیرى رهوان،
 برۆن... هه موو
 دست کهنه مل فرشته گهی شیعرى شهوان.
 به جیتی بیلن ته نیا ئەمشهو،
 بق ساتیک خه!

١٩٦٨ - ههولێر

كۆتايىي چىرۆكتىك

خۆشەويستەكەم!
راستە، ھاز دەكەم،
سالانى تەمەن،
چركە بە چركە ھەر لە تەكت بىم،
لەجياتى كۆريەي خوينشىيرىن ۋەك خۆت
مىن پەنجه مژى سەر مەچەكت بىم.

راسته، حەز دەکەم
 لە نێزیک چاوت
 دانی هەلبەستم لە خۆرپەدا بێ.
 هەر دیاری و نامە بگۆڕینهوه،
 وەکۆو لە ژینمان هیچ پرووی نەدای.

راسته، حەز دەکەم
 پەپوولەیی نیگام هەموو پۆژ بفرێ،
 تا لە هەلیکا
 درزی پەنجەرە یا دەرگە ببڕێ،
 ماچیک لە نیگای چاوت بستینی،
 تینۆتییی گەرووی دلم بشکینێ.
 بەلام، گیانەکەم،
 تاکە یادگارم!
 ناچارم... ناچار کە تو لە یاد کەم.
 لە ژێر دارکاریی وێژدانی هارم
 بھەسێمەوه و زوو خۆم ئازاد کەم.

ناچارم، دهبی کۆریک هه لکه نم
 بۆ هه ر یادگارێک بۆنی تۆی لێ بێ.
 دهبی گویم که ر که م،
 زمانم لال که م،
 له لای هه ر که سێک باسی تۆی پێ بێ!

دهبی هه ر نه مێرێ
 وینهی دووقۆلی و نامه ی به ده رزن
 له که رووی که ردا بینه خۆ له میش،
 هه رچه ند له ناخی دلمدا به رزن.

دهبی، هه ر نه مێرێ،
 بمری له یادم دلکیشترین جاو.
 بمری له یادم
 ناسکترین ده نگ، شیرینترین ناو.

دەبىي ھەر نەمىق
بىرۈنچى لە ياد پەيكەرى بالا.
سەپ بىت لەسەر زار
ئاگرىنترىن وشەى سكا لا.

* * *

نەو سىنگە نەرمەى كال و گۆشتن بوو،
بەھەشتى مەلى ئارەزووى مەن بوو،
نەمىق تاوانە، نە زۆر و نە كەم،
وەك گەنجىنەى خۆم پەنجەى بۆ بىھەم:
چونكە بىگانەم، تۆ بەھەلە چووى،
مى پىاومكەتە و كۆرپەى تازەبووى!

نەو قۇزە رەشى
كە پار و پىرار
بۆنى سەرمەستى دەكرىم جارجار.

بجوو به دالدهی
جاوی شهرماویم،
پهنگی په ریوم، لیوانی به بار،
نهمرو دهمی دل نهویش له بیر کا،
تا تنیا کوزیهت دهستی لی گیر کا!

۱۹۶۸ - مهرلیر

گۆرۈڭ بۆ دۈيۈڭ

پاش تەمەنىڭ ئىش و ئازار
پاش ناكامى و جەردى پۇڭگار

پاش تۇرانم لە يادگاريم
لە تەمەنى تەويەهاريم

له بزمی لیو، له خهونی دل،
له بهرامه و له پرمگی کول -

که پرامره بڼ پیکه نین،
بڼ پروناکی، بڼ خوشی ژین،

بڼ چیمه نیک له بهاردا،
بڼ نیمه نیک له کولزاردا،

بڼ جووکه پیکي ناخی مهل،
بڼ بزمی پیکي لیوی کهل.

که پرامره بڼ جوانی،
بڼ سروشت و کامه رانی،

بڼ ورشپیه کی نیو چمان،
بڼ ناوازیکی ژتی که مان،

بق نەستىرەى بە شىنەشەن،
كە لەزىز پىتى خوادا پەخشن.

كەرامەتە جارىكى تر،
بق باوەشى يارىكى تر،

كەرامەتە بق تەمانى،
بقى پىكەنم، بۆم پىكەنى.

كەرامەتە بق كۆششم،
بق دەروونى يىر شۆرشم،

كەرامەتە بق خامەكەم،
بق پەخشى بق و بەرامەكەم،

بق شەوانى نەندىشاویم،
بق پەيكەرى ھىواى لاویم.

که پامه وه بۆ دللیدان
له پرستگهی پاکی یهزدان،

تا به دلی پر له بهروا
چاو ببهرمه ناوله پی خوا،

به لکوو سرووش گیانم پر کا
سه دای ژینی پیشووم کر کا.

۱۹۶۸ - ههولیر

بۆ مارتنى مروف

ئەي لوتەر كىنگ،
رەشى كزنگ!
شورەي ناشتى و برايه‌تى،
دەروون كانگاي نازايه‌تى،
پەيامبەرى پىستېرەشەكان،
پارېزەرى يىتەشەكان:

تۆ کوڭزاي زوو
تاوانىشت ھەر ئۈرۈ بوو،
كوتت: دېيى... دېيى لە ژين
بە يەكسانى ھەموو بژين.

* * *

ئەي لوئەر كىنگ!
بە سەربەستى ژينت دەويست
بۆ ئادەمزاد،
نەك ھەر تەنيا بۆ رەنگى پىست!
چەكى شەرت
ھەر بژە بوو، بژەي نەمر،
نەك ھەر بارووت، ئاسن، ئاگر!

* * *

ئەي لوتەر كىنگ،
 پەشى گزنگ!
 ۋا تى مەگە، بۆيە لە زىن ۋا بىبەش بووى،
 چونكە پەش بووى!
 پىلۋوى داخراۋ بىزۈنە،
 سەرەنجەم دە،
 لەگەل ئەۋەي پىستەكەشم بەفر و خۆنە،
 ھەر لە تىكەم ئاۋارەي زىر ناسمانىكە -
 كەنجىنەي بى سەروشۈنە.

سەرەنجەم دە،
 مەنىش ۋەك تۇ،
 خۆرى شادى،
 ھى نازادى،
 ۋلاتەكەم پى نازانى.
 دەمچە دەرياي ئارمەقە و خۆن،
 دەست ناكەۋى پارچە نان.

* * *

ئەي لوئەر كىنگ،
ئەي سىروودى ئاشتى و براىي.
ئەم زمىنەي جىي تاوانە
ئىوھى ناوئى تا كۆتايى.
ئەم زمىنەي بە خويىن تىزى
هاوار دىكا:
نابى دلى گاندى و مەسىح لىترە بۆي!

ئەم زمىنەي جىي تاوانە،
هاوار دىكا:
دىبى گريان، ئەسرىنى چاۋ،
دوۋكەل، گرمە، دىمەنى شەپ،
بۆنى باپووت، قىرچەي ھىناۋ،
نووزەي منال، دىلى و لاتی
باۋ بن وەكوۋ تىشكى ھەتاۋ!

ئەم زەمىنە ھاوار دەكا،
 ھاوار دەكا ئەم زەمىنە:
 زيان لای من
 ھەر زۆرئانە و ھەر جەنگىنە.
 ھاوار دەكات:
 دەبىي بىسرمەيى لە لىدان
 دلى ناشتى و خوشەويستى،
 دلى يەزدان!

۱۹۶۸ - مەلۇمات

* مارتىن لوتەر كىنگ (۱۹۲۹ - ۱۹۶۸): ماقىلارنى
 قوللەرمەكەننى ئەمەرىكا لە ئاۋمراستى پەنجاكانەۋە. لە
 ۱۹۶۴ دا خەلاتى نۆپىلى بۇ ناشتى وەرگرت و لە ۱۹۶۸ دا كۆتۈر.

شہونامہ‌ی شاعیری کی تینوو

۱۹۷۲ - ۱۹۶۸

شہوانامہ شاعیرِ یگی تینوو

جایی به کم ۱۹۷۲ - به غدا

بۆ كچىكە كال

لە دوورمۇه ناوت بىستووم،
ناشارمزا خۇشت وىستووم!
كوايه لەگەل شىعرمگانما زۆر ژياوى...
شەوھەي شەو
تەزوى شىرىنيان پى داوى.

نه تناسيوم!

بروا بکه نه تناسيوم...

نهو جيهانهی تو دهتهوئ

هرگيز لای من دهست ناکهوئ.

جيهانهی من هه مووی خهه

زهردهخه نهی نيچگار کهه

ته لاری من که لاوميه

جتي پهرتووک و هوئراوميه.

نهوهی پرووگی دل و چاوه

ته نيا بتيکی شکاوه!

* * *

دوور به له من،

له ژيني من،

له چاوانی به دينی من.

دور به له من، له ههلبستم،
له وچه پکانه ی
بق شاچه پکک دهمان بهستم

۱۹۶۸/۱۰/۲۸ ههولیر

له کله لېما به

کيانه کم! که ژینت دهوئ له کله منا،
که دهتهوئ دمست لانه چي له کله دنا:

له کله لېما به، با هر پشتم پیت نه ستور بی
له به هاری ژینی شادی و له مردنا

له کله لېما به که هاتو پوژنیک له پوژان
بوو به تانه تفم له چاوی دوژمنا

له‌که‌لما به‌ که‌ر په‌تی سێداره‌ گوتی:
«که‌ر نووش به‌ره، ناتخنکیتیم» قیژاندم: «نا!»

* * *

له‌که‌لما به‌ له‌ پیاده‌میم رووه‌و ناسۆ،
له‌ بێداری و له‌ نارمه‌قی ر‌مش ر‌شتنا

له‌که‌لما به‌، پیکرا بچین خۆر ده‌ریینین،
با نه‌خنکێ له‌ گۆمی هه‌وری چلکنا!

ئه‌و ر‌ۆژه‌ چوو که‌ بتجینم... بۆ ئه‌وه‌ی شه‌و
بتدوورمه‌وه‌ له‌ناو پێخه‌فی نووستنا!

* * *

له‌که‌لما به‌، خۆ تا نه‌مرۆ له‌که‌لما بووی
له‌ پێمه‌له‌ی ده‌ریای ئازاری بێ بنا

له که لما به، سوتندیش دمخۆم گهر ماندوو بیت
یا کۆل بدهی له رووی ههرازان سههرکهوتنا،

جیت دههیلیم، دهست ههلامکرم له گهر دنت،
من چۆن کاروان جی دههیلیم له ریتی ژنا!

١٩٦٩/٥/٤ - مهولیر

پیتا که نم

پیتا که نم...

تا نه و پۆژهی ههژارمکان
مامزی خهنده زاو دهکهن
بۆ لیتی لادی و شارمکان.
که نه و هم دی،
نه و سا منیش و هکوو نه وان،

و مكوو شنه‌ی گوله‌گه‌نم،
و مكوو نارقه‌ی ناوچه‌وان،
له ناخه‌ره پتدمكه‌نم.

* * *

پتيناكه‌نم...
پتكه‌نينم هه‌رگيز نايي
تا به چاوی خۆم نه‌بينم،
له هه‌ر لايي،
لافاوی ناگرپژيني چه‌وساومكان،
راستبوونه‌وه و ياخي بوونی
ديل و نه‌ژنچه‌ماوه‌كان
ده‌بچريني كۆت و زنجير،
را ده‌مالي
كه‌نجينه‌ی خواپتداومكان.

که نهوم دی
نهوسا منیش، گهرم، بهتاو،
بهسته دهلیم،
پیدهکنم
له‌دیار کۆت و بهندی شکاو.

۱۹۶۹ - کوردستان

کارک

پیش نهوهی بیمه بهردمت
کام بیری جوان خوریه‌داره،
کام دیر هه‌لبه‌ست زۆر به‌کاره،
شانهی دمکه‌م وه‌ک به‌رجه‌مت.
له‌ ماوه‌ی چاوقوچانیکدا
هه‌زارویه‌ک خه‌ونی شیرین
ده‌مکه‌ن به‌ مه‌م، ده‌تکه‌ن به‌ زین.

له خه یالما
 پایز به هاری لی دهنکی.
 درمختی پروت
 که لای سهوزی پتوه دهلکی.
 به لام، سه د ناخ، نهی د مروونپاک،
 کاتی بانگم ده که ی به (کاک)،
 کاک و مکو مار
 به ره و کوچکه م کینگل دها ...
 که دیمه گو
 خوی له زمانم لوول دها،
 هیدی ... هیدی ...
 قووتم دها
 کفنی زهردی ناو میتدی.

* * *

من له دلتام ...
 له د مروونتام ...

له کلینهی چاوی پروونتام...
 شهرم مه که!
 به ناوی پرووت
 ناوم بینه پر به گهرووت.
 با له په کتر ناشکرا بین
 تا که ی له ناو ناگرا بین؟
 نه تر خوشکه ی، نه من کاکم...
 خوشه ویستی دهروونپاکم!

ه/٦/١٩٦٩ - کورستان

له بهر دهره

شهو پاشکا،
نه ژنوم شل بوو،
مانگ به تاقی ناسمانه وه هه لپروکا.
دهره که تم لی بکوره!
نهم شهو هاتووم

بۆ چىنىنى
چەپكە نىڭرگىزىكى چاوت،
بۆ وچانى،
بۆ خەونى، تۆزە گريانى،
لەسەر ھەورى قىزى خاوت.

* * *

ئەم شەو ھاتووم...
ترووسكايى شارى يادگار بانگى كىردووم.
لەگەل سىمايى منالېما،
لەگەل خەمى شۆپەبېما،
ھاتووم و ناگە رېمەو.
يا پېت دەگەم،
يا ۈك مۆمىك،
دەسووتىم و دەتوتىمەو.

* * *

دەرگه کاتم لى بکهوه!
هر دلدارمکهى جارانم،
هر کيلگه کهى بهر دهرگه تم،
هر تينوومکهى بهر کرپوه و با و بارانم.

* * *

دەرگه کاتم لى بکهوه!
من نه و که ستم،
تا دوینى بوو،
له ناو گرووى پرووناکيدا دمتشاردمه وه.
له ناو جامى مەترسيدا دمتخواردمه وه.

* * *

کات - له ژیر بالی ناسماندا
ناریکه باوتشک دمدات.
شوین - قوله پرمشیکي کپه.
دهرکه کاتم لی بکهوه،
شتیک نییه شیرینتر بی
له خشپه ی پی و چرپه ی چپه.

* * *

دهرکه کاتم لی بکهوه،
کفت و ماندووی ریگه ی دوورم:
«مکوو جاران،
که میک له لات دهمینمه وه و پادهمبوورم».

* * *

شەو راشكا،
ئەۋنۆم شل بوو،
مانگ بە تاقى ئاسمانەۋە ھەلپرووكا:
دەرگەكەتم لى بىكەۋە،
دار و بەردى بەردەرگەتان ھاتنە تكا!

۱۹۶۹ - ھەلىق

تەۋە ھۆنراۋە

بىز شىركىز بىكەس.

(۱)

که ژاوهی گریان

برام، شیرکۆ!
که ژاوهکی گریانى تق،
و هک ئاده مزادی پاپه پيو
کیانی گهرمی له بهردا بوو،
خه نجه ریکی جه وهرداری
کۆدپاشای له که مهردا بوو.

له پيشه ننگی که ژاومتا،
 ئالای خوینینی مه هاباد هه لکرا بوو.
 له تهک نه ودا،
 سیدارمکه ی چوارچرا بوو.
 که هاته لام،
 په یامیکی وای بق هینام،
 وشه کانی
 وهک پریشکی ناگر وا بوون،
 هی پۆزانی ئافیتستا بوون...
 خویندمه وه و که لیک گریام.
 گریام بق خۆم،
 گریام بق تۆ،
 بق هه زاران
 زیندووی نێژراوی ناو کلکۆ.

* * *

برام، شتیرکو!
 راست دهکی تو:
 دوو هزار و پینجسه ساله
 دهنوین... دمخوین... لهسه درو!
 راست دهکی تو:
 دوو هزار و پینجسه ساله
 کوتمان که ره،
 زمانمان گیروده و لاله.
 به لام، هیهو!
 که ی لای نیمه
 پهسند بووه پیاوی راستگو؟!

* * *

برام، شتیرکو!
 بهم چاوه دیم
 زهردمخه نهی له دواوه بوو
 که ژاومکی گریانی تو.

له تنۆکی فرمیسکتدا
 دهماری بازووی کاوهم دی،
 لاشهی کهوتووی زوحاکم دی،
 ئالای بهرزی شه کاوهم دی،
 ناسۆیهکی پروناکم دی.

* * *

له تنۆکی فرمیسکتدا
 زهردهشتم دی،
 باومشی خۆی دهگرتوه
 بۆ ههزار و چهوساوهمکان.
 بهههشتم دی،
 راست دهبقوه
 له سه ر لاشهی چوار دیواره پهاوهمکان!

کوردستان - ١٩٦٩/٨/١٥

(۲)

ههنگبهی دمنگوباس

هاوریم! هاتی و به هانتت
تۆ بارانی گۆیژمت هیتنا
بق هه لگهرانی بهرمو خۆر په یژمت هیتنا
مژدنامهی زستانه زکیرت هیتنا
دمنگی مه زده و یاخیوون و کیرت هیتنا

* * *

هاوړېتم!
 ناوی خانزاد بر دېوو #
 باپیت بلېم:
 پرچی خانزاد خوله میښه،
 چاوی رهشی پلېشاوې ژیر پوستانه،
 چه پکه نیرگزی سهر گوری -
 سپیلکې چاوی مناله!

* * *

هاوړېتم!
 که چو وینته وه سلیمانی #
 له ریگاتا له بیر نه که ی:
 له قلات و مناره وه،
 له موغه کانی شاره وه،
 چه پکه هوالیک بهر وه
 بق خوا، بق بیرمکانی نهوت،

بق مەزاری بابەگوپکوپ،
بق ئەو شارەى
دانىشتوانى
لەناوگردا دەگرين بق گر.

لە بىر نەكەى:
دەنگوباسى شارمەكەى من:
شارى مزگوت و دەرزە،
شارى تىنو
بق ماچى جەژنەپىرزە،
لە بىر نەكەى:
دەنگوباسى ئەو منالەى... بق لەتیک نان،
تا ئىوارە...
بەر دەبیتە گیانى مردووى شەقامەکان.
لە بىر نەكەى:
دەنگوباسى
حەمە، چورچە، جومە، کسق #

یهک به یهک شیتتهکانی شار...
 دهنگویاسی مهیدانی کار،
 چاپخانه‌ی پر،
 هه‌مووی به‌ره
 بێ خوا، بێ بیره‌کانی نه‌وت،
 بێ مه‌زاری باب‌ه‌گورگور!

۱۹۷۱/۲/۱۵ - کوردستان

که ژاوه‌ی گریان: بیوانیکی شترک‌ز بیگسه
 # هه‌گبه‌ی ده‌نگویاس: وه‌لامی هه‌نراوه‌ی «بیدمن»
 ش. بیگسه، که له‌ کۆفاری هه‌ولێر (شویاتی ۱۹۷۱) بێشکشی
 شاعیری کربوو.
 # خه‌نزاڤ: مه‌یست خه‌نزاڤی سۆزانه.
 # له‌ سه‌رده‌مه‌دا هاتوچتی نێوان هه‌ولێر و سلێمانی به
 شاری کهرکووکدا بوو.
 # حه‌مه، چورچه، جومه‌ه، کسه‌ۆ: چوار شینی هه‌ولێر
 بین

سىق نامەنى كورت

(۱)

خۇشەويستم!
نامەكانم بسووتتېنە .
ئەو ھۇنراۋەي بۇت نووسىيۇم
سىدارەي بۇ دامەزىتتە .
دلگىر مەبە...
لە لاي ئىمە، نەك تۇ، پىياۋىش
لەسەر وشەيەكى بالدار
قۇلبەست دىمىرى، دىمىرى لە دار.

دوور مہینہ،
 گھر توی نافرمت
 بق چریکہ دمنگ ہالبریت،
 شیتہ کانی سہر کورسیی شار
 گہرووی سہوزت بقلیشین،
 جاوی گہشت پر جقل کهن،
 پرچی پہشت بسووتین.

(۲)

خۆشەويستم!
لە پياويكى گەرۆكم بېست،
لە لاي ئەوان كچانى كۆك،
لە باتى گول،
هۆنراوه دەدەن لە بەرۆك،
گەرمكانيان
بۆ پەيكەرى ھونەرمەندىك دېنە سەر چۆك.
كەچى لە گشت كوردستانا،
لە مەلبەندى
بىكەس و حاجى و گۆرانا،
گەر بگەرێتى سەر تا خواری وەك غەربى،
بەدى ناكەى تاپۆى پەيكەرى ئەبىبى!

(۲)

خوشه‌ویستم!
خاو من وشه لهم ولاته
همیشه هاتی نه‌هاته!
د، بیان‌وی
خاو من وشه وهک ههنگ وایی -
هه‌رکه به پووی کاغز وهدات،
بهری وهکات!

د، بیان‌وی،
وشه‌کانمان
کژت و زنجیر بق پتیا ن بی،
سایه‌ی سیداره جتیا ن بی!

دەیانەوئ،

وشەکانمان

بیدەنگ بکەن بە روودا،

وەک حەزەرتی سمایل کەوت

لە ژێر پەحمەتی چەقوویدا!

دەیانەوئ،

بنوون، بخۆین... وەک و ئەوان.

بنووسین، بپۆسین، بپۆین... وەک و ئەوان.

دەیانەوئ

کتومت «ئیمە» «ئەوان» بین...

وەک مەلیکی مۆمیاکراو،

بێ ئارەزوو، بێ پەوان بین!

کۆریستان ۱۹۶۹/۹/۱۳

نیازتک هه‌لوه‌ری

نیازم وابوو
بتکەم به چه‌پکه‌نیرگزیک
بق سەر میژم.
له سەرما‌ی شه‌وی زستانا
که‌رمت کاته‌وه نامیژم.

* * *

نیازم وابوو
ئەو سنگەى سەرینی نازە،
شەو لەسەرى بەۆنمەو
کەزىی زەردى شىعرى تازە.

* * *

نیازم وابوو
پرچت بکەم بە ھىلانە،
تا پروم ئاشناى سەرھوتن کا.
کەردنت بکەم بە مۆمىک،
لە شەوانى ھۆنراویدا
قوژبنىکم بۆ رۆشن کا.

* * *

نیازم وابوو

تا ئه و پۆزه‌ی له یه‌کترمان ده‌کا مردن،
شادی بکه‌م به‌گه‌ردانه،
بیئالیتمه شووشه‌ی گه‌ردن.

* * *

نیازم وابوو

بۆت ده‌سگیر که‌م
ئه‌ستیره‌ی ئاسمانی زه‌به‌ند،
به‌لکه‌زترینه‌ت بۆ بگرم،
بۆتی بکه‌م به‌که‌مه‌یه‌ند.

نیازم وابوو

که‌ر به‌هاری ئه‌مجاره‌ بیت،
به‌ساپۆرتی ده‌ربازیوونی بسووتینم،
نه‌هێلم ده‌رچی له‌ژێر پیت!

* * *

نیازم وایوو
بیمه کرداو،
بیمه لافاو،
که لای زمردی
سالانی پر به سرهات رابمالم.
بتکم بهو دایکه به سوزهی
گزی مه مکت بمژی منالم.

* * *

هرچی جوانه، هه مووم دهویست،
تهنیا بق تو، تقی خوشه ویست.
وام دهزانی ژهنگ ناتگری.
وشه م له فرههنگی دلتا قهت نامری.

دږڅټک نه مات به خيالما
 که حەزت بلقی سەر ئاو بښ،
 هەر بږ ئاو بښ...
 به لږم، نه مړم
 راستی شەقی دا له درق.
 زانیم که وا
 چاوی برسی، له شمی برسی...
 ویستی دنیای جوانپه رستیم
 بیات بهر و سهر مه ترسی.

* * *

من دهر به ست نیم!
 ږیگات چۆله بږ باو هشی گرمی لاوان.
 فهرموو، بړق، ناگر به رده له هه ناوان...
 کټی خو ټنگه گرمه، هه رزمکاره،
 بیخه ره زه لکاوای تاوان.

تۆ دهر به سستی،
من دهر به ست نیم!
شیعر، ئاسمان، ئهستیڤره، مانگ...
هه موو جوانن، بۆیان دهریم.

من دهر به ست نیم!
ئهمرق، سبهی،
له شیعر تکی خه مره وینا،
له دهفتاری بچکۆلهی بیر ههریما،
له ههزاران شادهمار و میتشک و خوینا
تۆمار دهکهم
سه رگوزه شتهی ئه و میخه کهی
چه نه م شل بوو
ئه و مندهی شیعر ی بۆ بلیم،
له دوا بيشدا، که بایی بوو،
هه لموهراند، نامه ژیر پیم!

۱۳/۱۰/۱۹۶۹ - کورستان

چەنگەتەك لە كوردستانهوه

چەند حەز دەكەم
منی كوردیش
ناده مزادێکی سەریهست بێ.
بە چەلین و كەوشی كوردی
لە چیاكانی فەلەستیندا چەكبه دهست بێ،
هێرش بەرم
بۆ سەر ئەو بۆوكە شووشانهی،

بق سەر ئەر دالە تووشانەى
گۆشتى كۆرپەى ساوا دىخۆن،
مىزگە وتەكان،
كۆپسەكان
بە خۆتىن دىخۆن.

* * *

چەند حەز دىكەم
بۆيىنمەو
داستانەكەى سەلاخەدىن -
دىسان وىكۆو بۆومەلەرزە
راچلەكەينىم دلى زەمىن.
تاو بىستىنم وىك فەرتەنە،
لەسەر لىتوى خاچپەرستان
رېشەكەيش كەم زەردىخەنە.
بەلام، چىكەم!

خۆشم ئەمەرق وا دەستبەستم.
داگیرکەران لە چوارلاو
ناهیڵن بجوولی جەستم.

من کوردیکم...
هەرچەند ئەمەرق دەنگ هەلبرم،
دەنگم نییه.

من کوردیکم...
هەرچەند ئەمەرق خۆم نیشان دەم،
دەنگم نییه.

کوردستانی گەوره و مەزن،
وێک خەرمانی جوتیاری کورد، بەش کراوه...
باستیلێکە،
توند کوردی تی ئاخراوه.
بەلام پەیمان...
هەزار پەیمان...

له دواړوڅا،
 که خوځم بېنی که سیکم نایی به گزا،
 که خوځم بېنی،
 له سټېهری کوردستانی پرزگار بووما،
 له کهی دیلی سراوخته وه له پرووما -
 نهوسا منیش،
 ومک کور دیکي خاومن کیان،
 چهک هلگرم
 بو هر که سیک بلتی: ژیان!

په یمان...
 په یمان...
 هزار په یمان.
 که پرزگار بووم
 له وگرده لولو لهی تتی که وتووم،
 نهوسا بروم،
 تا له خاکی فله ستینی ناسمان که شا،

نەك ھەر لەوت،
لە جەنگە لە چەرەكانى ناو فیتناما،
لە ئەفرىقای قولى پەشا،
لە ئىرتىزىاى بى بەھارا،
لە ھەر خاكيك دۆلار بڑى،
بڑىنمەو سەد گىفارا!

۱۹۶۹/۱۲/۵ - كورستان

له دهستم دئ

(له ساتنکدا که مړوف دمینه چېکیک دهماری نووره،
هژنراو میکی وا له داپک دمی)

له دهستم دئ

کاترمیری کامه رانیت بوستینم.

له دهستم دئ

ناله هی په نجهت پی فری دهم،

نامه ی به ختت بسووتینم.

نه دهستم دڼ
هموو شتيك ناشكرا كه م.
كام شهوت گهش و پرووناكه،
نو شهوي پف له چرا كه م.

له دهستم دڼ، به دوو وشه،
دلى زاواى نووستووت رمش كه م،
له خوښاوى شهوي پهردهنان بيبهش كه م.

نامهكانت يهك يهك ماون.
ديارييه سادهمكانت يهك يهك ماون.
چاويان شوره،
دهست له سهرسنگ بوم وهستاون.
له تاوى نوو كارمساته م
نارمقي شهرم دمتكين.
مؤدى حزنكي ناگرين
به ناو چاوتوره دهلكين.

* * *

تالیکى پرچت نه ماوه
تیرتیر بۆنم نه کردیی.
جیی دهرزییهک
له سنگی برسیت نه ماوه
په نجه م پهی پتی نه بریدی.

کهواهی دهمن له سهرت
دارتلهکانی سهر شهقام.
کهواهی دهمن نهوانهی
نامهی تزیان بق دهیتنام.

بهائی، گیانه!
گر بهوئی
کاتزمیری کامه رانیت بو مستینم...
گر بهوئی

نه لقای په نجات پی فری دم،
 نامه ی به ختت بسووتینم -
 به لگه م پییه،
 هزار به لگه ی ناشکرا و پروون.
 به لگه ی چوار سال پیکه وه بوون.
 به لام... چیکه م!
 خوشه و بستیت - نه ه نگیکه،
 خوینی ه لچووم دمخواته وه...
 خوشه و بستیت - پرویاریکه،
 قینی ره شم ده شواته وه!

۱۹۷۰/۱/۲۱ - کورستان

هۆنراوه‌یه‌کی ساکار

خۆشەویستم!
پۆڤی دادی،
گر بەربیتە شار و لادی،
پۆڤی دادی، کورد بپرستی:
کەمی پەوایە لێک ببچرێ
کەردانە کەمی کەژ و کێوم،
بە پێدزە لەمیانەوه
بق ئەوی تر پێ ببزێتوم؟

پۆڭزى دادى، كورد بېرسى:
 كەي پەوايە، خۆم بېرسى بىم، كەچى لەولاش
 بېگانە يەك كەنەم بىكەتە قورگى ئاش؟
 كەي پەوايە،
 منالى من سەرما پەنجەي بىتەزنى،
 دىزى پۆڭزىش زىپى پەشى بىسوتىنى؟

* * *

خۆشەويستم!
 كە پۆڭزى ھات
 ۋەلامى خۆمان دايەۋە،
 خوتىنى توۋرەي ئاكرىنمان
 لە دەمارا جوولايەۋە -
 ئەر پۆڭزى خۆت مەشارەۋە
 تاكو بېكر،
 يەك دەنگ، يەك پ،

له ناو شریخی تفنگا،
له ژیر چتری شهرهنگا،
کورستانی ملیونه ها له ناحهزان
بکین به کیلگهی کارهبا،
به کورستانیکی هرزان.
له پال تاویره بهردیکا سهرگر بگرین،
یا دینهوه دهست له کاردن
یا دهست له سهر تفنگ دهمرین.

۱۹۷۰/۱/۲۲ - کورستان

شاهنامه‌ی شاعیرتکی تینوو

(۱)

خوشه‌وېستم!

که شه و دادې، شه‌وی پایز،

کانتی خشپه‌ی که لای وړیو

په‌لی هستم ده‌گری و ده‌بیا

بق کۆتایی و دنیا‌ی نه‌ودیو -

دن به‌خیلی به کۆتایی که لا ده‌بم،

چونکه، که مرد،

داورتي هیه ده‌می زمردی بنیته ده‌م!

(۲)

خۆشەويستم!
که شه و دادی، شهوی زستان،
کاتی دهنوک له گوتم دها تریه ی باران،
که خۆله میس دادپوشتی
پۆلوومکانی ناو ئاگردان -
له سه ر دیواری به ردمم
سیمای ته لخی دلدارمکانم ریز دهکم،
چییان لی هات؟
بق روشتن؟
دهر به ستی هیچیان نیم ... به لام،
به لام ... ناخ ... بق شهوی یه کهم،
که ناتوانم له بییری کهم!

(۲)

خوشه‌ويستم!
که شهو دادی، شهوی به‌هار،
که تاریکی و مک تافگهی کل
ده‌رژتته ناو گلینهی شار،
که نه‌ستیره که‌رانه‌وه
له ناشتنی تهرمی ماتی زیرکفتی خور،
که پنجه‌یه‌ک... هات... بزواندی
تله‌ی گیانی پر له ناسور -
بروا بکه، خوشه‌ويستم!
له و کاته‌دا...
بق خه‌وتکی سهر مه‌چه‌کت دم‌کریم... دم‌کریم...
به گیان، به له‌ش، به چاو، به گوی،
هاوار دم‌که‌م: برسیم... برسیم!

(٤)

خوشه‌ويستم!
که شه‌دادی، شه‌ی هارين،
کاتی ناسمان
په‌پوله‌ی خو ده‌باريتنی، خه‌ی شیرين.
که سروه‌یه‌ک دی و به‌کپی
به‌گوتی ناخما ده‌چريتنی
رازی شه‌و و چواره‌ده‌ورم و کولله‌ی سپی،
بروا بکه، خوشه‌ويستم،
لیرمدا... دلی هه‌تیوم،
دلی شه‌ی گه‌ش نه‌دیوم،
وه‌کوو مانگی ته‌نیای ناسمان
تیر ده‌داته پرمه‌ی گریان.

گریان... بۆ چەریای دووکەسی،
 بۆ سەرینتکی دووکەسی.
 گریان...
 گریان...
 بۆ چەناگە و بەرگەردن،
 بۆ ئافرەتیک، تا بەیانی،
 سەر بەسەر سنگمەوێ بنی.
 گریان... بۆ یەک چرپەیی شیرین.
 گریان... بۆ یەک خورپەیی شیرین!

١٩٧٠/٧/١٩ - کوردستان

پرسیار تکه

له يادمه،
سال: کۆتايي شمس توشهش بوو،
شار: مه چهک بوو،
زستان: باز نتيکی ږهش بوو.
نيتواره بوو...
بق يه کهم جار
من همستم کرد به تنگي شار...

تۆش ھەستت کرد بە تەنگیی شار.
دوور رۆشتین...

لە سووچیکا پێک گەشتین،
پەنگ بزرگاوە ھەناسەسوار.
لە سیبەری خۆمان ترساین،
چاویان ھەبوو دار و دیوار،
دەمیان ھەبوو دار و دیوار!
بەلام ئێمە یاخی بووین و
نەفرەتمان کرد لە خەلکی شار
نەفرەتمان کرد لە چاوی شار...

* * *

لە یادمە،
ھێشتا لیۆم وەک بەفر بوو، چی نەدیوو؛
ھێشتا پەنجەم
یەكەم تەزەوی گۆیکەیی مەمکی نەچنیوو؛

له يادمه،
 شارمکه مان هيشتا وهکوو کلتسه بوو،
 که پيم گوتی:
 « دلداريکم
 پاک... وهک نيگات،
 پروت... وهک نيگات.
 دلداريکم
 نيمه جوانتر
 له پيکري کزکي بالات.
 نيمه جوانتر له هونراوهم،
 له ژوردي موم تيا کوژاوهم.»
 توخواکهی... توش
 که دهتراني باوکت، برات
 دهترسکين بڼ سالتکي تووش و نه هات،
 بڼچي چوار سال دوو بالي خوت
 بڼ گهريني من کرد به کڅت؟!

۱۹۷۰/۱۱/۸ - کورستان

بۆ پارچەكەي ترم

خۇشەويستم!
بوو بە سالتى
چاوت دەستى چاۋەكانى نەكوشىوم.
بوو بە سالتى
ئاۋرىشمى قۇ
شان و مىلى نەپۇشىوم.

بوو به سالتې
 کوټم تامه زړوى رڼزباشيکه،
 کوټم تامه زړوى گيان باشيکه.
 بوو به سالتې
 تينووترم
 له که لای زهردى هلوهریو.
 تينووترم له بيابانى
 هزاران سال باران نه دیو!
 * * *

کتېبه کان
 که رمایي تو م پي نابه خشن.
 بالنده کان
 چريکه پان تامي چپي شیرين نادا.
 نه و بتانه ی
 له دواى تو هاتنه پرستگم
 به يک سروهي بيره وهریت دین به لادا.

* * *

وەرە، گیانە!
لە تۆلەى خۆم،
لە تۆلەى تۆ،
لە تۆلەى ئیسكى ناو گلکۆ،
لە تۆلەى مەم،
لە تۆلەى زین،
هەزاران مەم...
هەزاران زین...
کارتۆنەکان بىسووتین،
دیوارمکان بىروختین.

جامبازمکان
نەوانەى وەك پارچەى گۆشت،
تۆیان برد بۆ هەراڭخانە،
تۆیان فرۆشت،

وهره، گیانه،

برق و سهریان با بتاشین، ههشی پیا کهین.

که ره مهه و زین وایان نه کرد،

نهدی نیعه بق واکهین؟

ده پیم بلّی، بق واکهین؟!

۱۹۷۰/۱۲/۲۷ - کورستان

خۆشم دھوئى

خاتونەكەم!

بىستوتە ئاسمان چەند دورە؟

من بارتەقاي دورىي ئاسمان

خۆشم دھوئى!

بىستوتە دھرىا چەند قوولە؟

بەقەد قوولىي گشت دھرىاكان

خۆشم دھوئى!

* * *

کیانه کهم، تو نووسراویتی
دیپت به قهه تالی پرچه م.
من چوار ساله دهتخوینمه وه،
چهند بالی بیرم لیک ددهم،
نه تیر دهم، نه تیت دهگه م.

* * *

زور دهرسم،
له ناو دیری شیعره کانما شار بتناسی،
کامیره ی چاوی مهرگه وهر
وینه ت بگری و هلیواسی.
زور دهرسم،
که ر بتناسن، په نجه کانم هله ورتین،
شایسکی توش بسووتین.

به لآم هیشتا من دهر بهست نیم،
 هەرچیم دیوه،
 هەرچیم بق چاوت نووسیوه،
 نایشارمه وه!
 تا چۆک بدا له دهر و نتا دپوی گومان.
 تا بگه وه و بچووک بزائن
 خۆشم دهوتی...
 خۆشم دهوتی سه د بارتەقای دووری ئاسمان.

۱۹۷۱/۱/۷ - کوردستان

* ئێلهامی کۆتای یهکمی ئەم مۆنارامه له گۆرانییهکی
 فهیرووز وهرگیراوه

ڄڙهنگ نيه

(۱)

خوشه ويستم!
که ژور هڪم جيده ميليت
تيشكي خور له ژور هڪما
بوخچي خوي دميچيته وه،
ميلي ساعات
خولي له ياد دميچيته وه.

۱. که ژورمه کم جیده هیللی و له لام ده رقی،
 ۲. مهر چواردهورم، و مک دارمه میت،
 ۳. هستی سپرم ده گریته خوی.
 ۴. له پنجره و ده رگا که وه
 ۵. بق قورگم دی دهستی زریان.
 ۶. کتیبخانه یی بچکولانم،
 ۷. دیوارمکان،
 ۸. هموو یهک یهک دینه گریان،
 ۹. له کال مندا دینه گریان.

(۲)

خۆشەويستم!
دنيا سارده... ئاوشەختەيە...
دلى تەنيام ھەلپەيەتى
بۆ لىتويىكى گەرم، گەرم،
گەرم ۋەكۆرۈشكۆي پەتى.

(۲)

چ پروو دمدا با پروو بدا!
دلنيا به، جېم مه مېله.
باومشى من - به هشتيکه،
دمتپاريزی له رمه مېله.

جېم مه مېله...
درمگ نييه...
با نيگای چاو دلنيا بې،
نېستا... خورت بؤ رادمکرم،
ناهيتم وا زوو ناوا بې!

۱۹۷۱/۴/۱۱ - کوردستان

زامی زیندووی شیللی

دهشی تاریکی و تیشکی خۆر بهیهک بگهن.
دهشی زهوی و میچی ناسمان بهیهک بگهن.
دهشی قوتبی سهروو و خوارووش
بهیهک بگهن.

بهلام ههزگیز
ناشی من و خوشهویستم بهیهک بگهین.

* * *

دهشتی نه هریمن به ههشتی خوای بهرکهوئی.
 دهشتی پروبار
 پرو له هه وراز بئی و سهرکهوئی.
 دهشتی مه زیندوو بیتوه،
 له سه سنجی زین بسرهوئی.
 به لام ناشی، جاریکی تر،
 منی دلدار بگه بهوهی خوشم دهوئی.

* * *

پهنگه کچه دراوسپکه،
 یا نهو کچهی
 نه مرق، سبهی،
 نه لقی من دهکاته پهنجهی
 و! تی بگا
 به لکه زترینهی هونراوه
 بۆ که مری نهو پتک دهخه.

بۆ ئاۋ تۆڭەي زۆرىنى خۆر
 لە پرچى پەشى شەۋ دەدەم.
 نەيزانىۋە
 ھۆنراۋەي مەن بۆ كەسپكە،
 كاسە خۆشاۋتەك بوو... پۇا.
 چەپكىتەك بۆن بوو
 بە نۆتىنى... كەسپكى تەردا ھەلپۇا.

۱۹۷۱/۵/۱۷ - كورەستان

شىللى. پىرسى شىللى (۱۸۲۲ - ۱۷۹۲) شاعىرى
 رومانىكى شىنگلىز.

ژانی شهوانی ګڼندالځ

وښه کانی شیعری ته مشهور
پوهه کوټریکی سپین.
له به نښخانه یی سنگمدا
سهرسام دهرین.
دمنووک له زامم وهرده دهن.
تاګر له هه ستم به رده دهن.

دهيانۀ وږي

دهروازهكې سنگم لهق كهن،
له ده لاقهې زاميكه وه پرگار بن و
تاراي شيني ئاسمان شق كهن.
به لآم دووډلم، نازانم،
له بهر پنجره ي كام كچا
به ره لآكهم كوتره كانم؟
له دواي نۀ وه ي خوشه ويستم
پنجره ي خوي لي داخستم.

* * *

ده زانم... نه مشه... ژانه كهم
هه وړتكه، باراني پتیه.
هر دلوتيك لهو بارانه ش
هه گبه يه كي پر ناوازي بي گرتیه!
به لآم دووډلم، نازانم،

به‌سهر کام کیتلگهی تینوودا ... تیر ببارم؟
 بۆ شهوی تاریکی کام قز ... چرای ههستم
 بسووتینم و
 چه‌پکێک پروناکی بیهستم؟
 له‌دوای نه‌وهی
 خه‌رمانی خه‌ونی منالی
 که‌رده‌لوولی شین رایمالی.

* * *

ده‌توانم ... نه‌مشهو ... ژانه‌که‌م
 بکه‌م به‌ پرسته‌بازنیک
 بازنی وا
 خه‌ونی زه‌ندی خانزاد بوویی،
 شاعیری که‌ داینه‌پرشتبی ... بۆ شارنیک.
 به‌لام دوودلم، نازانم،
 بۆ کام مه‌چه‌ک له‌ دایک بن بازنه‌کانم؟

له‌دواى شهوى
كوترى مه‌چه‌كى سپى خوشه‌ويستم،
بى مالئاوايى، به‌كرى،
له‌شەقى بالى دا، فرى!

١٢/١٠/١٩٧١ - كەندال

كەندال - گونديكى نزيك مه‌خمووره، له‌سالانى (١٩٧٠-
١٩٧١) تييدا ماموستا بووم.

تھوپھری تاسہ

چون دلت مات

لہ گہل سہرینی تہنیا بیی دہرزی چنا

جیم بہتلیت؟

چون دلت مات،

لہ گہل شہوی ساردوسری بی نووستنا

جیم بہتلیت؟

بگه پټوه؟
ژووری ته تیا م چاوه پټه.
بگه پټوه!
عومری زاوام
شهیدای بووکی تریه ی پټه.

۱۹۷۱/۱۰/۲۲ - کورستان

دوا لاپه‌ره‌ی یادداشتی دل‌دارتک

به‌لین بده:

که تاریکیم بز پاناخه‌ی.

به‌لین بده:

که شخته‌به‌ند ناگه‌ی به‌ریتیم.

مېش به لېنت پي ددهم،
 دان به رابردوما بنيم:
 پيش چاوي تو
 له په راخي ومنه وشه يي
 چاوي ترم پيك هه لداوه.
 پيش نامه ي تو
 قرې كه ليك نامه ي ترم داهيتناوه.
 پيش سنگي تو
 زود سنگي تر
 چه پكه كولي ته زوي سوريان بق چنيوم.
 پيش ژواني تو،
 زود ژواني تر
 ريگه ي دويران پي بريوم.

* * *

شاعیریک بووم...
 گهروی وشکم
 به دواى قومیک ناودا وئیل بوو،
 بۆ بارانی هر ئاسمانیک نووشتامه وه
 ئاوی لیل بوو.

* * *

گهردمهوی
 خوینی دهماری شیعرم بیت،
 داستانیک بیت بی کوتایی،
 گهردمهوی
 خوشه و یستیت به دوایدا نیت
 ماچی ساردی مالئاوایی:
 به لاین بده ئاسمانم بیت.
 به لاین بده،
 هه ناسه م بیت، سیبه رم بیت، بارانم بیت.

تاڪوو منيش
شانوي ڪونم جي بهيلم،
دهمامڪي رووم فری بدھم،
دوو بالی پر خوشه وِستیم
له ڪارنت ڪری بدھم.

۱۹۷۱/۱۱/۱۰ - ڪورستان

دۇنيام كە

كەر دەزانىت
تۆش، خۆرى ئىۋارەناسا،
ناۋا دەبيت،

كەر دەزانىت
بالدارىكى بىي لانهيە
خۆشەۋىستىت:

له ئىستاوه
بالى پەپوولەي نەوحەزم
بېستەرە بە تالەموویەکی کەزیت،
بیدە بە دەم لافاومرە تا کوو زووه.
من بێپەروام!
نۆد حەزی وام
بەم دەستانەي خۆم ناشتووه.

۱۹۷۱/۱۱/۲۸ - کوردستان

به فر و پشکو

بمزانیایه
جاریکی تر
سیبهرم سیبهرت شانه ناکاته وه،
بمزانیایه
جاریکی تر
خیامی د مروونی هه لچووت
پتکی وشه ی شیعره کانم ناخواته وه:

پشکۆی هزار ناگردانم
دههینایه سهر لیتی خوّم،
تا کتیبی ماچی دوايي بکهینه وه.
بهغری هه موو نسا رانم
دههینایه سهر لیتی خوّم،
تا پیت بلیتم:
چیتر بهیهک ناگهینه وه!

۱۹۷۲/۱/۱۹ - کورستان

هۆنراوهم ئاۋزىنگە جەدا

گەر ھەز دەمەن
سەرىنى منالەكانتان
گولمىخەكى لەسەر شىن بى،
دەروپىشتى بىشكەكانيان
پەر لە خەونى بەفرىنگى ئارموشىن بى،
دەسرازەيان -
پەلكەزىرىنەى ئاسمان بى،

دلی مہسیح ۔
بووکہ شووشہ ی یاریان بی:

کہر حز دہ کھن
پہرہ کانتان پر میوہ بن،
خوہر لہ لافاوی خندہ تان بخواتہ وہ،
مہوری گران
نامہ لہ کیلگہ کانتان نہ پری و
پیلووی خاوی کانپیہ کانتان ہلداتہ وہ:
بہرہ لآ کھن، بہرہ لآ کھن
نہو بالندہ پیہی... ہیلانہ ی
لہ سہر زمانم کردوہ۔
بہرہ لآی کھن!

۱۹۷۲/۶/۱ - کورستان

دوازده وانه بۇ مىنلان
ۋ
چەند شىعەرىكى قەدەمغە

۱۹۷۳ . ۱۹۶۹

دوازده وانه بو منالان

و

چهند شيعريکي قهدهغه

چاپي يکمهم - بمرلين - ۱۹۹۷

پیشہ کی

(دوازدہ وائے) لے نیتوان ۱۹۶۹ - ۱۹۷۱ دا، لے ہولپر
و گوندی کھندال نووسراوہ.
یہ کہم جار، رڙی ۲۲/۳/۱۹۷۲، لے فیستیفالی
شیعری کوردی، لے شاری کمرکوک خوینراوہتہوہ.
چارمنوسم، چ وک شاعیر چ وک مرقف، چ بہ لای
باشہدا، چ بہ لای دمردوبہ لای دنیا دا، تا رادہیہ کی
زور دمرمنجام و دارشتی نہم شیمرہیہ. دہموی
بلیم: نہ گہ نہم شیمرم نہ نووسیجا، کہ نووسیشم
جارم نہ دابا و روویہ رووی سیستہ می بیرکردنہوی
نہوان رڙان نہ بامایہوہ چارمنوسیتی دیم دہوو.

عبداللہ پھشتو

میلانکی - 2.10.2002

وانده یه کدم

مناله کان!

نه ی یاخییه زینتاله کان:

سبه ی ئتوه که که وده بوون.

له لاوکا،

له حهیرانا،

له مزگهوت و دیومخانا،

لە چیرۆکا،

لە ھۆنراوەی شاعیریکی ترسنۆکا،

پەنگە زۆرتان بەرگویی کەوی

باسی ئێمە و ئازایەتی،

باسی ئێمە و کوردایەتی،

بەلام نەکەن بڕوا بکەن،

ھەمووی ئێزێ، ئێزێ پەتی!

واندی چووهه

مناله کان!

نیمه تووشی سهه کویره پرتین...

چرای بیرمان که لیک کزه،

ههنگای کویرانه دهنیتین!

* * *

منالەكان!#
 ئەفسانەكان دەگێرێنەوێ:
 ھەبوو... نەبوو...
 ھۆزێك ھەبوو لە خاكێكا.
 پالەوانیان -
 چاوی كۆتەر بوو،
 ھەوای دەورەیی خۆی دەپێكا.
 ھەیلەسووفیان -
 فالحییەك بوو،
 شەوان فالی دەگرتەوێ،
 تا بزانی كە ی دۆژمن بۆی
 پەت دەخاتە گەردنی خۆی.
 پیاوماقوولیان -
 كەپ و لال بوو،
 ماوێ كۆرتی ئارامیشی ھەزار سال بوو!

هۆزی نهگهت
شهوی دهژمارد،
پۆزی دهژمارد،
سی ژهم نان و چهپلهی دهخوارد،
چاوهپی بوو که دوژمن بوی
پهت بخاته گهردنی خوی!

* پهگهه جاره چاپ دهکړی. پایزی ۱۹۸۰. له قهیننا، هاوریم د.
کورډ علی وسیری میتمونه.

واندهي سینه

مناله کان!
نیومن زه لکاو دمله قین،
نیومن نهو بوومه له رزانه ی
سبهی کانی دمه قین،
نیومن سبهی
سنووری دهستکرد دمه کین،
قهفی زنجیری لیکچراو
به یه کتره وه دهلکین.

ئێمە سەبە
 لە قامیشلی،
 لە دیاربەگری شیخ سەعید،
 لە سلێمانیی بریندار،
 لە مەهابادی (قازی) دا،
 بە یەک فەلسەفە پێدەگەن،
 گشت تێدەگەن:
 ئەوێ کورد بێ، ئەوێ نوێ بێ،
 دەبێ تیشووی
 پێی پەکیەتی کوردی بێ!

وانه‌ی چواره‌م

منالەکان!

له وانه‌کانی دوتنیمدا

کوتم ئیمه، له وستی ههین،

درق له‌گه‌ل خۆمان ده‌که‌ین،

له زینمانا،

له کرددوه و نووسینمانا بێ فەلسەفەین.

نه مه م گوت و دنيا رما،
هه وري تانه
به ره و ناسقى بيرم جما!

مناله كان!
توخواكه ي بيرسن ليتيان،
بیرسن له وانه ي چاويان
تيني ناگاته بهر پيتيان،
مه ترسن، بيرسن، بلتين:
له سه فري دورگه ي خوتنا
بق منالان چيتان هيتنا؟
پيمان بلتين، چيتان هيتنا؟!

وانه‌ی پینجه‌م

مناله‌کان!

ئه‌ی بیتلانه ژینتاله‌کان:

زۆرد له‌مێژه دایکه‌کانی ئه‌م ولاته

مه‌مه‌که‌کانیان

شیری سه‌ربه‌ستی تیا قاته.

زۆرد له‌مێژه کێومه‌کانی ئه‌م ولاته،

پێغه‌مبه‌ریکیان تیا قاته!

منالہ کان!

لہ ٹاگردانی چاوتاندا،

من چاوه پئی زہر دہشتیکم،

بی، جی بہو بتانہ لہق کا۔

من چاوه پئی

چہ خماخی ناقتیستایہ کم،

بی، جہرگی تاریکی شہق کا!

واندی شه شهه

منالەکان!

سەنگەر سەنگەر، چیاکان گەرام،
کوێم لێ بوو، کۆمەلیک قەوان #،
لە ناو سەنگەرێکی چۆلدا،
لە پێشمەرگەیی شەهید دەدوان!

قەوان: قاوگی فێشەک. قەبیلکی بەتالی کرله

واندی جوتدم

مناله کان!

دهسگیرانم کۆترتکی دیاربه کره.

ههزی له چیا و قاسپه ی کهو و پهنگی به فره.

بق گواستنوهی .

زنجیره ی چيام قهف قهف بری.

پۆژ ژمیرم په پ په پ دپی.

پهسايورتتم؟
ئاوات و زهردهخته بوو،
كلدان و كيسيك خنه بوو.
كه له دهرگه‌ي سنوورم دا،
له باتي ماچ،
ماچي گه‌رمي دهسگيرانم،
تقي زهردي پوسالېر مشيك
هات... سواخي دا ناوچه وانم!

واندی ههشتهه

مناله کان!

ئه‌ی برسییه ژینتاله کان،

له‌سه‌ر سنگه نه‌وتاوییه‌که‌ی باب‌ه‌کو‌پ‌کو‌پ،

نیزیک تا‌ف‌گ‌ه‌ی سه‌ره‌وژووری زێ‌رینی گ‌ر،

گل‌ک‌زیه‌کی بچ‌ک‌وله‌م دی.

لێ‌ی نووس‌را‌بوو:

« ئا لێ‌ره‌دا منا لێ‌کی چاو‌گ‌ه‌شی کو‌رد

له‌ برسان مر‌د! »

وانەي نۆتەم

منالەکان!

نەوێ دمنکەگەنمبکی چاند -

کولەگەنمی دروینەکرد.

نەوێ دلۆپیک خوونی چاند -

تابلۆیەکی بۆ خۆی نەخشاندا.

نەوێ تەنیا ھاوارێکی لە دەم دەرچوو -

کوێی لە سەدای دمنکی خۆی بوو.

که چی، نیمه
 کاسه سر و چاو دهچینین،
 بارانی خوتین به سریانا دهبارتین،
 هیشتا وهرزی دروتنه شمان دیار نییه.
 تا کوله که نمیکسی کیلگی
 نهو خوتنه شمان دیار نییه.

* * *

مناله کان!
 با نهو جوگه یه بگورین
 که خوتنمانی پیدا دهروات.
 با نهو زهمینهش بگورین
 که چاو و کاسه سر دهخوات.
 نهو جا کیلگی رووناکیان نیشان ددهم.
 نهو جا وهرزی دروتنه تان بق رست دهکم.

وانەي جەيەم

منالەكان!

لەسەر ناوچەوانى زەردى پۇژنامەكان،
لەسەر بۆپىيە نەوتەكان،
لە دیواری ئاودەستخانەى مزگەوتەكان،
دە ملیۆن جار
نووسیمان: « بژى چەوساوە »
نووسیمان: « بژى كرىكار »

به لام هه موو نووسینه کان،
ته نیا جارئ،
نه یانتوانی بینه پاروو،
تیر کهن زگی کرتکاری!

وانه‌ی یازدهم

مناله‌کان!

ئه‌ی بیتانه ژیتاله‌کان،

شه‌و له خه‌وما رتبه‌وارتک بووم.

بۆ بارمگای (یوتان) # دمچووم.

که ده‌روازمکه‌ی قووتی دام

په‌شم بینى - ئالای هه‌بوو،

سپیم بینى - ئالای هه‌بوو،

هه‌رچیم بینى - ئالای هه‌بوو.

قىزاندىيان:

« نەي بىي ولات، بىي دەرەو!»

« نەي بىي ئالا، بىي دەرەو!»

مىنىش كۆتم:

« مەقىزىن!»

كە دەچمەو،

ئەم چىرۆكە بىي مىلان دەگىرمەو!»

پوتان (۱۹۰۹-۱۹۷۴) سكرتېرى گىشتىيى نەتەو
بەككرومكەن لە ۱۹۶۲-۱۹۷۱ ز

وانه‌ی دوازدهم

مناله‌کان!

که وانه‌کان دمخویننه‌وه،

نه‌گه‌ر پښ بوو -

له کونجیکا کې مه‌لتووتین،

نه‌گه‌ر شه‌و بوو -

با چراکان کز بسووتین.

چاک دهرانم،
گهره کانتان بتانبین،
داختان دمهکن،
وانه کانم دهسووتین،
دین، دووباره ،
جسته‌ی حالاج دهمنه‌وه له سیداره!

چند شیعریکی قەدەغە

نورۆزی ۱۹۶۹

پرسیم له کاوهی باپیرم،
کوتم: بابە! وا دەست بەستم،
دە پێم بۆ، چۆن دەگەمە
نورۆزمکی سەدەیی بیستم؟

کوتم: پۆله! گەر کوردستان
بکەن بە پارچە ناگرێ،
نەک زوچاکیک، هەزار زوچاک
مل کە چ دەکا و خۆی ناگرێ!

۱۹۶۹ - کوردستان

بەکەمجار له نورۆزی ۱۹۶۹ دا، له مەخمور، خۆنراوەتەرە

بۇ شۇقتىن؟

ۋاقتنامى

بۇ ۋاقتنامىيان سەردادەنتىن.

فەلەستىنى دەمرن، دەۋىن،

بۇ ھەر دۆلەت ئاۋىتىكى،

بۇ ھەر بەردىكى فەلەستىن.

ئەگەر مەنىش داۋا بىكەم

سەرىست بۇيم، ۋەكۈۋىيە،

لە كوردستانىكى ئازاد،
 نەك لەتەت و پىشىل كراو،
 بۇ شۇقتىنى و خۆپەرستم؟
 دە يىم بلى، خوشەويستم،
 بۇ شۇقتىنى و خۆپەرستم؟

١٩٧٠ - كوردستان

١٩٧٠ - كوردستان

تالّ

دوسته‌کانم! باش بزائن،
دوژمنانم! باش بزائن:
چهند باوهرم به زهردهشت و
به نافتستا و به خوا هیه،
هزار هیندمش
باوهرم به ه‌لکردنی تالا هیه!

۱۹۷۰ - کورستان

به‌کهمجار رڤڤی ۹۷۱/۶/۲۴ له شاری کۆیی، له میهرمجانێ
هاجی قانردا خوینراوه‌تیه

ئەپۇللو

ئەي مانگ، كەپىدەي بىي ۋلات،
سۈۈچى خوت بوو ئەپۇللو ھات!

مەنى كوردىش، رۇڭدانى زووم،
ۋەك تۇ، لە پۇيەي بەرزى بووم

که چی پاکی و پروناکیی خۆم
بوون به مایه‌ی نه‌کبه‌تی بۆم:

پارووم، نه‌وتم، ده‌شتم، کردم،
هه‌موویان لێ داگیر کردم!

۱۹۷۰ - هه‌ولیر

* کەشتیی ئه‌پۆلۆ په‌که‌م مۆی له‌سه‌ر پووی مانگ دا به‌زاند.
په‌که‌م جان ئه‌یواری پۆی ۱۹۷۱/۶/۲۴ له‌ شاری کۆیه، له
میه‌رمجانی حاجی قادی کۆییدا خۆی تراوه‌ته‌وه. کاک
فه‌خره‌دین تاهیر کاسیتی مه‌رمجانه‌کی یێ ئارم.

سەرگه‌وتن

سەردەکه‌وین!
چونکه‌ دوتینی
تۆپه‌ قورپکی دەستکردم
دایه‌ دەست منالیکێ کورد،
نە، لەباتی بووکه‌شووشه‌،
تفەنگیکێ بجکۆلانە‌ی لی دروست کرد!

١٩٧١ - کوردستان

ناشتی

بیرم

خوا دهرانی
بالای تهنکم خوش ناوی!
به لام، ناخ! کوترهکهی ناشتی
کره و مکوو شیرمهفرینهی بهیانی،
لهسه ر لوولهی تویی ماتی و مستا رمجب #
دهنوکی خوی
خستوته ژیر بالهکانی.

وەك بیستوو،
 ئەو كۆترە مانگرتوو،
 لە ناسمانی ولاتیکی بێ ئالادا،
 بە شریخەیی تەنگ نەبێ،
 قەت لە شەقەیی بآلی نادا!

۱۹۷۳/۵/۲۳ - کوردستان

وەستا پەنجەب: چەكسازێکی بەمەرداری كورد بوو، گەلیك
 تۆپی بۆ شۆرشێ یەكێكی گەورەیی پێوەندی دروست كرد، تا
 نێستاش هەندێكیان هەر ماوێ.

ته‌کریب

له ناسمانه وه نه هاتووم،
من میتوان نیم،
من میتوانی سێبه رقورسی کوردستان نیم.
به‌ر له میژوو
کانییه‌ک بووم، لی‌ره ده‌ربووم.
به‌ر له میژوو
ناگریک بووم، لی‌ره مه‌لبووم.

بار کهن، برقن!
کانیا و مکان، جگه له من،
که سیکي تر تیرناو ناکهن.
دار گوێزهکان، جگه له من،
بق هیچ که سیک
سیبه‌ری خویان هه‌لناخهن!.

بار کهن، برقن!
زه‌ویی ئیمه
دانی ئیوه‌ی لی شین نابیی.
میرگه‌کانمان
له‌ژێر پیتی گارانه‌کانتان وه‌ک ناگرن...
تا دار تووشمان یاخی ده‌بن،
جۆلانه‌یه‌ک بق منالتان پاناگرن!
بار کهن، برقن!
بار کهن، برقن!

مټوټه ی درمخته کانمان کاله،
 ئاومان سوټره،
 هانگوینمان به دهمتان تاله!
 بار کن، برځن!
 بار کن، برځن!

۱۹۷۳ - کورستان

* (ته عرب) پکسم چار له ۱۶/۸/۱۹۷۳ز، له پانډی
 مامستانایانی شاری کورکووکدا، خوتندرایوه، رووی نه
 شپږه له عرب به عسیبه داگیرگرانیه که بز عربانندن
 ناردرایونه کورستان، نهک عرب به گشتی که تراوستی
 له میژینهی کلي کورستان..

لەو کاتەدا پۆستە گەشت...
 پۆستەى پەشتى بەغدا گەشت.
 نامەى کۆ و ساچمەى هێنا
 بۆ ئەو گوندەى خۆنچەکانى
 هەلنەسابوون لەناو نوێنا...
 لەودىو هەوران
 تۆزێک خۆتەى وێژدان ما بوو،
 تا ئەومەشى لەبن پێ نا!

ئێستاش دەگێرێنەو و دەلێن :
 بێشکەیهکى لاسووتاوى... تەنیا جێماو
 بە کۆل دایە پێمەى کریان
 بۆ کانپیهک کڕوکالى
 تاهەتایى خەفەکراو

ئێستاش دەگێرێنەو و دەلێن :
 لەو کاتەدا

زهوی گریا،
 ئاسمان گریا،
 ئینجیل گریا،
 قورئان گریا،
 گریا... گریا...
 هه‌موو شتیک، بیدهنگ گریا.
 ته‌نیا له‌ناو منالدانی ئافره‌تیکا
 گیاننکی نوێ چاوی پشکووت،
 نیگای گیرا و له‌پریکا
 له‌ناو مشکیی دوا‌ی دۆزه‌خا
 ترووسکایی رابوونیکی تازه‌ی پیکا.

١٩٧٢ - ١٩٧٣ کوردستان

شهو نییه خهونتان پتوه نه بینم

۱۹۷۹ . ۱۹۷۳

شهو نییه خهوتتان پیوه نه بینم

چاپی به کهم - به غدا - ۱۹۸۰

رۇز نىيە لېتەن توورە نەبەم

تابلۆیه‌کی زستانی

نەمشەو دەستم
بۆ فەرمانگە نیوەشەو برد.
وشەکانی مێرووله بوون،
لە بەردەمما رایان دەکرد.

* * *

ئەو منالەى ئىتوارى دىم
 لە سىبەرى مزگەوتىكا
 برسېتىيى لە خۆى لوول دابوو،
 داوھلى خوائ خۆى دەپىكا -
 ئەمشەو لای مەىوانىكە،
 لە بنمىچى زوورەكەمدا پاكشاوھ.
 بە ئەنگۈستە لاوازەكان
 ئەستىرەكان دەسپىتەوھ،
 بەرى كاتەپۆژنەى گرتووم،
 لى ناگەپى
 بۆ بسكۆلەى كراوھى مانگ بىكرىتەوھ.

* * *

ئەى مەىوانە بىچكۆلەكەم!
 بۆ مان دەگرىت؟
 چىت لىم دەوئى؟

وەرە خواری!
 به یانی زوو
 کلافه ی ری ده که مه وه،
 قاسه ی ناسۆت بۆ ده شکینم،
 کولیره ی زیر ده رده هینم.

وەرە خواری!
 سه ری نه ستیره کان مه بیره.
 به ری کالو پۆژنه مه گره.
 لیفه ی نه ییووب به خۆتدا ده،
 تا دروشمی سه ر تاقه کان ده سووتینم؛
 چیلکه ی په نجه ی ترسنۆکی شاعیره کان،
 کورسی و میزی
 ژووری کۆشکه سامناکه کان ده سووتینم.
 به یانیش زوو
 له بیر ناکه م،
 کلافه ی ری ده که مه وه،

قاسەى ئاسۆت بۆ دەشكىنم،
 كۆلپىرەى زىپ دەردەههينم.
 وەرە خوارى!
 سەرى ئەستىرەكان مەبەرە،
 بەرى كۆلپۆژنە مەگرە،
 ئەى مېوانە بچكۆلەكەم،
 وەرە خوارى!

۱۹۷۲/۱۱/۹ - كۆندى گەلباۋە

نامەيەرک بۆ ڤەرەووي ولات

سنور دهنگم دمخواته وه.

رئي چاپخانه

به ژير قه له ميكي سووردا تيدهبه پئي.

جوكره مكان دهرگه كانيان داخستوه،

فهرشي سووريان

بو بيدهنگيم راخستوه.

دوا هۆنراوهم،
 له وەختی له دایک بووه،
 وەك سەمۆره،
 لەسەر چۆلە درمختیکی
 سەوزی زمانم نووستووه.

* * *

بۆم نووسیوی.
 هەندێك شتی وردیالانەم بۆ نووسیوی...
 هەندێك شیعرێ
 وەك بالدارێ بێهێلانەم بۆ نووسیوی...
 بەلام چبکەم!
 پۆستەپەکی ئەم ولاتە نادۆزمەوه،
 نامەکانم بۆ تۆ بێنێ.
 رۆژنامەپەك نادۆزمەوه،
 لە پێخەفی دێرمکانیا
 سبەینان ما چ چاو هەلینێ.

بانگتان دهکەم!
 نهوینداران، بانگتان دهکەم:
 ناماده بن!
 با کۆنگره‌ی خۆمان بیهستین،
 بپیار بدهین
 پۆسته‌خانه‌یه‌ک دروست کهین،
 نامه‌کانمان ببا ویتنی.
 چاپخانه‌یه‌ک دامه‌زێنین،
 له پتخه‌فی، دێره‌کانیا
 سبه‌ینان ماچ چاو هه‌لێنی!

هه‌واتیر - ١٩٧٢/١٢/٣٠

ڏاڏو پيشه ڪي

بق هنرا وڃيڪ ڪه هيتا نه منوسيوه

(۱)

توڙهه مهين له دووڪه لي وشه ڪانم.

دووڪه لي من:

په رسته لڪه به ڪه ماندو و...

له هيتانه ي ٺاڪرموه بق دوور دهفري.

تووپه مەبن له گەرداوی وشەکانم.
گەرداوی من شوانکارمیه،
پاڵەهەوریکی مانگرتوو
بۆ قەدپالەکان لێ دەخوێ.

(۲)

- بووکیان دزی،
+ زوپنامان خوش.
- بووکیان کری،
+ دههولمان خوش،
- بووک نیوه خوش،
+ ههلبه پکیکی ناو سههولمان خوش!

زاوا، ههلسه،
ههلسه، رابه!
زوپناکانیان وردوخاش که،
زمانهکانیان له ئاش که.

- ۱۹۷۲ / ۱ / ۲ - ههولنیر

کۆسە

هاتن، هاتن، کۆسە هاتن.
هاتن، هاتن،
دەرگە داخەن، کۆسە هاتن:
«هەیاران و مەیاران
یا خوا داگاتە باران
بۆ فەقیر و مەژاران»

* * *

که سیک درگه له پروی کۆسه نه کاتهوه!

ساله هایه

تهونی درۆ هه لدهیهستن

کۆسه کانی نهم دنیایه.

ساله هایه

دروازهی ناسمان داخراوه،

چاومان وهک پوول

به زهرفی رهشی روخساری

کۆسه کانه وه نووساره.

* * *

ساله هایه، ساله هایه،

به قهه ئه سپیی نیفۆکانمان،

به قهه رشکی تووکه سه زمان،

هه وری به لێن بهم خاکه دا تیده په پڕی و

دلۆیه بارانیک نایه.

ساله‌هایه،
ساله‌هایه،
نازانین کللی ناسمان
له گیرفانی خۆماندایه!

* * *

هاتن، هاتن، کۆسه هاتن.
بن زمانیان
هزار و یهک زوړنای تیاپه،
کوټتان بگرن، تی نه‌که‌ون.
په‌یژمکه‌یان
دهنده‌ی رووتی برسییه‌کانه،
ناگاداری سهربانان بن، سهرنه‌که‌ون!

* * *

هاتن، هاتن، كۆسە هاتن.
ئەگەر دەرگەيان راهەژاند،
منالەكان فەير كەن بڵەين:
بۆن دى... بۆنى بىگانان دى...
بۆن دى... لە عەرد و بانان دى!

۱۹۷۳ - مەلەير

ئەوپەرى تىنۇتى

ماچت دەكەم.
ئەي گىيانى خۇم، ماچت دەكەم:
قۇرتى چەناگەت ماچ دەكەم،
نەرمانى كۆت،
كۆى مەمكەكانت ماچ دەكەم...

* * *

زۆر تىنووتم،
 لە گەل ئەرەى چاک دەزانم
 مەمكەكانت، وەك تۆپەخوئ،
 تا ماچيان كەم
 نەمامى زەردى تىنووتى
 لە ئىسكەدا پتر دەپوئ!

* * *

ئەى گيانى خۆم!
 لە يەكەم كۆرسى ئەفیندا،
 مەمكەكانت فتریان كردم
 رێزى بەفرى كۆسار بگرم.
 چاومكانت فتریان كردم
 رێزى كانىى بنار بگرم.

* * *

دمهوئی بگه ریمهوه
 بۆ سه ر تهختهی قوتابخانه،
 چاوهریت کهم،
 له دووهم کۆرسی نه بیندا
 فیرم بکهی مه که کانت بیاریزم،
 فیرم بکهی چاوهم کانت بیاریزم.

۱۹۷۳ - مهوئیر

بۆم نانووسرىڭ

بۆم نانووسرىڭ.
بە خويۇن نەبىي بۆم نانووسرىڭ -
نووكى پەمەكانتەن تىزكەن،
خەنچەرتەن سوۋارى ھەسان كەن،
سەرەنسەرم با بېيىتە كىلگەي بىرىن...
مەن راھاتووم
خويۇن بىكەمە مەرەكەبى شىعەر نووسىم.

۱۹۷۳/۶/۱ - خالىس

دەنگى رادىئو ۋە رەنگى شۆسە

پۇتلىك لە پۇتتان مانم گرت.
شەقامەكان زۆر تاسەيان دەکردم و
بەدواى مەنگاوما دەگەران!

* * *

دوگمهی رادیوم بادا و رامگرت:
 له کهل (کورتهی دهنگویاس) دا،
 خه یالم نه ستیره گانی
 وهک گول چنن.
 که بریزه ی به (کورته) دا،
 دهمی هه زاران که یشته
 شانهی هه نگوین.
 که ژورمه کی خوم به جیهیتشت،
 سهک و مرقف
 شوسه که یان راخستبوو،
 که وتبوونه وه خه وینین!

۱۹۷۳ - هه ولیر

بۆ بازىرگاناڭ

بە شەۋانى رەسپوتىن و
گەنجىنەكەي قارۋىنەۋە خەۋبىين؛
بە كورسىيەكەي ناپلىقۇن و
پاداشتەكەي خوتنرشتنى
نەۋىندارى بىستۈنەۋە خەۋبىين.

منیش، لیره،
له ناو دلی زنجه که مدا،
به مناله قز زمر دمکه ی دم ناسقوه
خو ده بینم؛

به ناگردان و پشکقوه،
به درمخت و به چرقوه،
به قوزبنی نهمکه و تیکی سهر به خقوه
خو ده بینم.

* * *

دوا دمنگوباسم نه مهیه:
من شیت دهیم!
که شیتیش بووم،
له ناو گهر مهی ناهه نکیتکدا،
شرینقه یهک له تهر می راستی دهم و
له سهر پستی تاته شوری چه بله کانتان
زیت و زیندوی ده که مهوه!

دوا دهنگو یاسم ئەمەیه:
من شیت دەبم!
کە شیتیش بووم،
لە گۆرەپانێکی شارد،
و مە منالێک
بە زەنگیانە ی درۆکانتان یاری دەکەم!

١٩٧٣ - مەولایر

بۆ شاعیراڭ

ھەر وشەیی،
وھک گوللەیی،
بۆ تھەنگی ئازادىخواز بەکار نەیی؛
ھەر وشەیی،
وھک دىمکەيەک ئاوى بالدار،
وھک نووردیيەک نانى بالدار،
نەفرى لەبنکەيەگەوھ بۆ بنکەيى:

چاکتر وایه،
ئەو وشەیه
چەکمەیی دوزمن بێریتەوه، وەک قەلجەیی.

* * *

من خۆشەوێستیکم هەیه.
کە زمانی خێو و جنۆکە نازانی:
وەک منالیک نامەیی سادەم بۆ دەنووسی.
وەک منالیک تێم دەروانی.

* * *

ناهیتم تەم
کە مارۆی شارەکەم بدات.
تا هیچ نەبی
خۆشەوێستی خۆم تێم بگات!

* * *

سادەم.
 بەلێ، سادەم!
 سادەم و ھەر سادەش دەبم،
 وەکوو ناوی نیشتمانم:
 ئەو عەبایی
 دوینی لەبەر خوشەویستی خۆم کردەوێ
 نایکەمە بەر شیعرەکانم!

١٩٧٣/٧/١٨ - کوردستان

کۆ بۆ له من مانتوووتر بۆ؟!!

کۆ بۆ له من مانتوووتر بۆ؟!
من خلش و یستیکم هه بوو،
وهکوو دلۆیه فرمیسکیک
له کلینهی چاو مکانما قهتیس مابوو.
له پۆژتکی به هاری سالی هفتادا
له چاو مکانم جیا بۆوه.

لهو رۆژمەره تاكوو ئەمڕۆ
 من دیتوانەمی
 ئەو دلۆپە قەرمیسکە بێ سەر و شوێنەم.
 هەر چەند دەکەم، جارێکی دی،
 بۆم ناکرێ بیگێرمەوه ناو گلێنەم

* * *

کێ بێ لە من ماندووتر بێ؟
 من خوشەو یستیکم هەبوو،
 وەکوو هەناسەیەکی پاک
 لە سینگمدا
 هیلانەمی خۆی چێ کردبوو..
 لە رۆژێکی بەهاری سالی هەفتادا،
 وەک بالەندە
 تۆرا و سییەکانمی بەجێهێشت...
 لهو رۆژمەره تاكوو ئەمڕۆ

ھەرچەند دەكەم، ئاخ، ناتوانم
ئەو ھەناسە ئاوارەيە
بدۆزمەوہ...
كۆي كەمەوہ...
بیگترمەوہ ناو سییەكانم!

۱۹۷۳ - کورستان

شهو نيه خهوتتان پٽوه نه بينم

ئەگەر ھاياتى تەنیا وەرە

ئەگەر ھاياتى تەنیا وەرە!
نەو بارانە پەستەم دەکا
کە پەشەبای لەگەڵدا بێ.
پەست دەبەم بەو گۆلەگەنمەى
لەگەڵ ژەنگا
پەنجەیان تێک ھەلکەشای!

* * *

ئەي بارانی سالی ئەهات:
 ئەگەر هاتی تەنیا وەرە!
 بێ پرشەبا و بێ دەنگ وەرە.
 ئەي کۆلەگەنمی زێرکفتم:
 ئەگەر هاتی بێ ژەنگ وەرە.

* * *

ئەگەر هاتی تەنیا وەرە،
 ھەروەک لەناو دڵما تەنیاي.
 سەرینەکەم بۆ دوو کەسە،
 دوو کورسیی تەمەرزۆم ھەیە،
 دوو پیاڵەشم ھەیە بۆ چای!

* * *

کاتى به تهنيا ديتته لام،
مه مکى دايکم
سواری پشته چياکان دهبي،
چياکانيش دین،
دهرگه‌ی ژورده خه‌مگینه‌که‌م ده‌که‌نه‌وه،
ناوچه‌وانی ده‌رکراوم
ماچ ده‌که‌ن و ده‌یسرنه‌وه.

۱۹۷۳/۹/۱۱ - له‌پښتو

بۆ نۆرگۆزئەکی کۆیولە

درمخته‌کانی فەرۆنیز #
وێکۆو کێژە کوردی لادێ،
شەرم دمه‌کن پووت ببنه‌وه،
هه‌رچەند هه‌وای پایزیشیان به‌سه‌ردا دی.

* * *

ئەى نىرگىزە كىيولكەكە!
 تۆ شارمىزاي جادىمىكانى
 ئەم شارە غەرىبەت كىردىم.
 بۆ بەر تىشىكى چىراي كىزى
 ھەموو باخە پىر نەپىنىيەكانت بىردىم.
 كۆلەن كۆلەن،
 دالەن دالەن،
 ھەموو گەپراين.
 كۆكا كۆكا،
 پىكا پىكا،
 ھەموو گەپراين.
 كام سۈپچ تارىك و نووتەكە،
 لەۋى... خۇمان كۆرد بە چىرا و
 نىيا داگىرساين!

* * *

نیرگزه کتویلکه که،
 باس بۆ تۆ!
 ئارمزای جاده کانی
 شاره غریبه ت کردم.
 باس بۆ تۆ!
 ەر تیشکی چرای کزی
 وو باخه پر نهینیه کانت بر دم.
 م، توخوا، لیم ببووره
 ەر بلیم یتگی دلت پی نازانم،
 یوار په نجه له من دووره!

۱۹۷۳/۹/۲۱ - فەرقتیز

نۆز: شاریکه، دهکەوتنه سههر روویاری فەرقتیز، له
 ژی پرووسیا، شاعیر سالی خوتنننی ۱۹۷۳-۱۹۷۴/ی
 به سههر بر دووه.

كۆچمەتە

پېش تۆناسىن
مىنالىكى خۇپەرسىت بووم:
وام دەزانى،
ئاسمانى پان دەوارىكە،
تەنيا بۆ من ھەلدراوہ.
زەوى دورگەى دواى تۆفانە،
جگە لە من، ھىچ كەسىكى تيا نەماوہ.

نه وینی تۆ له پړهات و
 شووره و قهلامی خاپوور کرد،
 پهنگه کانی هه موو گۆرین،
 یاسا کانی ژێروژوور کرد.
 وای کرد دنیا
 بۆ ته نیا ییم وەک قهفەس بێ.
 فێری کردم -
 شهوان نیو سهرینم بهس بێ!

۱/۱۲/۱۹۷۳ - فارغانیز

دھریاڻو ڪردم

دھريان ڪردم .
چونڪه شيعرم ،
منالتيڪي چهتوون ناسا ،
پلووڪه بهردى هاويشته
مالي شووشه بهندي گهوران!

دەریان کردم.
چونکه شیعرم هیللی بەزاند:
لە پرووی گەنجینەیی دزداوا
گلۆبیککی
دە هەزار فۆلتي داگیرساند!

٨ / ١٢ / ١٩٧٣ - ئەڕۆنیز

لېت نه گورځ

که زیت چه بکه ناگریکه،
هموو پوځی ده پوځته ناو ژووری تارم.
وا هست ده کم،
پوځیک دادی... لافاوی ناگر هلدستی.
زهر دمخه نه ت که شتییه که،
هموو پوځی پی ون دهکا،
وا هست ده کم، پوځیک دادی
له به ندهری دلی مندا راده وستی!

* * *

نه‌ئینی خۆم
 تا ئیستا به کەس نه‌گوتوه،
 به تۆی ده‌لیم:
 من چیا ییم،
 خه‌لکی شاری (نه‌ستی) کوژم... #
 هه‌موو پۆژی
 خۆینی زینیک له‌ خه‌نجارم داده‌چۆی.
 گەر دیتته لام، وریای خۆت به،
 خۆشت نه‌ویم، لیت نه‌گۆی!

۱۹۷۴/۹/۱۳ - مۆسکۆ

نه‌ستی (ستی) کچه کرمانجیکی ده‌شتی هه‌رێره . له
 چه‌کاندا له‌ گه‌ل کهریمی نه‌ویندا ویدا سه‌ری خۆیان هه‌له‌مگرن .
 گه‌لێک نه‌م گوند و نه‌و گوند، نه‌م ماله و نه‌و ماله ده‌کهن، کەس
 خۆیان لێ به‌ خاوه‌ن ناکا، تا له‌ نێزیک گوندی هه‌سارۆکان
 هه‌ردووکیان، به‌ ده‌ستی بابی نه‌ستی و ناغاکی، شه‌مید
 ده‌مگرن. گه‌لێک لاوک و هه‌یرانیان پێدا هه‌لگوتراوه

خه‌و

سندمیان کرده هه‌ردوو پتیم،
که‌له‌پچه‌یان کرده ده‌ستم،
خه‌نجه‌ر نیشته سه‌ر گه‌ردنم،
لێ‌یان پرسیم:
ناوی چیه‌ خوشه‌و‌یستم.
بێ‌ ده‌نگ وه‌ستام وه‌ک سه‌نگی مت،
دامه‌ قاقای پێکه‌نین و هه‌یچم نه‌گوت!

* * *

چاویان کۆلیم،
سەریان بپریم،
بە خەنجەر دلیان شەق کردم،
خوێنم وەکوو هەورەتریشقە
شریخاندی و هەر نەمردم.

* * *

کاتی خوێنم فرکەیی کرد و
وەکوو چەپکە گریک پزا
بەسەر عەردا،
جەللادەکان
هاتن... پەنجەیان تێمەردا
هاتن... چیلکەیان تێمەردا:

پیتی ناوتکی سهریراو،
نه خسهی ولاتیکی دزراو،
تیکه لاور بوون و مک تانویق.
یه کالایان نه کرده وه،
هرچند په نجه یان تیره ردا،
هرچند چیلکه یان تیره ردا!

۱۷/۱۰/۱۹۷۴ - منسکر

چەند وشەدەك
 دەربارەي تەمەني خۆم
 بۆ «ف. ن»

كانت قالبا ليم دەپرسی:
 «كەي پەت نايە ئەم دنيایە؟»
 پێكەنینم، وەكوو چووزەرە رێواسێك،
 لەژێر بەفری دەم و لیوما سەر دەردیتنی.
 پێكەنینم - گریانیکە،
 زەردمخەنەي هەموو دنیا دەكەچلێتی!

* * *

بەلێ، فالیا!
 نیاندرتال بووم
 کاتێ پێی خۆم نایە دنیا.
 بە چاری خۆم
 چاخی هەموو پێغەمبەرەکانم دیوە.
 کاروانی میژووی شەرمەزار
 بە سەر لۆچی ناوچەوانما تێپەریوە.
 کەچی هێشتا...
 ئۆفیسە قۆلبرەکانی
 نەم چاخە ویزدان تۆپیوە
 لە دەفتەری زیندوواندا
 ناوی منیان نەنووسیوە!

۱۹/۱۰/۱۹۷۴ - موسکۆ

تافگه

(بو تافگه برارام)

تافگه، کاريله مامی خوت!
تو جاران تهنیا تافگه بووی،
نهمرۆ لای من گهرهتری.
نهمرۆ لای من نهلبۆمیکي،
وتنه‌ی هه‌موو منالانی
کورستانم بۆ هه‌لدمگری.

* * *

تافگه،

نهى سموره كتيولكه كه م!
چ دهكهي له مۆسكۆ، ليره؟
چ سيمرخيچ
تۆي بۆ من گهيانده ئيره؟

چهند پۆژيكه
له ناو پۆلي منالاندا
دهتبيتم خهريكي ياريت.
كه زريزهى بهفري زيوين
زهوى و ئاسمان ليك دهدورى،
له گهل بهفرا تۆش دهباريت.

كه دهست دهبهم بۆ كتيبيچك،
تۆ، وهك جاران،
تۆتكه ناگرى... پهستم دهكهي.

ساپساپانتي
 به پيتهکانی کتیبی دهستم دهکەي.
 دهچمه ناو واگۆنی مینرۆ-
 تۆ وەک ریگەي گەرانەوهم
 له بهر دههمای.
 شهقام دهبرم -
 وەک سیبەری
 چیشتهنگاوی درهنگی خۆم
 تۆ له تهکمای.
 جارجار خۆمت لی وێ دهکەم -
 کهچی لهپڕ
 وەک رۆژنامه لهناو دهستمای!

* * *

تافگە،
 ئەي سمۆره کتۆيلکه کهم!

تۆ جاران تەنیا تافگە بووی.
ئەمەق لای مە گەورەتری...
ئەمەق لای مە نەلبۆمێکی
وێنەي هەموو منالانی
کوردستانم بۆ هەلدەگری!

زستانی ١٩٧٤ - موسکۆ

فوتبۆل

ناژانسەکانی دەنگوباس رایانگەیاندا:

یارییەکی فوتبۆل دەکری.

دوو تیپەکه - کرێمل و کۆشکی سپی.

تۆپ - سەری کورد.

گۆل - کوردستان.

تەماشاکەر - دنیای کری وەک گۆرستان!

مۆسکۆ ۱۹۷۴/۱۱/۳

به‌فەر

وهك (جوانى بى ناو) ى گۆدان،
وهك رۆژانى سالى به‌فەر،
وهك سالانى ته‌مه‌نى ته‌ر،
وهك گه‌ندمه‌په‌رى بالدارى،
وهك فرمىسكى زاروى ساوا،
وهك هه‌نگاوى به‌رهبه‌يانى رۆبوارى،
كلوو كلوو، هتدى هتدى،
به‌فهرى زيوين دېته خوارى.

١٩٧٤/١١/١٠ - مۆسكۆ

چهنڊ وشه يه ځک
دهر ياره ي دلي خوږ

نم دلي من
وهک واگوني قيتار تکه -
هزار ويهک وښتگه ي هيه.
له هر يه کيک له وښتگانه رابو هستي،
رېتوار تکه به جتي دهيلي،
رېتوار تکه خوي تېده په هستي.

به لām و متی نهم دلە ی من بۆ ته وا کۆن
 رێبوارێکی پهستی تیا په،
 دانا به زێ،
 دانا به زێ
 له سووچێکی نهم دنیا په .
 نهو رێبواره به دوا ی ناوی خۆیدا وێله...
 نهو رێبواره به دوا ی چاوی خۆیدا وێله...
 نهو رێبواره برینمه .
 نهو رێبواره زهردمه خه نه و گرینمه .
 نهو رێبواره کوردستانه،
 لانه ی به کهم نه شینمه .

مۆسکۆ ١٩٧٤/١١/٢٢

ڊاھائٽڪ

گيانہ، دھلٽن:

» ٽھمسال سالي بھفر و خوتنہ «

ٻڙيہ ...

کاتن نيگام ديتھ شنه

لھسار ستيوھ لاسوورھکي ڀوومھتي تو

بيري من و بھفر و خوتنن ٽھم زستانہ

تيڪ دھتالٽن وھک تانويق.

۱۹۷۴/۱۱/۲۶ - موسڪو

بۆ مۆنىكا بۆرىگواردا

نەتالىيە شۇخ #
لەناو زەرياي مەرەكەب و
خوتنى بېيىنى پوشكىندا
ماسىيەكە،
نە خەم دمخوا، نە پير دەيتى،
نە چەنگالى مەرگى راوگەر
لتى كير دەيتى.

ئىلزالاش ھەتا دىنيا مابىي #
 شارنىكە،
 كەزاۋمكەي
 لەسەر شانى شىعرەكانى ئەراڭزە،
 بەسەر ھەر پىنج كۆنتىنىتتا پادەبوردى،
 ۈمك توۋرەيى چياكانى من،
 ۈمك بەستەكانى كۆمۈنە #

ئەي مۇنىكا!
 نەتالىيام تۆي.
 ئەي مۇنىكا،
 تۆي ئىلزام، تۆي!
 لە ساتىڭدا، كە دلتەنگىت،
 گەر بە من بىي،
 گۆي زەۋى دەكەم بە سىۋى،
 دەيدىمە تۆ
 يارىي پىي بىكەي ۈمك منالى.

که سهرما هات،
له چه کت و بست،
ئاسمانی شین دادمگرم و
بوۆتی دهکم به دهمسالی!

* * *

من دهمهوی تو نه مر بیت!
من دهمهوی
ئێوارمیه ک
له گهل هه ورا بباریت و ته واونه بیت.
من دهمهوی
سپیدهمیه ک
له گهل پوۆزا بۆم هه لیت و ئاوا نه بیت.
به لام، سه ناخ!
من پوشکین نیم.

نەراگۆن نىم.
دەزانى كىم؟
دەزانى چىم؟
من چلىكى بەزىچە ماۋەى شەنگەيىم.

* * *

مۇنىكاى خۇم، نەتالياكەم!
مۇنىكاى خۇم، ئەى ئىلزاکەم!
بىروا بىكە،
ھەزار جارىش
پەساپۇرتى جاويدانىت بۇ ئىمزاكەم،
لە ئىزىكتىرىن سنوورا
پۇلىسەكان،
دواى سەرنجىكى شىتانه،
مەمكت دەپىرن،
نەوسا لەسەر قاپىك شەراب

نه نيت دهكهن به نيشانه .
 هه موو هويه كاش نه مه يه :
 پاسپورت ته كهت
 نه خشي به نجه ي شاعير كي
 بي نيشتماني پتو مه !

۱۹۷۴/۱۲/۱۶ - مۆسكۆ

* نه تالبا گه نكچرؤفه: هاورسرى ژيانى شاعيرى گهره ي
 روس نه ليكساندر پوشكينه
 * ئېسلزا ترسؤلى: هاورنى ژيان و سهرچاوه ي ئېلهامى
 شاعيرى ناودارى فهره نسايى نه راكؤنه
 * كؤمهؤنه: مهبست له كؤمهؤنى پاريسه (۱۸۷۱ ز) كه بل
 ماوه يه ك ره شورويتانى پاريس دهسه لاتيان وهر كرت.

من و تھو و شیجر

دمخویندهوہ...

هیدی هیدی،

بیشکھی نالی خونه کانیم رادهمه ژاند.

وشه کانم،

له نیوانی زاری من و کوتچکھی نه ودا،

جوگھی ناگریان هه لده بهست.

ئەۋىش ۋەكۈۋى مەنالىكى ۋېكگرتو،
بىرۋىكەنى گىرى دابو،
سەرىيەنجەكەنى خۇي دەگەست!

* * *

بۇم خۇئىندەۋە.
دوا ھۇنراۋەى دەفتەرمەكەم بۇي خۇئىندەۋە.
كۆلم لە پىرمەى گىرەنەك بو!
- بۇچى دەگىت؟
+ «ۋەك ھەر كچى، چاۋەپى بووم
لە شىعەرىكدا خۇم بەدى كەم،
دەلم پىر گىر، پىر ھىۋا بو...
كەچى چوۋمە بەر ئا، تەنى ھەر شىعەرىكت
جىۋەى سۈۋا بو!»

۱۹۷۵/۱/۸ - مۇسكز

شیعر

تادی شیعرم خۆشتر دهوئ،
چونکه شیعر وەک شۆخێکی دوودل وایه -
ههموو پۆژێ
جێ و کاتی ژوان نیشان دهکەین،
به دهکمه ن دێ... یا هه نایه!

١٦ / ٢ / ١٩٧٥ - مۆسکۆ

د شاه باي دهنګوباس

وېک چوڼ په له ه ورځې پر
که وتېته به نه قيزه ي بايکې وې؛
وېک چوڼ به رځنک
ګورګيکې هار له ه ناويا بلورننې؛
وېک چوڼ تا که ه و ترده يک
هاشې بالې باشووکه يک
ناسمانې لې بګه چلننې:

منیش ئاوام!
خول دهخومه وه بئی قوناخ،
پیلایوی پیم
پری ورده شووشه و پشکۆن،
شاری مۆسکۆ دهستنووسیکه،
لی... به خهتی بزماریی کۆن!

* * *

ناوچه وانم - رۆژنامهیه،
به هر زمانیک دهر دهچی.
به خۆرا دهخوتندریته وه،
خۆی به پیر خه لکه وه دهچی.
سیمام - په ردهی سینه مایه و
ریزه فیلمیک نیشان دهری:
« رۆما مه قه لهی نیروونه »

« هيرؤشما كاركي كړي دهرخوارد دهرئ »
 « كولله دمكاته شارهزورد »
 « سپدارهيك له چوارچرا »
 « چرؤ دمكات و كول دهرئ... »

* * *

نهي مناله قشتهكاني
 پيتهختي نهمش و كارگه و كول!
 نهمرؤ له چاوم سل بكن،
 سل بكن... سل!
 چاو بيپه رده و زمانشپه،
 زؤد دهرسم ورك وركيږي
 له زماني داربه پرووه
 خه م بق شه تله بريؤ زهكان وركيږي.

* * *

ئەمى كچانى
 پېتەختى عشق و كارگه و كول!
 ئەمىق سىنگم
 نە ئىۋەى تىا ماۋە نە دل!
 ومك بىستۈۋە،
 لە چىاكانا رەشەبايە...
 نا، رەشەبا لەۋى نىيە!
 ئا لىرەيە،
 لە لانكۆلى دۈيىنى و سبەى ئىۋەدايە.

۱۹۷۵/۴/۹ - مىسكۇر

تہ گھر تہ مجارہ بیتمدوہ

(۱)

ئەگەر ئەمجارە بېمەوہ:
بەيانىيان،
وہک بەرخۆلەيەکی ساوا،
لەناو قەرسىلى پاراوا
تل دەخۆم و
گىايەکی تفت... تىرتىر دەجووم،

تا گفت دهم،
پی و به له کم
له شه ونمی سارد هه لده سووم!

* * *

نه گه نه مجاره بئمه وه:
وهک سمۆره،
به دارگوێزه به رزه کانا هه لده که ریم،
وهک په له یه که هه وری نه وی
به سه ر کێلگه سه و زمکانا ده خو بئمه وه،
وهک شه نگه بی
به سه ر چه ما،
به سه ر گشت زنا رهکانی
که نارا ... ده چه مئمه وه،
ناخ، بهس نه مجاره بئمه وه!

* * *

نەگەر ئەمجارە بېتىمەۋە:

سەرنج دەدەم

گۈلەگەنم چۆن زەرد دەپى،

ھەنار و سىتو چۆن پى دەگەن،

قەتئىيەكان

ھىلانەيان چۆن چى دەگەن!

سەرنج دەدەم،

زەرنەقوۋتە چۆن يال دەگرى،

پەرەستىلكە كۆچەرەكان،

لەسەر تىلى كارەباي پى ،

چۆن رىز دەپى،

جۆگەلەكان لە كۆيۈە دىن،

بۆ كۆي دەچىن!

* * *

نه‌گەر نه‌مجاره بيمه‌وه:
 له گۆڤى مه‌مكى هه‌ر كانپيه‌ك
 قومه‌ئاويك ده‌خۆمه‌وه،
 گه‌شتيان ده‌كه‌م به‌ داىكى خۆم.
 له هه‌ر نه‌شكه‌وتىكا، شه‌وتىك
 سه‌ر به‌ گاشه‌به‌ردىك ده‌كه‌م،
 گه‌شتيان ده‌كه‌م به‌ لانه‌ى خۆم.

* * *

نه‌گەر نه‌مجاره بيمه‌وه:
 زمانى گه‌ر ده‌هينمه‌وه بۆ لاله‌كان.
 شاپه‌رى گه‌ر ده‌هينمه‌وه
 بۆ فه‌نده‌ بيباله‌كان!

* * *

نه گەر نه مجاره بيمهوه:
 ناهيلم لاوان گول بچن
 بز گول داني مردوي سر ميژ.
 فيريان دمکەم،
 که چوونه ژوان،
 له بهرکي کچاني دهن،
 نهوسا بيان کەنه ناميژ!

* * *

نه گەر نه مجاره بيمهوه
 - منالاني موسکوي چاوشين فيريان کړووم -
 بي شیريني
 سر ناکەم به هيچ مالیکا،
 زور جۆلانهي نرم و ساده
 بز منالان هله ده بستم.

له جه ژنی له داکوونیا نا

- که نییانه -

به شدار دهیم...

له باتی مژم داده گیرستیم نه نگوستم.

گر به رده دم

له گلینه ی چاوه کانم،

له ساواترین هه لبهستم.

* * *

نه گه نه مجاره بيمه وه:

هر بيشکهيک بيته ريگم،

به شينه يي به سريا دهنووشتيمه وه.

ناخ، منالان!

ناخ، بهس نه مجاره بيمه وه.

۱۶/۵/۱۹۷۵ - موسکز

(۲)

نهی دایه گیان!
له یادمه، که منال بووم،
نەشقی تامی تفت و تال بووم:
کلم دهخوارد،
قورم دهجوی،
تۆش زللهیهکت لی دهمام،
همووت پی توور فری دهمام.

نهی دایه گیان!
نیستا گهرهم و منال نیم،
نەشقی تامی تفت و تال نیم،
که چی نهکەر نه مجارمشیان

رېښم بگه وټته وه بېرکۆت#
 لېشتم بدهی،
 لېشتم حرام کهی شیري خۆت،
 من به تەشییه کهی منالی ده رتسمه وه:
 دار، بهرد، گل، قور...
 چیم بېته رڼی دهیلېسمه وه!

موسکۆ - ۱۹۷۰/۱۲/۱۷

بېرکۆت: جاران گوند و نېستا گه رېمکتي شاري مهولتيره،
 زندی شاعيره.

بەسەرھاتى قلىمىك

قلىمىكە تراژىدىا بوو.
ناوهرۆكى - مان و نه مان.
بەرامبەرى پەردەى سېى
دەريان بە بېتەنگى دەدا زمىنگى دلان.
چاۋ چەخماخەيان لى دەدا،
لەناۋ جەرگى تارىكىدا
ملىقەنەھا دادەكىرسان!

پالېوانی فلیمه که
 له که ل کزه ی زهر دپه پردا
 تېشووی ه لگرت.
 ر ابرد به ناو
 دلی تاري شهوی که پردا.
 به لینی دا
 ناسمانی شین،
 چه می زیوین،
 ناگردانیکې پر پشکو،
 ساپینه یه کی سهر به خو
 بقو فرمجان ده سگیر بکات.
 که چی، له پر،
 خه نجاری خو ی پشتمی پیکا،
 فلیمه که مش... له ناوختا کوتایی هات.

* * *

منم په رده ی سینه ماکه .
 منم هژلی سینه ماکه .
 من د هزانم
 نه کتړمکان تاوانبار نین .
 من د هزانم
 بینه رکان تاوانبار نین .
 بویه نیستا
 له نه کتړه به ریزه کان داوا دمکه م ،
 له بینه ره به ریزمکان داوا دمکه م ،
 نارمزایی نیشان بدن
 به رانبر به گیرانی خور ...
 به قه خوینی قوربانیه که
 تف هه لاوین
 بق ناوچه وانی ریژسیور .

۱۹۷۵/۵/۲۰ - موسکو

بۆ جوانىڭى ساردا

دانى پيادىنىم: تۇ جوانى،
وھك دىلۋى شەونىمىكى سەر پەرەي گۈل.
پەرسىنگەي چاۋى ھەموانى،
وھك دىلۋى شەونىمىكى سەر پەرەي گۈل.
كەچى لىم بوۋىت بە پەسايۇرت،
لەكەلمەيت و لىت بىزارم:

من چياییم،
ختووکه یه ک
وهک گر خوینم دینیته کول.
دهبینم توش سار دوسری،
وهک دلویه شه ونمیکي سر په رهی کول!

۱۹۷۵/۶/۱ - مۆسکۆ

ناکلهوین

نیمه وک درمختین -
جار هیه دمخهوین.
دمخهوین وک شوانی دواى شهوین.
به لام له خه ویشدا ... به پتوهین،
به پتوهین، ناکهوین!

۱۹۷۵/۷/۸ - گوندی نیگومینکه

خەوۇ

- « خەوم نايىتى.
دەترسم بىرۆم وىنت كەم.
خەوم نايىتى.
رۇزانمان - ئەوانەى مارىن -
بە پەنجەى دەست دەژمىردىتىن،
چەند دۆپە شەونمىكى بەرھەتاون.
دەترسم بىرۆم وىنت كەم.
خەوم نايىتى.»

«+ بنوو، گیانه!
 بیر له دهریایه ک بکه وه،
 که هینده ی چاوی خۆت مهنگ بێ.
 بیر له ئاسمانیک بکه وه،
 هینده ی ژانی من بیدهنگ بێ.
 خه م مه خۆ، هیمن به، بنوو...
 دوونی خه ونیکی خۆشم دی.
 له خه ونمدا
 مرۆف هه زار دهستی هه بوو.
 هه ر دهستی کیش، وهک دره خنیک،
 هه زاران په نجه ی گرتبوو! »

۱۹۷۵/۷/۱۱ - نیکومینه

ئەلبۆم

- «گفتت دامى،
وئەنەى ئەوانەم نیشان دەى،
كە مۆم ئاسا
لە شەوگارى ژىفتا ھەلبوون؛
ھى ئەوانەى خۆشت دەوئىن،
ھى ئەوانەى خۆشت ويستوون.»

+ « لەو پۆژەوه گفتم داوه
 لە سۆراخی ئەلبۆمیکدام،
 کەوا دوو تۆی
 وێنەی هەموو ئافرەتانی ئەم جیهانە
 بگرتە خۆی! »

۱۹۷۵ - مۆسکۆ

پیشبینی

من فالچی نیم.
کتیب بؤ کهس ناگرمه وه.
ناوله پی کهس ناخوینمه وه.
که چی لیم پروونه و ده زانم:
مادام تق منت خویش دهوئ،
دهییت به نهرمه به سته ییک،
قهرمه که کان...
شهوانی زستان ده تیژن.

دهییت به دیرمه لېه سټیک،
به یانیان رڼډ دهنووسی،
که زه دپه ریش دهکه وی
شیرکوژه کان دهننیزن.

۱۹۷۵/۱۱/۱ - مړسکو

زستانی پار...

زستانی پار له گه لاما بووی -
له م شاره دا
به سته له کیش
کولم یخه کی لی دهر دمچوو.
تا چلوورمش
به گوتسوانه و درمخته وه سهوز دهبوو.

* * *

زستانی پار لهگه‌لما بوی:
باران ته‌پی نه‌ده‌کردم.
زریان په‌نجه‌ی نه‌ده‌بردم.

* * *

زستانی پار لهگه‌لما بوی:
هاژه و خورپی زتی سیروانم
له‌گه‌لدا بوی.
کوله‌گه‌نمیکه‌ی گه‌رمین و
کلومبه‌فرتکی کو‌یستانم
له‌گه‌لدا بوی!

۱۹۷۵-مژسکل

بۆ چاۋرەشىڭكى باڭكۆيى

جار ھەيە تاڭە وشەيتى
دەتڭىتە ناۋ چاۋى شىعەرى،
تا سەرچۆيى
بۆ وشەكانى تر بگىرى.

* * *

تۆپەيىتىكى بالىنىڭ بويى،
 رەشەبىلى گىزى ئىۋارە
 شەۋارەلى كىردى و راپىچاى
 بەرەو شىعەرى سىسەھەلاتوم.
 چاۋى رەشت
 ماناى بەخشى بەۋچاۋانەى،
 پىش تۆناسىن،
 ۋەكۈۋەتسىگە پىانا رەتبوم!

۱۹۷۵/۱۲/۱۳ - مەسكۇر

نامۆی

که نامۆی وەک پەشەبا هەلەمکات و
پێدهشتی نارام دەبێ،
که خەم وەک قەلە پەشکە،
لە بەردەرگی ژوورەکه مەدا،
بەلەکانی دەمکاتەوه و لەنگەر دەگری:
من چۆلەکهی بەلته زیوی
خەمەکانی خۆم هەلەمگرم،

دەرپۆم، دەرپۆم،
تا منالیک دەدۆزمهوه،
له ناو تیشکی چاوی نهردا
فرین وهبیر چۆله کهی خهم دههینمهوه.

که چی، گیانه!
به چاوی خقم زۆر جار دیومه
که منالان
له م شارمدا خهفت دهخۆن،
وهکوو بیتچوه مراوی دین
له زمرباچهی چاوی تۆدا خۆیان دهشۆن.

مۆسکۆ ۱۹۷۵/۱۲/۲۷.

لهو پۆژهوه لهگهڵما نیت

لهو پۆژهوه لهگهڵما نیت
سبهینان خۆر درهنگ ههڵدی.
نەستیرهکان
چاوی دایکی شههیدانن - کز دهمسووتین.
کتیشوولهکان
لهسەر شیشهی پهنجهرهکههه لهلناکورمیتن.

* * *

ئەگەر هاتو ونم کردی،
 ئەگەر هاتو... ئەم جیهانهی پان و بهرین
 لەژێر ساپیتهی زنجێکدا
 بهیهکهوهی پانهگرتین:
 که گه پامهوه کوردستان،
 من تینویتییم هەر به ئاوی کانی دهشکێ -
 کانیی ههموو بنارانت بهناو دهکههه.
 کارمامزم زۆر خوش دهوێن -
 کارمامزی پێدهشتانت بهناو دهکههه.
 من تا مردن جیاپههرستم -
 بلندترین چیاى کوێستانانت بهناو دهکههه.

٢٧ - ١٩٧٦/١/٢٨ - موسکۆ

چاوسنواږي

چاوه پټم.

دهگه رتيته وه سوتند دمخوم.

سوتند دمخوم دهگه رتيته وه.

گر بهک به کيش سنوره کان مينرېژ بکه

به گولله و تير

دنياش دايېژ دايېژ بکه ن:

هه موو رۆژێ،
 له گهڵ بهری بهیانیدا،
 به رهو ئاسۆ
 له دوو دهدهم دهزووی نیگام.
 وا ههست دهکهم
 تۆ دهیته بالدارکی نهفسانهیی و
 بهیانییهک دیتیهوه لام.

* * *

دهگهڕیتیهوه... سوێند دهخۆم.
 سوێند دهخۆم... دهگهڕیتیهوه.
 بۆیه نهگهڕ
 بستم به بستی ئاسمانیشت لی بتهنن،
 هه موو رۆژێ،
 له گهڵ بهری بهیانیدا،
 پهنجهرهکان دهکهمهوه؛

وا ههست دهکەم،
 که تۆ وهکۆو تووله نه مام
 به پانییه ک
 له بهر په نجه مکه م ده پۆتی...
 به دیواردا هه لده که پۆتی...
 دیتیه وه لام!

۱۹۷۶/۶/۲۱ - موسکۆ

گھورہ مدد

لہ گہل مندا گھورہ نابیت،
منالی لیت نابیتہ ورہ،
لہ گہل مندا تا ہتائی
بی بووکڑکہ خوت نائی!

* * *

گهوره مه به،
 كزه‌ی جهرگم، گهوره مه به!
 تا من مابم،
 له منالیت وهرس نابم:
 شه و سامال بئ،
 وهك تۆ دیمه بهریه نچهره،
 ئهستیره‌ی ناسمان دهژمیرم.
 كه بارانیش دهناخفتنی،
 به كروكپیت دهسپیرم!

* * *

گهوره مه به،
 كزه‌ی جهرگم، گهوره مه به.
 ده قیروسیا!
 بهیاننیهان شیر بق من و بنكر بق تۆ.

که ئاگرۆکه دمکەیتەوه،
دووکه‌ل بۆ من و گر بۆ تۆ!

* * *

گەرە مەبە!
هەموو شوێ
بە کەژاوێ هەقاییەتی
نەندرسن و شیعرێ مارشاک، #
خۆم بۆ خەوت بە بووک دەبەم.
کە نووستیشی،
مۆر لە دەمی سرووشت دەدەم.

* * *

گەرە مەبە،
کەزە جەرکم، گەرە مەبە!

نه‌گەر وهرس بووی، یتیم بلی،
خانووچکەیی شووشەت بق دەکەم.
نه‌گەر برسە بووی، یتیم بلی،
چنگۆلانت
پر باسووق و گەزۆ دەکەم.

* * *

گەرە مەبە،
کزه‌ی جەرگم، گەرە مەبە.
هەموو پۆژۆ
شقارتەیک لە منه‌وه:
دەنک دەنک دایگیرستنه‌...
تیشک و پرشەیی چراخانی لی بستنه‌...
کەرموگورپی
ئاتەشگەدەیی
زەردەشتیانی لی بستنه‌!

* * *

گهوره مه به،
کزه ی جهرکم، گهوره مه به.
تا من مایم،
له منالیت وهرس نا بام!

۱۹۷۶/۷/۱۱ - منسکو

سىڭ ھۆنراۋە

(۱)

بەلېنى ھىچت پى نادەم.
ھەر ئەۋەندەم ئاكا لىيە
كە من ئىستا خۇشەم دەۋىتى.
ئىستا ۋەكۈۋ ھىمۇڭلۇپىن
لەناۋ خۇيىنمدا دەگەپتى.

* * *

خۆ دلی من سارنج نییه،
 دلنیات کا،
 که تۆ تکییدا قەت ناگۆریتی هەتا دەمرم.
 تۆ مێوه نیت،
 دلی منیش کارگە نییه،
 تا کوو لەوێ لە قوتووت کەم، هەلنگرم!

بەلێنی هیچت پی نادەم.
 هەر ئەرەندەم ئاگا لێیه
 که من ئێستا خۆشم دەوتی.
 ئێستا وەکرو هیمۆگلۆبین
 لەناو خۆتەمدا دەگەرتی.

۱۹۷۶/۷/۱۰ - موسکۆ

(۲)

کاتى سەرم
دەمکەمە سەر شلکەى پانت،
ئەى شۆپمەچ!
ئارامىرم لەو کۆترەى
لە بەرپى پەیکەرى پوشکین دەخولیتەو
کە شلکەى پان سەر دەپیت و سەر هەلە
تەنیاىرم لەو شادپەرەى
لە شیعەرتکدا شەهید دەبى و دەکوژیتەو

١٩٧٦/٧/١٤ - ئێ

(۲)

میه کی نالوڙم.
که وٽیکی نه فسانه یم.
رتکم،
میه ک بۆت داده گیرسیم،
ورقزیک ده کوژتمه وه.
وه کوو
که لی نیشتمانی تو.
وه کوو
که لی نیشتمانی تو.
شپه ی پتی هر پرسیاریک ناکرتمه وه.

* * *

گهر دمه وئ
 پروتوقو وتم بکه یتوه وهک خه نجه رتک؛
 گهر دمه وئ
 ماسیی سرکی رازه کانم
 سهر ئاو بخه ی به نیگایی؛
 گهر دمه وئ
 سنگم شق که ی،
 بیکه یتوه وهک دهریایی؛
 بمبه نئزیک داربه پروویی،
 بمبه نئزیک لووتکه چیایی!

۱۹۷۶/۷/۱۵ - نیگومینکه

دیا لۆگ

- « دلتهنگ مەبە!
پۆزئىك دادى دەجىتەرە.
كە چوويتە وەش،
نىشتىمانت
خەلى لە بنرا ھەلەمكەنى.
ئامىزت بۆ دەكاتەرە،
وەك دايكت بەپىرتەرە دى! »

+ « نا، گیانه، نا، قهت وا مه لئی!
 چون شتیک به پیرمه وه دئی،
 که نه وه موو سال و مانگه
 له بربره ی پشت و خوند
 نه من نهوم هه لگرتبی؟! »

مۆسکۆ - ۱۹۷۶/۷/۲۷

وارشۆ

کفت و ماندووم.
نه چاو له ههنگاو دهگا،
نه ههنگاو له چاو دهگا.
ناسمان
نهرم نهرم دهپروشینتی.
وارشۆ:
کیژولهیهکی دلتهره،

شه و له ویتستگهی شه مهندهفر
 له گهل منا ژوانی ههیه و خوی دهنوینتی.
 بۆیه ئاوا
 له دویتنیه زرخه و بووه،
 قژی سهوزی خوی تهړ دمکا و دایده هینتی.

* * *

که من هاتم، ته نیا هاتم.
 که سیک به پیرمه وه نه هات.
 که چی کاتی به جیت دیتلم،
 میچکی فیچت به ڕیم دمکا #
 کیژۆله دلچنه کانت به ڕیم دمکه ن.
 مناله خرینه کانت به ڕیم دمکه ن.
 کۆشک و ته لاری پاشایی و
 بخووری کلێسه کانت به ڕیم دمکه ن!

* * *

وارشق،
 نهی شارنه قز سهوزمه!
 نه مشه و ده رزم.
 بینه ماچ کهم
 نه و کولمهی دهیان به هاره،
 جیی رنۆکی
 دهعبایه کی ترسنۆکی
 وەک هیتلاری پتوه دیاره!

۱۹۷۶/۸/۱ - وارشق

#مچکئیچ: نادم مچکئیچ (۱۷۹۸-۱۸۵۵) شاعیری
 کهوری پۆله ندایه.

بۆ چىيى يە دورەكان

ئەي چىيى دورەكان!
ئىستى پروام نەماو
بە ھىلى سىنورەكان،
بە مەوداي نىوان دوو شوتىن،
بە ئەلفويىتى جوگرافىيا و
نەخشە زەرد و سىورەكان.

* * *

چون ناگر که سیک بگری،
 منتان گرتووه وک ناگر -
 هرچند به تاوتر ه لیم،
 هرچند دورتر که موه،
 دهینم بلندترن،
 که ورهترن، نیزیک ترا!

مالیک نییه سبهینان
 من ساری پیدا نه کم.
 په ناپهک نییه شهوان
 که من نه کم به جیژوان.

که منالیکتان دهگری -
 من زیری دهکه موه.
 نه خوشتان خوی دهزری -
 من دلی دهده موه.

ئۆيۈ شايى دەگىرن -
 مەن سەرچۆيىيەكە دەگرم.
 ئۆيۈ پەرسە دادەنەن -
 مەن پەشە مەردوۋەكە دەمەرم.

ئەي جىيائىيە دوۋرەكان:
 چۆن ئاگر كەسەك بىگىرن،
 مەن تان گەرتوۋە ۋەك ناكىر.
 ھەرچەند بەتاۋىر ھەلىم،
 ھەرچەند دوۋىر كەۋمەۋە،
 دەبىنەم بىلەندىرن،
 گەۋرەن، نەزىكىر!

۱۹۷۶/۸/۱۱ - بېرلىن

شهو بیجاری

دوو به تلی شهو راشکاوه.
بنوو، نازیز.
هانتی له پم سهری پیکه، هانتی بازووم.
چاوه پتی من مه که نه مشهو،
من نیشکت لی دهگرم، نانووم.

* * *

تو خو سووکی،
 سروشت گرزه و هه ناسه سوار:
 زوډ دهترسم که گفهی با،
 ورشهی داران،
 گرمهی هور و پڙنهی باران -
 خوانه خواسته هه لتسین،
 ورده نه لقهی خه ونه کانت
 له یه کتری بترازین.

بنوو، نازیز.
 هانی له پم سه ری پیکه، هانی بازووم.
 چاوه پتی من مه که نه مشه و،
 من نیشکت لی ده کرم، نانووم

۱۹۷۶/۸/۱۲ - بهرلین

تۆش بەجىم دىلى

• بۇ كىرانى نورسراۋە •

تۆش بەجىم دىلى.

زۆر باش دەزانم، تۆش بەجىم دىلى.

تۆش سەرخۆش دەبى و

ۋەك بادەيەكى بۆش بەجىم دىلى.

* * *

تۆش بەجىم دىلى.
ۈمك چۆن سەوزايى باخ بەجى دىلى،
ۈمك چۆن تەمومۇز شاخ بەجى دىلى؛
تۆش بە جىم دىلى.

* * *

تۆش بەجىم دىلى.
چۆن نەسپىكى خورت سوار بەجى دىلى،
چۆن وشەى تادار... زار بەجى دىلى؛
تۆش بەجىم دىلى.

* * *

نەگەر دىزانىت، نەمجارە،
برىارمەكت دوا بىرپارە:
ناونىشانى خوت بىگۆرە،

جيتييه كانمان بسره وه
 له ژير ناسماني نه م شاره .
 نه وسا ، خوات له گه ل،
 چوڼ نه سپيكي خورت سوار به جي ديلى،
 وام به جي بيله .
 چوڼ وشي نادار زار به جي ديلى،
 وام به جي بيله !

۱۹۷۶/۱۰/۲۸ - مسكو

ئاوينه

چەند پۇڭزىكە
سەرنج دەدەم،
بەيانىيان، تا شل دەبىت،
لە بەر ئاوينه دەومستى و تىي دەپوانى...
كە لاشدەچىت،
لە رەوتتدا - تەنگەخەمىك دەخوئىنمەو،
لە نىگاتا - نىگەرانى.

جیہ، ھاوِیتم؟
 چیت پیّ دہلی
 نہ وِٹاوتنہ زمانشر وِ دلتوَقیتنہ؟
 نہ گہر باسی پیری دہکا،
 دہمکوئی کہ،
 باوہر مہ کہ بہ وِرتنہ.

۱۹۷۶/۱۱/۱۴ - مژسکر

چالچالانده

نيگه ران مه به كه شيعرم
بو كچاني تر نووسيوه -
له پوخساري هه مووياندا
تهنيا نادكاري قوم ديوه.

* * *

دلم تاریکه وهک تونیل.
 بنه مۆمیک داگیرستینه!
 چۆن کورد به چیاوه نووساوه،
 وهره، ئاوا پروومه تی خۆت
 به سنگماوه بنووستینه.
 من دهمهوی
 بنه وشیلهی چاوه کانت دلنیا کهم،
 دهمهوی سویندت بق بخۆم:
 له تۆدا کهس به دی ناکهه!

۱۹۷۶/۱۱/۲۹ - مۆسکۆ

پیش لہورہ تریشقہ

دہتوانین وا بکمین
زستان درہنگتر بی.
کہ ہاتیش،
بی زریان...
بی شہختہ و بہفر بی.

دهتوانين وا بکهين
دهرياي هار
وهک ناسمان هتيمن بي.
ناسمانيش
وهک دهريا بيتن بي!

* * *

گەر بريارت داوه
په رستگه ويران کهي،
ليت ناپارتمه وه، کولنگت بق دینم.
گەر بريارت داوه
هیلانه که تیک دهی،
ليت ناپارتمه وه،
به ردیکی پرچنگت بق دینم.
به لام پيش نه وهی تو... کولنگه که داده ی،
هیلانه ی نه رمونول... به پلاری داده ی -

پیت ده لیم:
نیستاش نه چووه و بجی!
دهتوانین وا بکهین
زستان درهنگتر بی
که هاتیش،
بی زریان...
بی شهخته و بهفر بی!

۱۹۷۶/۱۲/۱۱ - منسکر

لَيْتَ رَاهَاتووم

لَيْتَ رَاهَاتووم:

وَمَكُوو مَنَال - لَه كۆيَكَهِي مَهَم.

وَمَكُوو مَاسِي - لَه زَهْرِيَا وَجَهَم.

وَمَكُوو شَاعِير - لَه شَيْتِي خَوِي.

وَمَكُوو شَيْت - لَه سَوْرَتِي خَوِي.

* * *

لٲت راهاٲووم:
وٲكوو بهنگكٲش - له بوٲى بهنگ.
وٲك نٲگاركٲش -
له هارمؤنٲا و زمانى پهنك.

* * *

لٲت راهاٲووم:
وٲك خه نجر - له كالانى خٲى.
قهره ج - له ئاگردانى خٲى.
وٲك كٲژى لائٲى كوودستان -
له كلچووك و كلدانى خٲى!

* * *

نهگه رٲؤٲك لٲت نووپه بووم،
نهگه رٲؤٲك برٲارم دا جٲٲ بهٲٲلم.

دلتهنگ مه به،
خامت نه بی،
دریژترین پتی تووریمیم
له بهردمرگه کوتایی دئی!

۱۹۷۷ / ۱ / ۹ - موسک

شهو نییه خهو به چیاوه نه‌بینم

به‌ندییه‌ک تاسەر حوکم درابی،
سندم له پیتی بی و که‌له‌پچه له دهست،
له‌زیندانیکی ته‌نگ ناخنرابی،
چهند سوار چاکانه
خه‌و به نه‌سپی شی و باوه ده‌بینی،
چهند منالانه
خه‌و به نه‌ستیره و گیاوه ده‌بینی،

منیش، شهو نییه،
وهک شهو بهندییه،
خهو به هیززکی واوه نه بینم
من بق چیا ببا... یا چيام بق بیئی

۱۹۷۷/۲/۲ - مۆسکۆ

نه‌ورۆژى 1977

تۆ مشوورى ئاگر مه‌خۆ.
سه‌رت له‌سه‌ر سنگم دانى،
بزانه، كۆپه و نۆله‌ى گر
چ ده‌كا بۆ ئه‌م نه‌ورۆژه!
منيش سه‌ر به‌ باسكت ده‌كه‌م،
واى بۆ شه‌وى تاريكى وا
باسكى رووتت چ ئاگر تكي پيرۆژه!

١٩٧٧/٣/٢٠ - مۆسكو

نامه

ئىتوارميه .

باران نم نم دېته خواري.

ته نيام .

نا ، ته نيا نيم -

هموو موسكو له گڼل مندا ههنگاو دهنى .

ته نيایي - کارما مزيك بوو ،

راوکه ريک هات ، ته قهلى لى کرد ،

ههنگاو هك انم نايگه نى !

* * *

ٲٲوارميه .
ٲاران نم نم ڊٲٲه خوارئ .
ٲهٲٲام .
نا، ٲهٲٲا ٲٲم -
کاتئ ڊه ږږم
شه قامئ ٲر خٲئ له قام ګرئ ڊڊا .
کاتئ ڊه ږږم
له ګٲرفانما
نامه ٲه کی ناو زهرقئ نال
ډلئ ډوممه، لئ ڊڊا!

۱۹۷۷/۵/۱ - موسکز

با دڙ

با دڙ، با دڙ!
نه مېش ناستانه ي خليفه هه ليکړدووه و
به ناوگه لي
فتوا ي (مه لاي خه تن) دا دڙ!

* * *

با دى، با دى!
كويتان مه لخن،
چون دار به پروو دهنر كينى!
سهرنج بدهن،
چون كه پكه شاخ به لادا دى!

* * *

با دى، با دى!
دهست به نابرووى خوتانه وه بگرن، خه لكه،
نه گهر توتك نابروو مابى.
نهك هر كلو،
با سهريشمان پيرقزى با و رهمه با بى!

موسكو - ۱۹۷۷/۶/۲۳

بیری هه‌ورگر

که هه‌واری نامۆییم... پێ دهنیته هه‌ر شبارێ،
راوی هه‌وری مسینی ژانه‌کانی خۆم دهنیم،
بو‌نه‌وه‌ی به‌رزه‌فتی که‌م،
بی‌گوشم تا ده‌بارێ!

* * *

ۛز ۛه ۛم، زور ۛز ۛه ۛم،
 قري ۛچاني وارښو
 به به لېستېك نه مر ۛم؛
 بڼ ۛيزاني پوتسدام
 جتي ژوان نيزيڪتر ۛم؛
 (ډيتسكي مير) ي موسكو #
 پر ۛه زوي سلیماني،
 (ناليڪسانډر پلاچ) یش #
 پر ۛيشووله و ۛوتر ۛم؛

* * *

هوري ژان به ناسمانا،
 وهك ۛشتي به ډهريادا،
 رووي ۛردوته مهفتن و
 ۛوي به ۛوشه نان نادا.

بانگم دىكا: « وىرەۋە!
 لىزانە، لەۋ كىۋانەي
 پوۋرەي مېش و مەگەزى
 مېژوۋيان لى نىشتوۋە،
 تۆ پىرى ھەۋىرگىر و
 سىماي خۆت جى نىشتوۋە»

۱۹۷۷/۷/۲۹ - پۈتسەم

* دېتسكى مىر: مىغازىپەكى گەۋرەي گەۋرەيلى مىلانە لە
 سېنتەرى مۇسكۇدا.
 * ئەلىكساندەر پلاتس: ناۋى مەيدانچىكى گەۋرەي پۇۋەلەتى
 بەرلىنە.

چاوی تۆ

ئەگەر لەناو جەنگ لایکی چەدا ون بىم،
ئەگەر لەناو زەربا يەكى پەركەمدارا
كەشتىم تووشى كىژەنىك بى و سەراوين بىم:
ترسم نىيە،
تا چاوى تۆ قىبلەنما و پىقەرم بى.
تا چاوى تۆ نىزىكتىن بەندەرم بى.

* * *

خەلک گوئی لە رادیۆ دەگرن،
 بۆ ئەوێ کۆ پێشبینی کەن.
 منیش، کە ئێوارە دادی،
 تەماشای چاوی تۆ دەکەم:
 دەزانم، با لەکوێرا دی؛
 پلەمی گەرما لەچەندەوه تاجەند دەروا؛
 باران کام کیلگە ئاو دەدا؛
 کام دارستان، کام چیا دەشوا!

١٩٧٧/٨/١٦ - پۆتسدام

بیئاتی

شہمندیہ،
وہک مارتکی سہرلہ دورنراو،
گینگلی دہدا و دہیفیشکاند.
شہو بۆنی ژوانی لی دہہات...
بۆنی پایز،
بۆنی شیعر،
بۆنی بارانی لی دہہات.

* * *

کوتی: « ناوم بیئاتی به »
 مات بووم.
 مات بوو.
 جگرمیه کی دهره پنا.
 بوم داگیرساند...
 بهره بهره،
 له بهینی په نجه کانیدا،
 جگرمکه بوو به سوتک.
 بهره بهره،
 له بهینی لیوه کانیدا،
 منی سوتک بووم به جگره!

* * *

وهنوزی دا.
 دهستی ساریه نجه په مبهیی

و مک نامه‌یه‌کی نه‌تینی،
 که پیلانی کوده‌تایه‌کی تیدا بی،
 خزایه ناو ده‌ستم و مه‌یی.
 سه‌ری و ه‌کوو ه‌ژنرا ویه‌ک
 ه‌تیدی ه‌تیدی... لار کرده‌وه.
 منیش شانم و ه‌ک ده‌فت‌ری
 تاه‌زرق بوو
 ه‌له‌ستیک‌کی بیت‌ه سه‌ری!

خه‌و بر دیه‌وه.
 تا به‌یانی خه‌و بر دیه‌وه.
 منیش و ه‌کوو بازرگان‌یک
 که‌را بیت‌ه‌وه له سه‌فر،
 به‌دریژایی شه‌وکاری سارد
 زیر و زیوی ناو پریاسکه‌ی
 خه‌ونه‌کانی شه‌وم ژمارد!

* * *

كە بەيانى،
 شەمەندەفەرى فېگرتوو
 سەرمى نايە كۆشى پراك،
 بېئاتى - شاژنى نووستوو -
 ۋە ناگا ھات:
 - گوتن مۆرگن!#
 +گوتن مۆرگن!
 جەنتاكەي ھەلگرت، دابەزى.
 نە ئەدرىس، نە خواخافىزى...

* * *

ناخ، بېئاتى!
 خۆزگە، سەد خۆزگە، دەمزانى
 بەدرىژى شەو
 سەرت لەسەر شانى كى بوو!
 خەونەكانت

كام شۆپەسوار
مىۋانپان بوو تا بەيانی!
ئاخ، بیئاتی!
خۆزگە، سەد خۆزگە، دەمزانى!

۱۹۷۷/۸/۲۲ - پراگ

كۆتۈن مۇرگىن (ئۇلماى) : بەيانی باش

کوردستان

کێلگە دەستری بۆ باران، چیا بۆ هەلۆ.
پووبار و چەم بۆ نەهەستان، خۆر بۆ ناسۆ.
ناگریه‌رست بۆ ناتەشگە، با بۆ چرۆ.
نەستێره و مانگ بۆ سپێدە، منیش بۆ تۆ.
کوردستانم، منیش بۆ تۆ!

١٩٧٧/١٠/٥ - مۆسکۆ

من جاوو بکاسم

من دوو کاسم -

له کاتیکدا،

له دانسیکی تریفهیی و نهرموکدا،

که مهربندی تویه دستم،

له همان کات،

له کهل زاروینانی چیا،

له ناو گرا شایی مردن داده بستم.

من دوو کهسم -
که ته ماشای لیوم دهکەیی،
بزەیی ئومێدی تۆ زاوه.
که ته ماشای چاوم دهکەیی،
فرمێسکی تیا قەتیس ماوه.
من دوو کهسم!

٤-٥٠١/١٦/٩٧٧ - مۆسکۆ

بۇ مۇزاكە چۆنالدىسن

لەم زىيانەي پر ھەرادا،
لە بەلەمى شەقوشىرى
بەر تەۋزىمى پىل و بادا،
زۆر دەرسم
بازى كيانى خەيالگىرى خۆم بزر كەم،
ماوهم نەبى
دو پىرئزەي چاۋەكانى تو نەمر كەم.

* * *

لە ئىستاۋە
مەن خەمخۆرى ئاسمانىشىم:
پاشا چاۋى تۆ،
ئىدى ئاسمان چۆن بىتوانى،
بەيانىيان، كە رادەبى،
لە سامالى خۆى بىروانى!

۱۹۷۸/۵/۴ - مۆسكۈ

زارۆ

لە زۆر کلتیسی دنیا دا
بەرامبەر ئەلتار وەستاوم.
لەمیحراپی زۆر مزگەوتا
سام دایگرتووم، حەبەساوم.
بەلام...
هیچ ئەلتاری، هیچ میحراپی
وەک مالی زارۆ تیا نووستو
بۆ من سامی نییه و نابێ!

١٩٧٨/٦/٣ - ناییرانئەندێرک

نووشته

نیشتمانم - نووشته‌یه‌که،
عومری هه‌زاران سال ده‌بی.
که نوح بقی کردم، پیتی گوتم:
» وریابه! کهس نه‌یکاته‌وه.
بکرتنه‌وه به‌تال ده‌بی. «

کرایفسفالد - ۱۹۷۸/۸/۷

زالله

پۇڭتان دەۋى؟!
پۇڭ لە سنگى ئاسۋدايە،
بە خەنچەران ئاسق شەق كەن، پۇڭ دەربىتىن.
سىماي ونبوۋى خۇتان دەۋى؟!
سىماي ئتۈۋە خەلىفەيەك كەردى بە خشت
بۆينچىنەي يەكەم مزگەوت:
بىرۇن مزگەوت بىرووخىتىن.

جیتان دھوئ؟
سہریہ سستیتان؟!
ہزار سالہ سہریہ سستیتان
کچہ و دھوئ لہ گہ لٹانا،
بہ لام کوانی پیاوہتیتان؟!

۱۹۷۸/۸/۸ - ناپیراندنبرگ

سەربازى وۇ

كە وەفدى دەجىتە شوپنى،
بۇ سەركەرى سەربازى ون،
تاجەگولپنەك دىنى.

ئەگەر سىبەى وەفدىك بىتە ولاتى من،
لېم بېرسى:
« كوانى گۆپى سەربازى ون؟ »

دهلیم:

« گوردهم!

له كه ناری هر چوگهیی،

له سهر سهكزی هر مزگهوتی،

له بهردهرگهی

هر مالتی، هر کلیسهیی، هر نهشكهوتی،

له سهر گاهبردی هر شاخی،

له سهر درمختی هر باخو،

له م ولاته:

له سهر هر بسته زهمینی،

له ژیر هر گزه ناسمانی،

مهترسه! كه میك سهر داخه و

تاجه گولینه كهت دانی! »

۱۹۷۸/۱۱/۵ - موسكو

پاڪانه

خُڙ تا نِيواره ناسمان تهِي دهڪا،
که چِي پِي ناسقِي قهت لِي تِيکناچِي.
پووبار هزاران پهناو پيچ دهڪا،
که چِي هر دهبي بهر هو دهر يا چِي.

له ږيگه‌ی نيوان
ليکدا بېران و
بېکگه‌یشتنی من و توش، گيانه،
که ليک باوېش ه‌ن.
به‌لام، ه‌مويان
ږي باوېشی تۆم پي نيشان دده‌ن.

۱۹۷۹//۱/۲ - مټسکر

ھارمۆنیا

بى تۇ -

نوختە يەكم،

چەرخە دەدەم... لەناو جەغزىكى مەزندا .

لەگەل تۇدا -

جەغزى لىنيا وىكىيتەو و

دەيىتە نەنگۈستىلە يەك،

لە پەنجەي پىيتىكى مندا .

۱۹۷۹/۶، ۱۰ - مۆسكۈ

لەم تۆم خۆشەوێ... لەم ئەویش

کە من تەنیا جارتیک بژیم:
لەم تۆم خۆشەوێ، لەم ئەویش.
کە من تەنیا جارتیک بژیم:
نە تیشکی پۆژ دەتۆرینم،
نە تریفەیی مانگەشەویش.

* * *

ئەگەر دوو جار ژىابام:
 خوشەويستم ھەر تۆ دەبووى لەمەيانا.
 لەويتىردا
 ئەوم دەکرد بە ئاقانە.
 بەلام... چىكەم!
 كە من تەنيا جارىك بژىم،
 چارەم نىيە،
 ھەم تۆم خوشدەوئى، ھەم ئەويش.
 ھەم تىشكى رۆژ دەپەرستم،
 ھەم تريفەي مانگەشەويش!

۱۹۷۹/۳/۱۶ - مۆسكۆ

نەورۆزى ۱۹۷۹

ئەمسال بى چيا نەورۆز ناكەم.
بى بۆنى كيا نەورۆز ناكەم.
نەورۆز ناكەم بى بلىسى سۈرى ناگر.
نەورۆز ناكەم
گەر پەشەلەك تۆز نەكات و
بەخۇم نەبە سەرچۆيىگر.

* * *

کزهی چهرکم،
بهیانی زووه لمسینه.
زقر دهرسم:
کهوتک، کارتک،
گوندیک، شاریک،
چهمیک، چپاییک
لهبیر بکه م.

زقر دهرسم:
داریک، بهردیک،
کوختیک، گهرتیک،
پنجه گیایهک
لهبیر بکه م.

* * *

بهیانی زووه لمسینه!
دیشان مهلی:

« با تیرخه و بی »
 سویتندم به چیا خواردوه،
 که کوردستانه دووره کهم،
 به گهرمین و کوستانه وه،
 بکواز مه وه بق غریبی - بق ژوره کهم.

۱۹۷۹/۲/۲۰ - مۆسکۆ

ئاويىتە بووۇ

نازانم چۆن ئاويىتەت بىم؟
ئەگەر بەھەشتى، يېم بلى،
تا كىر نووش بەم بۆ گشت خاكان.
ئەگەر دۆڭمخى، يېم بلى،
تا زەمىن پىركەم لە تاوان.

* * *

نازانم چۆن ئاوتتەت بىم؟
 گەر خاكاكى داگىر كراوى، پىم بلى.
 تا پىستم بىكەم بە ئالات.
 گەر وەك منىش قەرمجىكى،
 سنوورىكم بۆ بىكىشە،
 بۆ خۆت مەن بىكە بە ولات!

۱۹۷۹/۴/۲ - مىسكىر

ئەو ساتە خوشەم ھېشتا لە بېرە#

ئەو ساتە خوشەم ھېشتا لە بېرە
كەتۆى نەونەمام،
وەك تاپۆيەكى بالدارى تىژرەو،
وەك ئىدىيالىكى ئاسمانى و بىگەرد،
خوت پى نیشان دام.

له ناو دوودلی و سه رقائلی ژینا،
 دل پر نیش و ژان، پر نائومییدی،
 ماوهیه کی زږد
 دهنګی ناسکت زرینګایه وه و
 خه ونم به شپوهی شیرینته وه دی.

سالن هاتن و سالن رابردن،
 که لیک که رداوی سه رکش هلیانکرد،
 دهنګ و شپو متیان له بیر برده وه،
 هر خه ونیکمیان بق ناقاریک برد.

له نه نیاییدا،
 له بهندی خانهای نهنگو سته چاوا
 پژانی ژینم بیده نګ تیه رین.
 نه خواپه رستی و سرووشیان تیا بوو،
 نه دلدا خوریان، نه نه شک و نه فین.

* * *

دلم لیده دا،
 ئاوازی گهرمی لیتوه هه لده پرتی،
 دیسان، سه ره نوئی، بن ساباتی ژین
 پراوی پر بۆوه:
 له خوا په رستی،
 له ئهشک و سرووش،
 له سیحر و نه قین.

* تانویژی تهه هه تراومه هه پوشکینه و چ
 نه خشه کانیش هه خۆم

له يهكهم پۆږى شەرى دژواردا#

له يهكهم پۆږى شەرى دژواردا،
پيش چوونه مهيدان،
نامهكانى تۆم
گشت كۆكرينهوه و گرم تى بهردان،
مهبادا دوژمن
وشه پيرۆز و بهرزى دلدارى
بهاوتنه ژير پۆستالى چلكن.

* * *

ئىستاكەش كاتى
 رووى خۇم بۇ دواۋە ۋەردمچە رختىنم،
 لە ئاسۋى دووردا،
 لە ھەمان جىدا دووكەل دەبينم.
 وام دىتە بەرچاۋ
 نامەكانى تۇ ئىستاش ھەر ماۋن.
 ئىستاش بلىتسە بەرى نەراۋن!

* بىرۈكەي نەم شىعرە لە كاپسەن كۋايف ۋەركىب
 دەسكارىي كراۋە.

مۆسكۆ

تا ئەمەرق چەند جار
دلى بىلەنەم، بىق شۆرەشىيەرى،
داخوريا، لىيى دا،
وھك زەنگى دىتەك بىق نوپۇز لى بدرى.

« ئەمەرق نا، سىيەى... »

« ئەمەرق نا، سىيەى... »

نەي زمانەكەم!
خۆ ئەتۆپەيكي بەستە و بلیتسەي،
كەي لە داوتنی پەيكەري پوشكین
مۆمیک پێ دەكەي؟
نێ دە كەي؟
كەي؟

كەي لە كلتیسەي
شۆر و ئەوینی ئەم نازدارەدا
زەنگیک لێ دەدەي؟
لێدە، دەي!
دەي!

* * *

نەي مۆسكۆي جوان،#
نەي مەلبەندی
كۆل و بەفر و هەمیشە ژوان!

له نامیزي نهرمی تودا،
بقیه کهم جار، به ناشکرا،
به سهرهاتی نالایه کم گیرایه وه،
که هه لنه کرا.

بقیه کهم جار، به ناشکرا،
نه خشه یه کم له دیوار دا
(نه وه ی به رۆژ
له نه تله سی دنیا دزرا).

بقیه کهم جار، به ناشکرا،
مزی هه لبه ست:
دهست و کولم،
لیو و کولم
پیشکesh کرا.

بۆيەكەم جار لە ژيانا،
چاوم شەرمى لە خۆر شكا؛
بۆ ئافەتان،
جىي ژوانم
لە شوئىكى روناك دانا.

* * *

ئەي مۆسكىي جوان،
ئەي مەلبەندى گۆل و بەفر و ھەميشە ژوان!
دەگىرنەو،
دەلەين، گۆران
بە بينىنى
دوو چاوى « پر لە ھەستى جوان » #
لەوى سىسى بوو كانى،
تروپىكىك بوو،
ژانى كرت، ھەژا، خرۆشا،
پرى كرى لە گۆرانى!

من گوران نیم،
 به لام... ږمکم
 چږیک خه م و داخوړپانی
 گیانی ماندووی نه وی تیایه .
 من لووتکه نیم،
 به لام... دهشی...
 کلاوهی سهوړزی گردیک بم،
 که له سایه ی لووتکه دایه .
 نه ی نازانم،
 تا کوو نه مړو
 چاند دلّویه زهرده خنه و فرمیسکی گمش:
 (هی چاوی کال،
 هی چاوی شین،
 هی چاوی ږمش...)
 له گېژمنی شه ورنګی غه ریښمدا
 سووتان وهک موم،
 درهوشانه وهک چرا...

ئەي نازانم...
 بۆچى لە بەر پروناككيان
 شيعرىكم بۆت پى نەنوسرا!
 ئەي مۆسكۆي جوان،
 ئەي مەلبەندى
 گۆل و بەفر و ھەمىشە ژوان!

۱۹۷۹/۱/۱۸ - مۆسكۆ

«دەربېنېكى گۆرانە لە ھۆنراۋەي «مۆسكۆي جوان»دا.
 * دەربېنېكى گۆرانە لە ھۆنراۋەي «وەلامى پرس» دا.

جیہاڻ

جیہان - قہ چہیہ کی کہ رہ .
جیہان - قہ چہیہ کی لالہ .
ہر کہ سیتی بہ چوری نہوت
بہند مخورنی نہ کاتہ وہ ،
فہر ہادیکی رہنجبہ تالہ !

* * *

جيهان - قه چپه يه كي كه ره .
 جيهان - قه چپه يه كي لاله .
 نه مرځ نيه ، ده يان ساله ،
 نه شكي چاوم
 زمنگول زمنگول، دانه دانه ،
 خويني دلم
 دلوق دلوق، دانه دانه ،
 بق كه رڼي شووشه نه وتيك
 دمكاته موري كه رانه !

۱۹۷۹ - موسكو

کله پنهانې جهنګ

کوټتان لیمه؟

من کله پنهانې جهنګ لې ددهم،
جهنګیکې پیروږز و نه مړ.

کوټتان لیمه؟

من مژده ی جهنګیکم پییه،
له هه موو جهنګی که وره تر!

گویتان لیمه؟

من که پهنای جهنگ لئی ددهم.

بی نهو جهنگه پاست و سووکین.

بی نهو جهنگه،

هه لۆی چیا نین: نیرهمووکین.

بی نهو جهنگه،

نه گهر میژوو زه پیمینیش له چاو بکا

نامانبینی، هیند بچووکین!

* * *

گویتان لیمه؟

من که پهنای جهنگ لئی ددهم.

جهنگیکی وا که بۆنی ئاههنگی لئی بی.

من نه فرمت له جهنگیک ده کهم،

بق نهوه بی،

دنیا وەک پیتش جهنگی لئی بی!

۱۹۷۹/۳/۱۵ - مۆسکۆ

ژياندهوه

جارجاره خهه تا هه وكم دئ.
نازار دهگاته رادميهك،
ژينم بدهم به بهرديكدا،
وردی بكم وهك بادميهك!
كه چي، له پر:
ورشه ي هه وداي هه زړكي نوئ،
سهرمتاكه ي كه لكه له يني.

ژيانه وهی پنجه گيايی،
 زهر دمخه نهی کۆریه له یی،
 به ژن و بالای شۆره ژنی،
 سنگی سه رکیشی خرینی -
 وام لی ده کهن
 له خوشییان لیم بروی بال؛
 له ناسمان بیارتمه وه،
 پردی ژینم وا درێژکا،
 نه پهمه وه به ههزار سال!

۱۹۷۹/۵/۹ - مۆسکۆ

جايگه

بۆ جهميله - سەردادەمخەم.
بۆ ژان دارک و تەشکۆفە - سەردادەمخەم#
بەلام ژنیک، لە خاکی پر مەرگی مندا،
پێ لە جەرگی خۆی بنیت و بێی بە داگ،
لە بەرپیتیدا کەنووش دەبەم،
ناوچەوانم دەسووم لە خاک!

١٩٧٩/٨/٣٠ - پۆتسدام

• جهميله بوجەپیرە: کچەفیداکاری جەزائیری.
ژان دارک: کچە قارمانی فەرمانسی.
تەشکۆفە: یەکەم ژنە کۆسمنۆناوت (کەریوونگەر).

مەرج

من قەت دژى ئەو نىم
دكتاتور جىهان بگرن،
سىبەرى خوا بن، زۆر بن.
بەلام مەرجىكم ھەيە:
منالان دكتاتور بن!

۱۹۷۹/۱۰/۲۲ بەرلین - وارشا

ناونیشاڭ

تا هه لېستیک ته راو دهیښ،
من رڼوڅی خڼم په ږه دهکهم
وهمکوو هه لاج.

که ته راو بوو،
خالیک دهکهم به عرش بوو،
ناونیشانیک دهکهم به تاج.

* * *

مهر قورینگیک
 جارتک بالی له دهریاچهی
 نه‌ئینی من هه‌لکشایی،
 بۆته وشه بۆ هه‌لبه‌ستیک،
 که عومرتکه دهینوسم و ته‌واو نابیی!

* * *

هاوړیتم، ماندووم!
 وا هه‌ست ده‌که‌م،
 هه‌لبه‌سته‌که‌م هه‌تنده درێژدادی بووه،
 دیوانی بوون لیتی پر بووه...
 ناگام لێیه، له یادمدا
 جیگژرکی ده‌که‌ن په‌یفه‌کان.
 ڕیگه‌م بده خالێک دانیم،
 تۆی بۆ بکه‌م به‌ ناوینشان!

١٦٧٩/١١/٩ - مۆسکۆ

شپڙهه

نډو پڙهه ژوانمان هه،
هرچي دهستي بډ دههه:
پيالهي چا، كتيب، قهلم...
هموو گولاو دههدهه.
نډو پڙهه ژوانمان هه،
هيشتا زوهه و تق دورى،
نندامه كاني له شم نځيه تيرى ليك دههه:

چاۋ - پەزى لەشت دەپنى،
 دەست - بە دەنگتا ھەلدەزنى،
 گوئى - نوقمى بۇنت دەپنى و
 مەوداى دووريت دەپتوئى...
 بريا دەنزانى، گيانە،
 ئەو پۇژەي ژوانمان ھەيە،
 چۇن سەرم لى دەشتوئى!

۱۹۷۹/۱۱/۲۲ - مۇسكۇ

شەونوئىرى نامۇياڭ

(۱)

لە ھەرجىيەك چيا بېينىم -
دلم،

وھك لە ژوانى يەكەمىدا،
دادەخورىتى، پادەچلەكتى،
سەرسام دەۋىستىم لە بىنيا...
ۋا تىدەگەم،

لە چىيائى مىنرا دەست پىتى دىكەن
چىيائەكانى ھەموو دىنيا!

(۲)

له هر کوئی کانی ببینم -
دلّم،
وهک له ژوانی یه که سمد،
داده خورپي، راده چله کي،
پيش نه وهی بينی پتوه نيم،
له به رده میا به هیمنی چوک داده دم،
قهوزهی سهری
وهک شابسکی شور وژنیک شانه دهکم،
چونکه من وام به بیردا دی،
که شیرناوی گشت کانییه کان
له نیشتمانی منرا دی!

(۲)

سهرمای گه لیک شارانم دی،
به لام په نجه م له گۆ نه چوون،
چونکه سهرمای هه موو جتیه ک
تیشکیک پۆزی نیشتمانی منی تیایه.
گهرمای گه لیک شارانم دی،
به لام گیانم وه پرس نه بوو،
چونکه گهرمای هه موو جتیه ک
سروهیه کی نیشتمانی منی تیایه.

(۴)

چاۋى كىزى ئوردوپايى
گەر شىنیش بى - خۆشم دەۋى.
گەر سەۋزىش بى - خۆشم دەۋى.
ۋا تىدەگەم:
شىنقىرىن چاۋ،
سەۋزىرىن چاۋ
لەم دىنپايە،
تۆزىك رەشىيى
چاۋى كچى
نىشتمانى مەن تىپايە!

(۵)

نیشتمانم!

تۆۋەك تانەي لەسەر چاوم.

تۆۋەك تەمى، لە گشت لاۋە دەۋرەت داوم.

تۆ ئاۋتەنەي -

لە ناۋ تۆدا ھەموو دىنيا بەدى دەكەم.

تۆ تەيمانى -

بە ھۆي تۆۋە ھېچ نابىنم:

نە كەل دەبىنم، نە زەۋى.

نە خوا دەبىنم، نە ئاسمان.

جا نازانم

نە جىھان ۋەك تۆ بچوۋكە،

نە تۆ گەرەي بەقەد جىھان.

نیشتمانەكەم - كورد سەتەن!

۱۹۷۹/۱۱/۲۹ - موسكۋ

ڄارستاني سووناو

هر نازداري دلي دامي،
له بناري دلدا ناشتم، وهڪ نه مامي.
تا وام لي هات،
له ساي سهرى خوشه ويستان،
بوومه ماخوي شادارستان!

* * *

تۆم ناسى،
ى نەمامى شىلک و نەمر،
م زانى تۆش دەچىتە پال ئەوانى تر:
پوئى، دەبىت
فېنكايى... بۆ ھاوينم.
گەرمايى... بۆ زستانم.
چى، لەپر، بووى بە شەمچە و
ت بەردا دارستانم!

۱۹۷۹/۱۱/۳۰ - مۆسكۆ

جيهانی نازاد

جيهانی نازاد
هيندهی کوئی هه‌لخا
بق زه‌مزمه‌ی نه‌وت له جه‌رگه‌ی خا‌کا،
که‌ر و کوو‌ر بووه،
هه‌ست به سووتانی لووتکه‌ی کتو نا‌کا!

f

۱۹۷۹ - مۆسکۆ

نه‌مشهو تا به‌ری به‌یانی...

نه‌مشهو، تا به‌ری به‌یانی،
نه‌نووستم و سه‌رنجم دای.
چهند جارتک دیتم راچه‌نیت.
چهند جارتکیش دیتم گریای.

خه‌ونت به‌چییه‌وه‌ده‌دی؟
چبوو؟ بقچی را‌دم‌چهنیت؟

له حيله‌ی نه‌سپي څه‌می من؟
له ناوړينگي قه‌له‌می من؟
له هه‌لبوون و کوزانه‌وهم؟
له فرين و نيشتنه‌وې بي پرانه‌وهم؟

چپو، گيانه؟
له خه‌ونتدا کچيکي ديم له‌که‌لدا بوو؟
يا بق ولات
بارگه‌وينه‌ی خوږم تيکنابوو؟

* * *

من له څه‌می تق ناترسم!
من دهرانم،
څه‌مه‌کانت
وردن، قشتن، ژيکه‌لانه‌ن...
من دهرانم،

مه‌كانت

كوو خه‌می هیچ كه‌سیتك نین:

نكه‌مرواری و زه‌نگیانه‌ن!

. چاوه‌كه‌م،

سان گیانم تژی كه‌وه

منالی و تاسه‌ی یاری...

یسكه‌كه‌ت بكه‌رموه،

م هه‌لرێژه

نكه‌زه‌نگیانه و مرواری!

زستانی ۱۹۷۹ - مۆسكۆ

شېئىرى

دەزانم، تۆ وشە يەككى،
بەلام زۆر جار، بۆ وشە يەك،
هۆنراۋىيەكم كۈشتۈۋە!
دەزانم، تۆ خونچە يەككى،
بەلام زۆر جار، بۆ خونچە يەك،
گولجارىكم جىيەتشتۈۋە!

تشرىنى ئۈرۈمچى ۱۹۷۹ - مۇسكۇ

فەرمانىيەتچىلەر

ئ

ئاخۇئاندىن: دواندىن، بە قىسە مېتنان

ئادىگار: سىما، بېچم، قەلەپەت، (مىلامىچ)

ئارمىيەشەين: ئارمىيەشەين

ئازانىس (لاتىنى): رەكالىت/ ئازانىسى دىنگىياس:

رەكالىتى دىنگىياس رەكالىتى

ئاورىنگە: ئاورىنگە، چىرىسكە، پىرىسكى يۈدى ئاكر.

ئۆفەيمىس: ئۆفەيمىس، دائىرە

ئەلەمىر: ئەلەمىر، فرمىسكە، ئەشك، پۈتتەك

ئەنى: ئاۋچەۋان، تەۋىل، ھەنە
ئىدىيا: (گرىكى) بىرۈكە، ھىرۈكە (فكره)
ئىدىيال: نىرونە، مىسال

ب

بىسكۈت: بىسك و ئەكرىجى بىجۈك
بىنەۋشە: بىنەۋشۈك، بىنەۋشە، فەزۋانىكى ۋەدى
مەيلەۋ نەرمى كەسك
بەتل: بەش، پىشك
بەرزەفت كەردن: كەرتن، كۆنترۇلكرن، خىستەنە زىر رەكئە
بەلەك: پوز، باق، لە كۆزىنگەرە تا نەزىر
بىن (بىن) : ھەناسە، پىشۋ، ھەك، فەرك، كەروو/ بىن
پىۋەنان: دەم پىۋەنان و خوارىنەرە.

پ

پوشە: ۋرەشە، شەۋقدانەرە، بىرەك
پەركەم: فە، كىلار
پەرموۋچە: پەرى بالندە (بىر فەلجى ۋەنەكرن بەكار
ھانۋە)
پەيك: قاسىد، پۇستەبىر
پىرۋزە: پىرۋزە، ھوما، پەرىكى بە نەرخى رەنگ ناسمانىيە
پىل: شەپىل

ت

تاپۇ: ئارمايى، رەشانىگ، سامىتىك

تۇي: بىر، مەشت

تۆتكەگەرتىن: ئارامگەرتىن، ئۆمرەگەرتىن، ھەدادان

تۈنپىل: رەھەند، نەقق، پىكىمى ۋىزۇمىنى

ج

جىتۋان: ئوانىگ، جىنى پىكىگەمىشتىنى دالداران

چ

چەلىن: جۇرە كۆرۈپەكى رەنگىنى كۆرۈمۈرۈپە

د

داۋەل: دارىكە پەرزى پىتۈە مەئالىنن لە ئاۋ شىنايى بىز

رەۋاننىۋەي يالىندان

دورگە: كراف، جەزىرە

دەۋار: چابىر، خىتوت، رەشمال

دەندە: پەراسىر

دىالتۇگ: كىتىرگىز

ر

راشكان: بىسەرچۈن

رگە: بىتىرگىم، تۈرۈلەقەغەز

پوڄئنه نگیو: ناهی گیان دمیکن

پهوت: ریشتن

پهوان: گیان، روح

پترسمیور: موخریج، دهرینه

ز

زنار: تاشهبرد، گاهبرد، کلهری گلهک مهن

زهره مه: لهرخو گورانی کوتن، ورینگه ورینگ،

ورینگاندن. بزم و دنگه دنگ

زهنگول: ننوک، دلپ، پشک

س

سایسایانی: خخته تین

سایپته: بنمچی خانوو

سارخ: سلالجه، سارنجوک

سرووش: رمی، نیلهم

سوژیت: ناوهرؤک، زنجیره ی پروداو له بهره می هونه ریدا

ش

شایساک: بسکی سهرتپ، نهگریجی جوان و بهرو

شالوور: جزره بولبولیکی دنگخوشه

شاهجه: کله شقارت، دنگه شقارت، شقارت،

شقارت، پیتک، نهفتک، کرتک

شەھەرلەر: شەھەرلەر

ق

قەنىيات كۆرۈن: قەنىيات كۆرۈن، قەنىيات كۆرۈن

ك

كازەت: كازەت، كازەت، كازەت، كازەت، كازەت

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

كازەت: شەھەرلەر، شەھەرلەر

ك

گراممەر (گريكى): رېزىمان، رېزىمان، رېزىمان

گولتووك: گولتووك، گولتووك، گولتووك

م

ماخۆ: خاومن، خودان، خێو، ساحیب

مز: دستبەق، کرێ

میشوورخواردن: خەم خواردن، بە تەنگەبوون

مۆری: مودود

موزی: موزخانە (باشگری خانە، زەدە و بەکارهێنانی

مەلە)

موغ: پیاوی دین لای زەردەشتیان

ن

نەوا: ناوازان، پەنا، دالە، نووا، نارامگە، جێی حەوانەرە

نەومەمیلە: مەسکی تازە پێگەشتو

نیقۆ: پزوی دەری

نیهاد: وێژدان

نیلە: کرفە، کلە، لرفە، دنگی پیت و مالای ناگر

و

واگۆن: فەرغزنی شەندەفەر

وریشە: بریسکە، بریقە، کرشە

ه

هز: بێر

هەژمەت: هەژمەت، داخ، خەفت، سوێ، تاو

ھەلۋىن: سەركەتەن، مەلگەز (بە بەرزايىدا)

ھەلۋىرمان: كىمەلەپەن

ھەۋدا: دەزىۋ، دار

ھەۋك: تۈرك، كىرە، خەك، يىن

ناوهرۆڤک

فرمیسک و زام

١٥	لهبیرت ناکهم
١٩	نقد لیت دوهم
٢٠	کیزۆلهی دلگیر
٢٣	پهشیمانی
٢٥	کرێکارین
٢٧	دۆن ژوان
٣٠	ناواتیک

- ۳۲ تابلقی زیانم
- ۳۵ هر به دراوم
- ۳۹ پیکنه
- ۴۴ نهی گولی زمره
- ۴۸ بمرکه باوش
- ۴۹ خاله پیروټ
- ۵۲ وشه پوره
- ۵۴ شه مزنگ
- ۵۷ گیانه گهر چارچار
- ۵۵ دلداریی بیدنگ
- ۶۱ بمپوره
- ۶۴ جوانیی نهفسووناوی
- ۶۸ بریار
- ۷۰ یاری دلسوزم

بټی شکاو

- ۷۷ هټراووم
- ۷۸ کچ و شایی
- ۸۱ بټی شکاو
- ۸۳ نامه‌ی ژاکاو
- ۸۶ مافی خوته

كیوی باوهر

رېږموم

همستیکی بریتدار

پېم نه کوتی

باسم پکن

بۇ خوای خهوتن

کۆتاییی چیرۆکیک

کۆرپک بۇ دوتنی

بۇ مارتنی مرزف

شونامهی شاعیریکی تینو

بۇ کچیکی کال

لهگلهما به

پیناکنم

کاک

لهبر دهرکه

دوو هژنراوه

ستی نامهی کورت

نیازیک ههلوهری

دمنکیک له کوردستانهوه

له دهمست دتی

۱۷۱	قنراومیهکی ساکار
۱۷۴	لئونامی شاعیرکی تینرو
۱۷۹	سپاریک
۱۸۲	پارچهکی ترم
۱۸۶	قوشم دهوی
۱۸۹	رنگ نیه
۱۹۳	امی زیندوی شیللی
۱۹۶	انی شوانی کمدال
۲۰۰	مویه پی تاسه
۲۰۲	والا پرهی پاداشتی دلداریک
۲۰۶	لنیام که
۲۰۸	هفر و پشکز
۲۱۰	قنراوم ناوزینگ دها

۱۲ وانه بق منالان و جسد شیعیکی قمدومه

۲۱۹	۱۰ وانه
۲۴۵	مردلی ۱۹۶۹
۲۴۶	ق شوقینیم؟
۲۴۸	۱۱
۲۴۹	میالز

۲۵۱	سرکهوتن
۲۵۲	ناشتی
۲۵۴	ته عریب
۲۵۷	تکایهک
۲۵۸	برووسکه

شهو نییه خهونتان پیوه نهیینم

رؤژ نییه لیټان تووهره نهیم

۲۶۷	تابلێیهکی زستانی
۲۷۱	نامهیهک بۆ دهرمهوی ولات
۲۷۴	دوو پێشهکی
۲۷۷	کۆسه
۲۸۱	نهوێهری تینویتی
۲۸۴	بۆم نانوسهری
۲۸۵	دهنگی رادیق و دهنگی شۆسه
۲۸۷	بۆ باززگانان
۲۹۰	بۆ شاعیران

شهو نییه خهونتان پیوه نهیینم

۲۹۳	کۆ بێ له من ماندووتر بێ
۲۹۹	نهگهر هاتی تعنیا وهره

۲۰۲	بق ندرگز تکی کیویله
۲۰۵	کوود متا
۲۰۷	دمریان کردم
۲۰۹	لبت نه کورئی
۲۱۱	خو
۲۱۴	چند وشمیک دمیارهی تهنی خرم
۲۱۶	نافگ
۲۲۰	فوتبول
۲۲۱	بفر
۲۲۲	چند وشمیک دمیارهی دلی خرم
۲۲۴	رامانیک
۲۲۵	بق مؤنیکا یقروار
۲۳۰	من و نرو و شیعر
۲۳۲	شیعر
۲۳۳	رشمبای دمنکوباس
۲۳۷	نهگر شمجاره بیموه
۲۴۷	بسمهراتی فیلمیک
۲۵۰	بق جوانیکی سارد
۲۵۲	ناکوهین
۲۵۳	خون
۲۵۵	نهلبرم
۲۵۷	پیشبینی
۲۵۹	زستانی پار

۳۶۱	بق چارپهشتیکی باکزی
۳۶۳	نامزی
۳۶۵	لهو رۆژهوه لهگهڵما نیت
۳۶۷	چاو منواری
۳۷۰	گهوره مهبه
۳۷۵	سێ هۆنراوه
۳۸۰	دیالۆک
۳۸۲	وارشق
۳۸۵	بق جیا ییه دورمکان
۳۸۸	شهیدداری
۳۹۰	تۆش به جیم بێلی
۳۹۳	ئاوتنه
۳۹۵	دلدانهوه
۳۹۷	پیش هه ورتریشقه
۴۰۰	لێت راهاتووم
۴۰۳	شه ر نییه خه به جیا وه نه بینم
۴۰۵	نه ورۆزی ۱۹۷۷
۴۰۶	نامه
۴۰۸	یا دێ
۴۱۰	بیری هه ورگر
۴۱۳	چاوی تۆ
۴۱۵	پیناتی
۴۲۰	کورستان

- ۴۲۱ من دوو که سم
 ۴۲۳ بر ملاک دنالسن
 ۴۲۵ زارو
 ۴۲۶ نووشت
 ۴۲۷ زله
 ۴۲۹ سربازی ون
 ۴۳۱ پاکانه
 ۴۳۳ هارمونا
 ۴۳۴ هم تقم خوش دهوی هم نهویش
 ۴۳۶ نه دزدی ۱۹۷۹
 ۴۳۹ ناوخته بوون
 ۴۴۱ نو ساته خرشم هیشتا له پیره
 ۴۴۴ له بهکم بقدی شهری دزواردا
 ۴۴۶ مۆسکو
 ۴۵۲ جیهان
 ۴۵۴ که رمناي جنگ
 ۴۵۶ ژيانه وه
 ۴۵۸ دایک
 ۴۵۹ مهرج
 ۴۶۰ ناویشان
 ۴۶۲ شیرزهی
 ۴۶۴ شه نویدی نامزیان
 ۴۶۹ دارستانی سووتاو

جیهانی نازاد
نهم شهر تا بیری بهیانی
شیقی

